2024/1275

8.5.2024

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/1275

z dnia 24 kwietnia 2024 r.

w sprawie charakterystyki energetycznej budynków

(wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ([1]),

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ([2]),

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ([3]),

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Dyrektywa 2010/31/UE Parlamentu Europejskiego i Rady ([4]) została kilkakrotnie znacząco zmieniona ([5]). Ze względu na konieczność wprowadzenia dalszych zmian dyrektywa ta powinna zostać przekształcona w celu zapewnienia jasności.

(2) Na podstawie porozumienia paryskiego ([6]), przyjętego w grudniu 2015 r. na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) (zwanego dalej „Porozumieniem paryskim"), jego strony zgodziły się utrzymać wzrost średniej temperatury na świecie znacznie poniżej 2 °C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej oraz kontynuować starania na rzecz ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej. Osiągnięcie celów Porozumienia paryskiego leży u podstaw komunikatu Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. zatytułowanego „Europejski Zielony Ład" (zwanego dalej „Europejskim Zielonym Ładem"). Unia zobowiązała się w nim do zmniejszenia emisji netto gazów cieplarnianych w całej gospodarce Unii o co najmniej 55 % do 2030 r. w stosunku do poziomów z 1990 r. w ramach zaktualizowanego, ustalonego na poziomie krajowym wkładu, przedłożonego Sekretariatowi UNFCCC w dniu 17 grudnia 2020 r.

(3) Jak zapowiedziano w Europejskim Zielonym Ładzie, Komisja przedstawiła swoją strategię „Fala renowacji" w komunikacie z dnia 14 października 2020 r. zatytułowanym „Fala renowacji dla Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia". Strategia „Fala renowacji" zawiera plan działania obejmujący konkretne środki regulacyjne, finansowe i wspomagające, mające na celu co najmniej podwojenie rocznego wskaźnika renowacji energetycznej budynków do 2030 r. i wspieranie gruntownych renowacji, co ma doprowadzić do renowacji 35 milionów modułów budynków do 2030 r. i do tworzenia miejsc pracy w sektorze budowlanym. Przegląd dyrektywy 2010/31/UE jest konieczny jako jedno z narzędzi służących realizacji celów strategii „Fala renowacji". Przyczyni się ona również do realizacji celów inicjatywy „nowy europejski Bauhaus" przedstawionej w komunikacie Komisji z dnia 15 września 2021 r. zatytułowanym „Nowy europejski Bauhaus – Piękny,

([1]) Dz.U. C 290 z 29.7.2022, s. 114.
([2]) Dz.U. C 375 z 30.9.2022, s. 64.
([3]) Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r.
([4]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).
([5]) Zob. załącznik IX część A.
([6]) Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

Zrównoważony, Wspólny" i europejskiej misji w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast. Inicjatywa „nowy europejski Bauhaus" ma z założenia sprzyjać bardziej integracyjnemu społeczeństwu, promując dobrostan wszystkich zgodnie z przesłankami historycznego Bauhausu, co przyczyniło się do włączenia społecznego i dobrobytu obywateli, w szczególności społeczności robotniczych. Poprzez ułatwianie szkoleń, tworzenie sieci i zapewnianie wytycznych architektom, studentom, inżynierom i projektantom zgodnie z zasadami zrównoważoności, estetyki i inkluzywności, inicjatywa „nowy europejski Bauhaus" może umożliwić władzom lokalnym opracowanie innowacyjnych i kulturowych rozwiązań w celu stworzenia bardziej zrównoważonego środowiska zbudowanego.

(4) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 ([7]) zapisano w prawie Unii cel polegający na osiągnięciu neutralności klimatycznej w całej gospodarce najpóźniej do 2050 r. oraz ustanowiono wiążące zobowiązanie Unii do ograniczenia emisji netto gazów cieplarnianych (emisje po odliczeniu pochłaniania) do 2030 r. o co najmniej 55 % w porównaniu z poziomami z 1990 r.

(5) Pakiet legislacyjny „Gotowi na 55", zapowiedziany w komunikacie Komisji z dnia 19 października 2020 r. zatytułowanym „Program prac Komisji na 2021 r. – Unia witalności w niestabilnym świecie", ma na celu realizację tych celów. Pakiet ten obejmuje szereg obszarów polityki, w tym efektywność energetyczną, energię ze źródeł odnawialnych, użytkowanie gruntów, zmianę użytkowania gruntów i leśnictwo, opodatkowanie energii, wspólny wysiłek redukcyjny, handel uprawnieniami do emisji i infrastrukturę paliw alternatywnych. Przegląd dyrektywy 2010/31/UE stanowi integralną część tego pakietu. Opierając się na pakiecie legislacyjnym „Gotowi na 55", w planie REPowerEU zawartym w komunikacie Komisji z dnia 18 maja 2022 r. zatytułowanym „Plan REPowerEU" przedstawiono dodatkowy zestaw działań mających na celu oszczędności energii, dywersyfikację dostaw, szybkie zastąpienie paliw kopalnych dzięki przyspieszeniu przejścia Europy w kierunku czystej energii oraz inteligentne łączenie inwestycji i reform. Plan ten obejmował nowe wnioski ustawodawcze i ukierunkowane zalecenia mające na celu zwiększenie ambicji w zakresie efektywności energetycznej i oszczędności energii. W komunikacie tym wskazano również na środki podatkowe jako stwarzające zachęty do oszczędzania energii i ograniczania zużycia paliw kopalnych.

(6) Budynki odpowiadają za 40 % zużycia energii końcowej w Unii i za 36 % unijnej emisji gazów cieplarnianych związanych z energią, a jednocześnie 75 % budynków w Unii jest nadal nieefektywnych energetycznie. Gaz ziemny odgrywa największą rolę w ogrzewaniu budynków, odpowiadając za około 39 % zużycia energii wykorzystywanej do ogrzewania pomieszczeń w sektorze mieszkaniowym. Ropa naftowa jest drugim co do ważności paliwem kopalnym do celów grzewczych (11 %), natomiast węgiel odpowiada za około 3 %. Z tego względu ograniczenie zużycia energii, zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim" określoną w art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 ([8]) i zdefiniowaną w art. 2 pkt 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 ([9]), oraz wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych w sektorze budynków stanowią istotne środki konieczne do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i ubóstwa energetycznego w Unii. Mniejsze zużycie energii oraz zwiększone wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, zwłaszcza energii słonecznej, mają również do odegrania kluczową rolę, jeżeli chodzi o ograniczenie uzależnienia energetycznego Unii od paliw kopalnych w ogóle, a w szczególności od ich importu, propagowanie bezpieczeństwa dostaw energii zgodnie z celami określonymi w planie REPowerEU, wspieranie rozwoju technicznego, a także tworzenie możliwości zatrudnienia i rozwoju regionalnego, w szczególności na wyspach, obszarach wiejskich i społecznościach niepodłączonych do sieci elektrycznej.

(7) Budynki odpowiadają za emisje gazów cieplarnianych przed okresem eksploatacji, w jego trakcie i po jego zakończeniu. Wizja na 2050 r. dotycząca zdekarbonizowanych zasobów budowlanych wykracza poza kwestię operacyjnych emisji gazów cieplarnianych, na której skupiano się do tej pory. Należy zatem stopniowo uwzględniać emisje w całym cyklu życia budynków, zaczynając od nowych budynków. Budynki są ważnym bankiem materiałów, ponieważ przez wiele dziesięcioleci deponuje się w nich zasoby, a sposób ich projektowania i wybór materiałów mają duży wpływ na emisje w całym cyklu życia zarówno w przypadku nowych budynków, jak i renowacji. Charakterystyka całego cyklu życia budynków powinna być brana pod uwagę nie tylko w przypadku nowych budynków, ale również w przypadku renowacji dzięki włączeniu polityk służących zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia budynków do krajowych planów renowacji budynków, sporządzanych przez państwa członkowskie.

([7]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

([8]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1).

([9]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

(8) Minimalizowanie emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia budynków wymaga zasobooszczędności i obiegu zamkniętego. Można to również połączyć z przekształcaniem części zasobów budowlanych w tymczasowy pochłaniacz dwutlenku węgla.

(9) Współczynnik globalnego ocieplenia (GWP) w całym cyklu życia budynku wskazuje na ogólny wkład budynku w emisje prowadzące do zmiany klimatu. Wyraża on zarówno emisje dwutlenku węgla wbudowane w wyroby budowlane, jak i bezpośrednie i pośrednie emisje dwutlenku węgla na etapie użytkowania. Wymóg obliczania GWP w cyklu życia nowych budynków stanowi zatem pierwszy krok w kierunku lepszego uwzględnienia charakterystyki całego cyklu życia budynków i gospodarki o obiegu zamkniętym.

(10) Budynki odpowiadają za około połowę emisji pierwotnych pyłu drobnego ($PM_{2,5}$) w Unii, które powodują przedwczesną śmierć i choroby. Poprawa charakterystyki energetycznej budynków może i powinna jednocześnie ograniczyć emisje zanieczyszczeń zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 ([10]).

(11) Środki służące dalszej poprawie charakterystyki energetycznej budynków powinny uwzględniać warunki klimatyczne, w tym adaptację do zmiany klimatu, uwarunkowania lokalne, a także klimat wewnętrzny i opłacalność ekonomiczną. Środki te nie powinny mieć wpływu na inne wymagania dotyczące budynków, takie jak dostępność, bezpieczeństwo przeciwpożarowe i sejsmiczne i zamierzone przeznaczenie budynku.

(12) Charakterystyka energetyczna budynków powinna być obliczana na podstawie metodologii, która może być zróżnicowana na poziomie krajowym i regionalnym. Metodologia ta powinna obejmować, oprócz charakterystyki cieplnej, inne czynniki odgrywające coraz ważniejszą rolę, takie jak zjawisko miejskiej wyspy ciepła, rodzaj stosowanych instalacji grzewczych i klimatyzacyjnych, wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych, systemy automatyki i sterowania budynków, odzyskiwanie ciepła z powietrza wywiewanego lub ze ścieków, bilansowanie systemów, inteligentne rozwiązania, elementy pasywnego ogrzewania i chłodzenia, zacienienie, jakość środowiska wewnętrznego, odpowiednie światło naturalne oraz projekt budynku. Podstawą metodologii stosowanej do obliczenia charakterystyki energetycznej budynków powinien być nie tylko sezon grzewczy lub klimatyzacyjny, lecz powinna ona obejmować całoroczną charakterystykę energetyczną budynku. Powinna ona uwzględniać aktualne normy europejskie. Metodologia ta powinna również odzwierciedlać rzeczywiste warunki eksploatacji i umożliwiać wykorzystanie opomiarowanej energii do weryfikacji poprawności i do celów porównywalności, a także powinna opierać się na miesięcznych, godzinowych lub krótszych przedziałach obliczeniowych. Aby zachęcić do korzystania z energii ze źródeł odnawialnych na miejscu oraz w uzupełnieniu wspólnych ram ogólnych, państwa członkowskie powinny podejmować niezbędne środki, aby korzyści płynące z maksymalizacji wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na miejscu, w tym do innych zastosowań, takich jak punkty ładowania pojazdów elektrycznych, były uznawane i uwzględniane w metodologii obliczeniowej.

(13) Państwa członkowskie powinny określać minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej budynków i elementów budynków w sposób zapewniający osiągnięcie optymalnej pod względem kosztów równowagi między wymaganymi nakładami i kosztami energii zaoszczędzonymi podczas cyklu życia budynku, bez uszczerbku dla prawa państw członkowskich do określenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej, które byłyby efektywniejsze energetycznie niż optymalne pod względem kosztów poziomy efektywności energetycznej. Powinna być zapewniona możliwość dokonywania przez państwa członkowskie regularnego przeglądu minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków w świetle postępu technicznego.

(14) Dwie trzecie energii zużywanej do ogrzewania i chłodzenia budynków nadal pochodzi z paliw kopalnych. Aby zdekarbonizować sektor budowlany, szczególnie ważne jest stopniowe wycofywanie paliw kopalnych z ogrzewania i chłodzenia. W związku z tym w krajowych planach renowacji budynków państwa członkowskie powinny wskazać swoje krajowe polityki i środki mające na celu stopniowe wycofywanie paliw kopalnych z ogrzewania i chłodzenia. Państwa członkowskie powinny dążyć do stopniowego wycofywania indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi, przy czym w pierwszej kolejności powinny one zaprzestać od 2025 r. udzielania zachęt finansowych w przypadku instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi, z wyjątkiem tych, które zostały wybrane do inwestycji przed 2025 r. w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ([11]) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności ustanowionych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 ([12]). Nadal powinna istnieć możliwość udzielania zachęt finansowych w przypadku instalacji hybrydowych systemów ogrzewania o znacznym udziale energii ze źródeł odnawialnych, takich jak połączenie kotła

([10]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

([11]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

([12]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

z energią słoneczną termiczną lub pompą ciepła. Krajowe polityki i środki stopniowego wycofywania powinny otrzymać wsparcie w postaci jasnej podstawy prawnej dotyczącej zakazu stosowania określonych źródeł ciepła ze względu na ich emisje gazów cieplarnianych, rodzaj stosowanego paliwa lub minimalny udział energii ze źródeł odnawialnych wykorzystywanej na ogrzewanie na poziomie budynku.

(15) Wytwarzanie ciepłej wody użytkowej jest jednym z głównych źródeł zużycia energii w budynkach o wysokiej charakterystyce energetycznej. W większości przypadków energia ta nie jest odzyskiwana. Pozyskiwanie ciepła z ciepłej wody użytkowej w budynkach mogłoby być prostym i opłacalnym sposobem oszczędzania energii.

(16) Wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej systemów technicznych budynku powinny mieć zastosowanie do całych systemów zainstalowanych w budynkach, a nie do charakterystyki pojedynczych komponentów, które wchodzą w zakres rozporządzeń dotyczących poszczególnych produktów na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE ([13]). Określając wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej systemów technicznych budynku, państwa członkowskie powinny stosować, w miarę możliwości i potrzeby, zharmonizowane instrumenty, w szczególności metodologie testowania i obliczeniowe oraz klasy efektywności energetycznej opracowane w ramach środków wdrażających dyrektywę 2009/125/WE oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 ([14]) z myślą o zapewnieniu spójności z powiązanymi inicjatywami i o jak najdalej idącym zminimalizowaniu potencjalnej fragmentaryzacji rynku. Technologie energooszczędne o bardzo krótkich okresach zwrotu, takie jak instalacja lub wymiana zaworów termostatycznych lub odzyskiwanie ciepła z powietrza wywiewanego lub ze ścieków, są obecnie niewystarczająco uwzględniane. Przy szacowaniu znamionowej mocy użytecznej systemów ogrzewania, systemów klimatyzacji, połączonych systemów ogrzewania i wentylacji pomieszczeń lub połączonych systemów klimatyzacji i wentylacji w danym budynku lub module budynku należy zsumować znamionową moc użyteczną różnych źródeł w tym samym systemie.

(17) Niniejsza dyrektywa nie narusza postanowień art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Dlatego pojęcia „zachęty" stosowanego w niniejszej dyrektywie nie należy interpretować jako stanowiącego pomoc państwa.

(18) Komisja powinna ustalić ramy metodologii porównawczej do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej. Przegląd tych ram powinien umożliwić obliczanie zarówno charakterystyki energetycznej, jak i emisyjności oraz powinien być przeprowadzony z uwzględnieniem skutków środowiskowych i zdrowotnych, a także rozszerzenia systemu handlu uprawnieniami do emisji i opłat za emisję gazów cieplarnianych. Państwa członkowskie powinny stosować te ramy do porównywania wyników z przyjętymi przez siebie minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej. Jeżeli miałyby zachodzić istotne rozbieżności, a mianowicie rozbieżności większe niż 15 % między wyliczonymi optymalnymi pod względem kosztów poziomami minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej oraz minimalnymi obowiązującymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej, państwa członkowskie powinny uzasadnić tę różnicę lub zaplanować odpowiednie działania służące ograniczeniu tych rozbieżności. Państwa członkowskie powinny określić szacunkowy ekonomiczny cykl życia budynku lub elementu budynku, uwzględniając aktualne praktyki oraz doświadczenie w określaniu typowych ekonomicznych cykli życia. Państwa członkowskie powinny regularnie przekazywać Komisji wyniki tego porównania i dane użyte do osiągnięcia takich wyników. Sprawozdania te powinny umożliwić Komisji dokonanie oceny i sporządzenie sprawozdania na temat postępów państw członkowskich na drodze do osiągania optymalnych pod względem kosztów poziomów minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej.

(19) Ważniejsze renowacje istniejących budynków, niezależnie od ich wielkości, są okazją do podejmowania opłacalnych ekonomicznie działań dla poprawy charakterystyki energetycznej. Ze względu na opłacalność ekonomiczną powinno być możliwe ograniczenie minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej do poddawanych renowacji części, które są najistotniejsze dla charakterystyki energetycznej budynku. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość zdefiniowania pojęcia „ważniejszej renowacji" albo jako odsetka powierzchni przegród zewnętrznych budynku, albo pod względem wartości budynku. Jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na zdefiniowanie ważniejszej renowacji pod względem wartości budynku, można zastosować takie wartości, jak wartość aktuarialna lub aktualna wartość opierająca się na kosztach odtworzenia – z wyłączeniem wartości działki, na której znajduje się budynek.

(20) Ambitniejsze cele Unii w zakresie klimatu i energii wymagają nowej wizji: budynków bezemisyjnych o bardzo niskim zapotrzebowaniu na energię, niegenerujących na miejscu żadnych emisji dwutlenku węgla z paliw kopalnych i o zerowych lub bardzo niskich operacyjnych emisjach gazów cieplarnianych. Wszystkie nowe budynki powinny do 2030 r. być budynkami bezemisyjnymi, a istniejące budynki powinny zostać przekształcone w budynki bezemisyjne do 2050 r.

([13]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10).

([14]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 z dnia 4 lipca 2017 r. ustanawiające ramy etykietowania energetycznego i uchylające dyrektywę 2010/30/UE (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 1).

(21) W przypadku gdy zmieniany jest istniejący budynek, nie uznaje się go za nowy budynek.

(22) Istnieją różne opcje pokrycia potrzeb energetycznych w budynku bezemisyjnym: wytwarzana na miejscu lub w pobliżu energia ze źródeł odnawialnych, taka jak energia słoneczna termiczna, energia geotermalna, fotowoltaika, pompy ciepła, hydroenergia i biomasa, energia odnawialna dostarczana przez społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej oraz efektywne systemy ciepłownicze i chłodnicze, a także energia z innych źródeł bezemisyjnych. Energię pochodzącą ze spalania paliw odnawialnych uznaje się za energię ze źródeł odnawialnych wytwarzaną na miejscu, jeżeli spalanie paliwa odnawialnego odbywa się na miejscu.

(23) Budynki bezemisyjne mogą przyczynić się do elastyczności po stronie popytu, na przykład poprzez zarządzanie popytem, magazynowanie energii elektrycznej, magazynowanie ciepła i rozproszone wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych w celu wsparcia bardziej niezawodnego, zrównoważonego i wydajnego systemu energetycznego.

(24) Niezbędna dekarbonizacja unijnych zasobów budowlanych wymaga renowacji energetycznej na dużą skalę: zgodnie z obowiązującymi normami budowlanymi prawie 75 % tych zasobów jest nieefektywnych energetycznie, a 85–95 % istniejących obecnie budynków będzie nadal stało w 2050 r. Ważony roczny wskaźnik renowacji energetycznej jest jednak stale niski i wynosi około 1 %. Przy obecnym tempie dekarbonizacja sektora budowlanego musiałaby trwać kilkaset lat. Inicjowanie i wspieranie renowacji budynków, w tym przechodzenie na bezemisyjne systemy grzewcze, jest zatem kluczowym celem niniejszej dyrektywy. Wspieranie renowacji na poziomie lokalnym, w tym poprzez renowacje typu przemysłowego lub seryjnego, przynosi korzyści poprzez zachęcanie do większej liczby i bardziej gruntownych renowacji budynków i doprowadzi do szybszej i tańszej dekarbonizacji zasobów budowlanych. Przemysłowe rozwiązania w zakresie budownictwa i renowacji budynków obejmują uniwersalne elementy prefabrykowane pełniące różne funkcje, takie jak izolacja i wytwarzanie energii.

(25) Minimalne normy charakterystyki energetycznej są podstawowym narzędziem regulacyjnym służącym jako bodziec do renowacji istniejących budynków na dużą skalę, ponieważ eliminują one główne bariery dla renowacji – takie jak rozdział zachęt oraz struktury współwłasności – których nie można przezwyciężyć za pomocą zachęt gospodarczych. Wprowadzenie minimalnych norm charakterystyki energetycznej powinno doprowadzić do stopniowego wycofywania budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej oraz do ciągłej poprawy krajowych zasobów budowlanych, a jednocześnie przyczynić się do osiągnięcia długoterminowego celu, jakim jest dekarbonizacja zasobów budowlanych do 2050 r.

(26) Minimalne normy charakterystyki energetycznej dla budynków niemieszkalnych powinny zostać ustalone na poziomie Unii i powinny koncentrować się na renowacji budynków niemieszkalnych o najgorszej charakterystyce energetycznej, które mają największy potencjał pod względem dekarbonizacji oraz rozszerzonych korzyści społecznych i gospodarczych i których renowacja jest w związku z tym priorytetowa. Ponadto państwa członkowskie powinny określić w swoich krajowych planach renowacji budynków szczegółowe harmonogramy dalszej renowacji budynków niemieszkalnych. Niektóre szczególne sytuacje uzasadniają zwolnienie określonych budynków niemieszkalnych z minimalnych norm charakterystyki energetycznej, w szczególności w przypadku planowanej rozbiórki budynku lub niekorzystnego wyniku oceny relacji kosztów do korzyści; przypadki dotyczące poważnych trudności uzasadniają zwolnienie do momentu ustąpienia tych trudności. Państwa członkowskie powinny ustanowić rygorystyczne kryteria dla takich zwolnień, aby uniknąć nieproporcjonalnego udziału objętych nimi budynków niemieszkalnych. Powinny one informować o tych kryteriach w swoich krajowych planach renowacji budynków i zapewniać kompensację względem budynków niemieszkalnych objętych zwolnieniem poprzez równoważną poprawę charakterystyki energetycznej w innych częściach zasobów budynków niemieszkalnych.

(27) W odniesieniu do budynków mieszkalnych, państwa członkowskie powinny mieć swobodę wyboru narzędzi, za pomocą których osiągają wymaganą poprawę zasobów budynków mieszkalnych, takich jak minimalne normy charakterystyki energetycznej, pomoc techniczna i środki wsparcia finansowego. Państwa członkowskie powinny ustanowić krajowe trajektorie progresywnej renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych zgodnie z krajowym planem działania i celami na lata 2030, 2040 i 2050 zawartymi w krajowym planie renowacji budynków państwa członkowskiego oraz z transformacją krajowych zasobów budowlanych w budynki bezemisyjne do 2050 r. Krajowe trajektorie powinny być zgodne z pośrednimi, pięcioletnimi celami pośrednimi dotyczącymi zmniejszenia średniego zużycia energii pierwotnej w przypadku zasobów budynków mieszkalnych, począwszy od 2030 r., zapewniającymi podobne wysiłki we wszystkich państwach członkowskich.

(28) W odniesieniu do pozostałych krajowych zasobów budowlanych, państwa członkowskie mają swobodę decydowania, czy chcą wprowadzić minimalne normy charakterystyki energetycznej, opracowane na poziomie krajowym i dostosowane do warunków krajowych. Dokonując przeglądu niniejszej dyrektywy, Komisja powinna ocenić, czy środki ustanowione na podstawie niniejszej dyrektywy przyczynią się do wystarczających postępów na drodze do osiągnięcia w pełni zdekarbonizowanych, bezemisyjnych zasobów budowlanych do 2050 r., czy też należy wprowadzić dalsze środki, takie jak wiążące minimalne normy charakterystyki energetycznej, w szczególności w odniesieniu do budynków mieszkalnych, w celu osiągnięcia pięcioletnich celów pośrednich.

(29) Wprowadzeniu minimalnych norm charakterystyki energetycznej powinny towarzyszyć ramy wspomagające obejmujące pomoc techniczną i środki finansowe, w szczególności dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji. Minimalne normy charakterystyki energetycznej określone na poziomie krajowym nie stanowią „norm unijnych" w rozumieniu zasad pomocy państwa, natomiast ogólnounijne minimalne normy charakterystyki energetycznej można uznać za takie „normy unijne". Zgodnie ze zmienionymi zasadami pomocy państwa członkowskie mogą przyznawać pomoc państwa na renowację budynków w celu zapewnienia zgodności z ogólnounijnymi normami charakterystyki energetycznej, dopóki te ogólnounijne normy nie staną się obowiązkowe. Po wprowadzeniu obowiązkowych norm państwa członkowskie mogą nadal przyznawać pomoc państwa na renowację budynków i modułów budynków objętych ogólnounijnymi normami charakterystyki energetycznej, pod warunkiem że renowacja budynków ma na celu spełnienie wyższej normy.

(30) W unijnej systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju, ustanowionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ([15]), klasyfikuje się zrównoważoną środowiskowo działalność gospodarczą w całej gospodarce, w tym w sektorze budowlanym. Zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2021/2139 ([16]) („aktem delegowanym w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu") renowacja budynków jest uznawana za zrównoważoną działalność, jeżeli osiąga co najmniej 30 % oszczędności energii, spełnia minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej w odniesieniu do ważniejszej renowacji istniejących budynków lub obejmuje indywidualne środki związane z charakterystyką energetyczną budynków, takie jak instalacja, konserwacja lub naprawa urządzeń zwiększających efektywność energetyczną lub przyrządów i urządzeń do pomiaru, regulacji i kontroli charakterystyki energetycznej budynków, jeżeli takie indywidualne środki spełniają ustalone kryteria. Renowacja budynków w celu zapewnienia zgodności z ogólnounijnymi minimalnymi normami charakterystyki energetycznej jest zazwyczaj zgodna z kryteriami unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju związanymi z działaniami w zakresie renowacji budynków.

(31) Minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej istniejących budynków i elementów budynków były już zawarte w aktach poprzedzających niniejszą dyrektywę i powinny być nadal stosowane. Chociaż nowo wprowadzone minimalne normy charakterystyki energetycznej wyznaczają minimalne poziomy charakterystyki energetycznej istniejących budynków i zapewniają renowację nieefektywnych budynków, minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej istniejących budynków i elementów budynków sprawiają, że przeprowadzona renowacja będzie gruntowna.

(32) Istnieje pilna potrzeba zmniejszenia zależności od paliw kopalnych w budynkach oraz przyspieszenia wysiłków na rzecz dekarbonizacji i elektryfikacji zużycia przez nie energii. Aby umożliwić opłacalną instalację technologii słonecznych na późniejszym etapie, wszystkie nowe budynki powinny być „gotowe do wykorzystania energii słonecznej", tj. zaprojektowane w taki sposób, aby zoptymalizować ich potencjał w zakresie wykorzystywania energii słonecznej w postaci natężenia promieniowania słonecznego w danym miejscu, co umożliwi instalację technologii słonecznych bez kosztownych interwencji strukturalnych. Ponadto państwa członkowskie powinny zapewnić montowanie odpowiednich instalacji słonecznych na nowych budynkach, zarówno mieszkalnych, jak i niemieszkalnych, oraz na istniejących budynkach niemieszkalnych. Wykorzystanie energii słonecznej na dużą skalę w budynkach przyczyniłoby się w znacznym stopniu do skuteczniejszej ochrony konsumentów przed rosnącymi i niestabilnymi cenami paliw kopalnych, ograniczyłoby narażenie szczególnie obywateli znajdujących się w trudnej sytuacji na wysokie koszty energii i przyniosłoby szerzej zakrojone korzyści środowiskowe, gospodarcze i społeczne. W celu skutecznego wykorzystania potencjału instalacji słonecznych na budynkach państwa członkowskie powinny ustanowić kryteria montowania na budynkach instalacji wykorzystujących energię słoneczną oraz ewentualne zwolnienia z tego obowiązku, zgodnie z ocenionym potencjałem technicznym i ekonomicznym instalacji energii słonecznej oraz charakterystyką budynków objętych tym obowiązkiem, z uwzględnieniem zasady neutralności technologicznej oraz połączenia instalacji słonecznych z innymi zastosowaniami dachów, takimi jak dachy zielone czy systemy dostarczające inne usługi dla budynku. W swoich kryteriach praktycznej realizacji obowiązków dotyczących montowania na budynkach odpowiedniej instalacji wykorzystującej energię słoneczną, państwa członkowskie powinny mieć możliwość określenia odpowiedniego progu względem powierzchni parteru budynku zamiast powierzchni użytkowej budynku, pod warunkiem że taka metoda odpowiada równoważnej mocy zainstalowanej na budynku odpowiedniej instalacji wykorzystującej energię słoneczną. Ponieważ obowiązek montowania instalacji wykorzystujących energię słoneczną na poszczególnych budynkach zależy od kryteriów ustanowionych przez państwa członkowskie, przepisy dotyczące energii słonecznej na budynkach nie stanowią „norm unijnych" w rozumieniu zasad pomocy państwa.

([15]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

([16]) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmiany klimatu lub przystosowywanie się do niej, oraz określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie powoduje znaczącej szkody dla któregokolwiek z pozostałych celów środowiskowych (Dz.U. L 442 z 9.12.2021, s. 1).

(33) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość zachęcania – za pomocą informacji, odpowiednich procedur administracyjnych lub innych środków określonych w ich krajowych planach renowacji budynków – do montowania odpowiednich instalacji wykorzystujących energię słoneczną w połączeniu z renowacją przegród zewnętrznych budynku, wymianą systemów technicznych budynku lub instalacją infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych, pomp ciepła lub systemów automatyki i sterowania budynków.

(34) W odniesieniu do budynków o różnych funkcjach użytkowych, które obejmują zarówno mieszkalne, jak i niemieszkalne moduły budynków, państwa członkowskie mogą nadal decydować, czy traktować je jako budynki mieszkalne czy niemieszkalne.

(35) Należy szybko upowszechnić fotowoltaikę i technologie energii słonecznej termicznej, w tym w połączeniu z magazynowaniem energii, co przyniesie korzyści zarówno dla klimatu, jak i finansów obywateli i przedsiębiorstw.

(36) Elektryfikacja budynków, np. poprzez montowanie pomp ciepła, instalacji słonecznych, akumulatorów i infrastruktury do ładowania, powoduje zmianę zagrożeń bezpieczeństwa przeciwpożarowego budynków, którą muszą się zająć państwa członkowskie. W odniesieniu do bezpieczeństwa przeciwpożarowego na parkingach dla samochodów Komisja powinna opublikować niewiążące wytyczne dla państw członkowskich.

(37) Aby osiągnąć wysoką efektywność energetyczną i dekarbonizację zasobów budowlanych oraz przekształcić istniejące budynki w budynki bezemisyjne do 2050 r., państwa członkowskie powinny ustanowić krajowe plany renowacji budynków, które zastąpią długoterminowe strategie renowacji przewidziane w art. 2a dyrektywy 2010/31/UE i które mają się stać jeszcze skuteczniejszym i w pełni operacyjnym narzędziem planowania dla państw członkowskich, zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim", kładąc większy nacisk na finansowanie i zapewniając dostępność pracowników odpowiednio wykwalifikowanych do przeprowadzania renowacji budynków. Państwa członkowskie mogą uwzględnić pakt na rzecz umiejętności przedstawiony w komunikacie Komisji z dnia 1 lipca 2020 r. zatytułowanym „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności". Państwa członkowskie powinny określić w swoich krajowych planach renowacji budynków własne krajowe cele w zakresie renowacji budynków. Zgodnie z art. 21 lit. b) pkt 7 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz warunkami podstawowymi określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ([17]) państwa członkowskie powinny przedstawić opis środków finansowania, a także opis potrzeb inwestycyjnych i zasobów administracyjnych na potrzeby realizacji swoich krajowych planów renowacji budynków.

(38) Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim" jest nadrzędną zasadą, która powinna być brana pod uwagę we wszystkich sektorach, wykraczając poza system energetyczny, na wszystkich poziomach. Została ona zdefiniowana w art. 2 pkt 18 rozporządzenia (UE) 2018/1999 jako oznaczająca, że w decyzjach dotyczących planowania, polityki i inwestycji w dziedzinie energii w najwyższym stopniu uwzględnia się racjonalne pod względem kosztów alternatywne środki służące efektywności energetycznej, by zwiększać efektywność zapotrzebowania na energię i dostaw energii, w szczególności dzięki racjonalnym pod względem kosztów oszczędnościom końcowego zużycia energii, inicjatywom dotyczącym odpowiedzi odbioru, efektywniejszej konwersji i dystrybucji oraz efektywniejszemu przesyłowi energii, a przy tym nadal osiągać cele tych decyzji. W związku z tym zasada ta jest równie istotna dla poprawy charakterystyki energetycznej budynków; została ona podkreślona w strategii „Fala renowacji" jako jedna z kluczowych zasad w odniesieniu do renowacji budynków na okres do 2030 r. i 2050 r. Jak określono w zaleceniu Komisji (UE) 2021/1749 ([18]) poprawa zdrowia i dobrostanu znajdują się wśród głównych dodatkowych korzyści stosowania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim" w celu poprawy charakterystyki energetycznej budynków.

(39) Aby zapewnić pełne przygotowanie unijnej siły roboczej do aktywnej pracy na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych Unii, państwa członkowskie powinny zachęcać grupy niedostatecznie reprezentowane do szkolenia i pracy w sektorze budowlanym.

(40) Krajowe plany renowacji budynków powinny opierać się na zharmonizowanym wzorze umożliwiającym porównywanie planów. Aby zapewnić wymagany poziom ambicji, Komisja powinna oceniać projekty krajowych planów renowacji budynków i wydawać zalecenia dla państw członkowskich.

(41) Krajowe plany renowacji budynków powinny być ściśle powiązane z zintegrowanymi krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999, a postępy w osiąganiu krajowych celów i wkład krajowych planów renowacji budynków w realizację celów krajowych i unijnych należy przedstawiać

([17]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

([18]) Zalecenie Komisji (UE) 2021/1749 z dnia 28 września 2021 r. „Efektywność energetyczna przede wszystkim: od zasad do praktyki – wytyczne i przykłady dotyczące wdrażania w procesie decyzyjnym w sektorze energetycznym i poza nim" (Dz.U. L 350 z 4.10.2021, s. 9).

w dwuletnich sprawozdaniach na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999. Z uwagi na pilną potrzebę zwiększenia skali renowacji w oparciu o solidne krajowe plany renowacji budynków, termin przedłożenia pierwszego krajowego planu renowacji budynków powinien zostać ustalony jak najwcześniej. Kolejne krajowe plany renowacji budynków powinny być przedkładane w ramach zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu oraz ich aktualizacji, co oznacza, że drugi projekt krajowego planu renowacji budynków należy przedłożyć wraz z drugim projektem zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu w 2028 r.

(42) Etapowa gruntowna renowacja może stanowić rozwiązanie problemu wysokich kosztów początkowych i niedogodności dla mieszkańców, które mogą się pojawić podczas renowacji „za jednym razem", a także może umożliwić podjęcie mniej inwazyjnych i bardziej wykonalnych finansowo działań renowacyjnych. Taka etapowa gruntowna renowacja musi być jednak starannie zaplanowana, aby uniknąć sytuacji, w której jeden etap uniemożliwia przeprowadzenie niezbędnych kolejnych etapów renowacji. Jednoetapowa gruntowna renowacja może być bardziej opłacalna ekonomicznie i skutkować mniejszymi emisjami związanymi z renowacją niż renowacja etapowa. Jasny plan działania na potrzeby etapowych gruntownych renowacji określają paszporty renowacji, które pomagają właścicielom i inwestorom w zaplanowaniu najlepszego harmonogramu i zakresu interwencji. Dlatego też paszporty renowacji powinny być promowane oraz udostępniane właścicielom budynków we wszystkich państwach członkowskich jako dobrowolne narzędzie. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby paszporty renowacji nie powodowały nieproporcjonalnego obciążenia.

(43) Istnieją pewne synergie między paszportami renowacji a świadectwami charakterystyki energetycznej, w szczególności w odniesieniu do oceny obecnej charakterystyki budynku i zaleceń dotyczących jej poprawy. Aby jak najlepiej wykorzystać te synergie i zmniejszyć koszty ponoszone przez właścicieli budynków, państwa członkowskie powinny mieć możliwość pozwolenia, aby paszport renowacji i świadectwo charakterystyki energetycznej były sporządzane łącznie przez tego samego eksperta i wydawane wspólnie. W przypadku takiego łącznego sporządzania i wspólnego wydawania paszport renowacji powinien zastąpić zalecenia zawarte w świadectwie charakterystyki energetycznej. Powinno jednak pozostać możliwe uzyskanie świadectwa charakterystyki energetycznej bez paszportu renowacji.

(44) Umowy dotyczące długoterminowych renowacji stanowią ważny instrument służący stymulowaniu renowacji etapowej. Państwa członkowskie mogą wprowadzać mechanizmy umożliwiające zawieranie umów dotyczących długoterminowych renowacji obejmujących poszczególne etapy renowacji etapowej. W przypadku pojawienia się na poszczególnych etapach renowacji nowych i skuteczniejszych zachęt można zapewnić do nich dostęp przez umożliwienie beneficjentom skorzystania z nowych zachęt.

(45) Pojęcie „gruntownej renowacji" nie zostało jeszcze zdefiniowane w prawie Unii. Aby zrealizować długoterminową wizję dotyczącą budynków, gruntowną renowację należy zdefiniować jako renowację, która przekształca budynki w budynki bezemisyjne, ale pierwszy krok stanowi renowacja, która przekształca budynki w budynki o niemal zerowym zużyciu energii. Definicja ta ma na celu poprawę charakterystyki energetycznej budynków. Gruntowna renowacja do celów efektywności energetycznej może także być doskonałą okazją do podjęcia innych kwestii, takich jak jakość środowiska wewnętrznego, warunki życia gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, zwiększenie odporności na zmianę klimatu, odporność na ryzyko związane z klęskami żywiołowymi, w tym trzęsieniami ziemi, bezpieczeństwo przeciwpożarowe, usuwanie niebezpiecznych substancji, w tym azbestu, oraz dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.

(46) Aby sprzyjać gruntownej renowacji, co jest jednym z celów strategii „Fala renowacji", państwa członkowskie powinny zapewnić większe wsparcie finansowe i administracyjne na rzecz gruntownej renowacji.

(47) Państwa członkowskie powinny wspierać te modernizacje poprawiające charakterystykę energetyczną istniejących budynków, które przyczyniają się do osiągnięcia odpowiedniego poziomu jakości środowiska wewnętrznego, usuwania azbestu i innych szkodliwych substancji, zapobiegania usuwaniu w sposób nielegalny substancji szkodliwych oraz ułatwiania przestrzegania obowiązujących aktów ustawodawczych, takich jak dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/148/WE ([19]) i (UE) 2016/2284 ([20]).

(48) Oparte na zintegrowanych sieciach lokalnych lub sąsiedzkich podejścia przyczyniają się do zwiększenia opłacalności ekonomicznej wymaganej renowacji budynków, które są ze sobą przestrzennie powiązane, takich jak budynki mieszkalne wielorodzinne. Takie podejścia do renowacji umożliwiają stosowanie wielu rozwiązań na większą skalę.

([19]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/148/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz.U. L 330 z 16.12.2009, s. 28).

([20]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

(49) Oczekuje się, że pojazdy elektryczne odegrają kluczową rolę w dekarbonizacji i zwiększaniu efektywności systemu elektroenergetycznego, mianowicie dzięki usługom w zakresie elastyczności, bilansowania i magazynowania, zwłaszcza poprzez agregację. Należy w pełni wykorzystać potencjał pojazdów elektrycznych pod względem integracji z systemem elektroenergetycznym oraz przyczynienia się do efektywności systemu i większego wykorzystania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Szczególnie ważne jest ładowanie w kontekście budynków, ponieważ to tam regularnie i przez długi czas parkuje się pojazdy elektryczne. Powolne ładowanie jest opłacalne, a instalacja punktów ładowania w przestrzeniach prywatnych może pozwolić na magazynowanie energii w powiązanym budynku oraz integrację usług inteligentnego ładowania i ładowania dwukierunkowego i ogólnie usług integracji systemu.

(50) Pojazdy elektryczne w połączeniu ze zwiększonym udziałem produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych powodują mniej emisji gazów cieplarnianych. Pojazdy elektryczne stanowią istotny element przejścia na czystą energię w oparciu o środki w zakresie efektywności energetycznej, paliw alternatywnych, energii ze źródeł odnawialnych i innowacyjnych rozwiązań w zakresie zarządzania elastycznością energetyczną. Można skutecznie wykorzystywać kodeksy budowlane, aby wprowadzać konkretne wymagania, które będą sprzyjać instalowaniu infrastruktury do ładowania na parkingach dla samochodów należących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Państwa członkowskie powinny dążyć do usunięcia barier takich jak rozdział zachęt i utrudnienia administracyjne, jakie indywidualni właściciele napotykają podczas prób instalowania punktu ładowania na swoim miejscu parkingowym.

(51) Okablowanie wstępne i infrastruktura kanałowa ułatwiają szybką instalację punktów ładowania tam, gdzie są potrzebne. Łatwo dostępna infrastruktura zmniejszy koszty instalacji punktów ładowania ponoszone przez indywidualnych właścicieli, a także zapewni użytkownikom pojazdów elektrycznych dostęp do punktów ładowania. Ustanowienie wymagań dotyczących elektromobilności na poziomie Unii w zakresie wstępnego wyposażania miejsc parkingowych oraz instalowania punktów ładowania jest skutecznym sposobem promowania pojazdów elektrycznych w niedalekiej przyszłości, przy jednoczesnym uwzględnieniu późniejszego rozwoju sytuacji wynikającego z obniżenia kosztów w perspektywie średnio- i długoterminowej. Jeżeli jest to wykonalne pod względem technicznym, państwa członkowskie powinny zapewnić dostępność punktów ładowania dla osób z niepełnosprawnościami.

(52) Inteligentne ładowanie i ładowanie dwukierunkowe umożliwiają integrację systemów energetycznych budynków. Punkty ładowania, przy których pojazdy elektryczne parkują zazwyczaj przez dłuższe okresy, takie jak miejsca, w których postój związany jest z miejscem zamieszkania lub zatrudnienia, są bardzo istotne dla integracji systemu energetycznego, należy zatem zapewnić tam funkcje inteligentnego ładowania. W sytuacjach, w których ładowanie dwukierunkowe pomogłoby w dalszym rozpowszechnianiu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych przez floty pojazdów elektrycznych w transporcie i ogólnie w systemie elektroenergetycznym, należy również udostępnić taką funkcję.

(53) Promowanie ekologicznej mobilności jest kluczowym elementem Europejskiego Zielonego Ładu, a budynki mogą odgrywać ważną rolę w zapewnianiu niezbędnej infrastruktury nie tylko do ładowania pojazdów elektrycznych, ale również dla rowerów. Przejście na aktywną mobilność, taką jak jazda na rowerze, może znacznie zmniejszyć emisje gazów cieplarnianych z transportu. W związku ze wzrostem sprzedaży rowerów z napędem elektrycznym i innych typów pojazdów kategorii L, o której mowa w art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 168/2013 ([21]), oraz w celu ułatwienia instalacji punktów ładowania na późniejszym etapie należy wymagać okablowania wstępnego lub infrastruktury kanałowej w nowych budynkach mieszkalnych, a w przypadku, gdy jest to wykonalne pod względem technicznym i ekonomicznym w budynkach mieszkalnych poddawanych ważniejszej renowacji. Jak określono w komunikacie Komisji z dnia 17 września 2020 r. „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. – Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli" (zwanym dalej „Planem w zakresie celów klimatycznych"), zwiększenie udziału czystego i wydajnego transportu prywatnego i publicznego, takiego jak transport rowerowy, radykalnie zmniejszy zanieczyszczenie powodowane przez transport i przyniesie znaczne korzyści obywatelom i społecznościom. Brak miejsc parkingowych dla rowerów, zarówno w budynkach mieszkalnych, jak i niemieszkalnych, jest poważną barierą dla upowszechnienia ruchu rowerowego. Wymogi unijne i krajowe kodeksy budowlane mogą skutecznie pomagać w przejściu na czystszą mobilność poprzez określenie wymogów dotyczących minimalnej liczby miejsc parkingowych dla rowerów, a budowa miejsc parkingowych dla rowerów i związanej z nimi infrastruktury na obszarach, gdzie rowery są rzadziej wykorzystywane, może prowadzić do zwiększenia ich wykorzystania. Wymóg zapewnienia miejsc parkingowych dla rowerów nie powinien być uzależniony od dostępności miejsc parkingowych dla samochodów ani być z nią powiązany, mając na względzie, że w pewnych okolicznościach miejsca te mogą być niedostępne. Państwa członkowskie powinny pozwolić na zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla rowerów w budynkach mieszkalnych, w których nie ma miejsc parkingowych dla samochodów, przewidując utworzenie co najmniej dwóch miejsc parkingowych dla rowerów na każdy mieszkalny moduł budynku.

(54) Programy dotyczące jednolitego rynku cyfrowego i unii energetycznej powinny zostać do siebie dopasowane i powinny służyć wspólnym celom. Cyfryzacja systemu energetycznego zmienia w szybkim tempie uwarunkowania energetyczne, począwszy od integracji energii ze źródeł odnawialnych poprzez inteligentne sieci, aż po budynki przygotowane do obsługi inteligentnych sieci. W kontekście przeprowadzenia cyfryzacji sektora budynków duże

([21]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 168/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów dwu- lub trzykołowych oraz czterokołowców (Dz.U. L 60 z 2.3.2013, s. 52).

znaczenie dla inteligentnych domów i wspólnot korzystających z dobrej łączności mają unijne cele w dziedzinie łączności i ambicje dotyczące tworzenia sieci łączności o wysokiej przepustowości. Należy zapewnić ukierunkowane zachęty, aby wspierać systemy przygotowane do obsługi inteligentnych sieci i rozwiązania cyfrowe w środowisku zbudowanym. Przyniosłoby to nowe możliwości oszczędzania energii, dając konsumentom dokładniejsze informacje o ich modelu konsumpcji i umożliwiając operatorom systemów wydajniejsze zarządzanie siecią. Państwa członkowskie powinny zachęcać do stosowania technologii cyfrowych do analizy, symulacji i zarządzania budynkami, w tym w odniesieniu do gruntownych renowacji.

(55) Aby ułatwić rozwój konkurencyjnego i innowacyjnego rynku inteligentnych usług budowlanych, który przyczynia się do efektywnego wykorzystania energii i integracji energii ze źródeł odnawialnych w budynkach, a także wspierać inwestycje w renowację, państwa członkowskie powinny zapewnić zainteresowanym stronom bezpośredni dostęp do danych dotyczących systemów budynku. Aby uniknąć nadmiernych kosztów administracyjnych dla osób trzecich, państwa członkowskie ułatwiają pełną interoperacyjność usług i wymianę danych w Unii.

(56) Wskaźnika gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci należy używać w celu zmierzenia zdolności budynków do wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych i systemów elektronicznych w celu dostosowania funkcjonowania budynków do potrzeb użytkowników i sieci oraz w celu poprawy efektywności energetycznej i ogólnej charakterystyki budynków. Wskaźnik gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci powinien zwiększyć wiedzę właścicieli budynków i ich użytkowników na temat wartości związanej z automatyką budynku i elektronicznym monitorowaniem systemów technicznych budynku, a także powinien dać użytkownikom pewność co do faktycznych oszczędności z tytułu tych nowych ulepszonych funkcjonalności. Wskaźnik gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci jest szczególnie korzystny dla dużych budynków o wysokim zapotrzebowaniu na energię. W przypadku innych budynków program oceny gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci powinien być dla państw członkowskich opcjonalny.

(57) Cyfrowy bliźniak budynku to interaktywna i dynamiczna symulacja odzwierciedlająca stan i zachowanie budynku fizycznego w czasie rzeczywistym. Dzięki wykorzystaniu danych w czasie rzeczywistym z czujników, inteligentnych liczników i innych źródeł cyfrowy bliźniak budynku zapewnia całościowy obraz charakterystyki budynku, w tym m. in. zużycia energii, temperatury, wilgotności, i poziomów obłożenia, i może być wykorzystywany do monitorowania zużycia energii w budynku i zarządzania nim. Jeżeli cyfrowy bliźniak budynku jest dostępny, należy go uwzględnić, w szczególności w odniesieniu do wskaźnika gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci.

(58) Dostęp do wystarczającego finansowania ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów w dziedzinie energii i klimatu na lata 2030 i 2050. Instrumenty finansowe Unii i inne środki zostały ustanowione lub dostosowane w celu wspierania efektywności energetycznej budynków. Najnowsze inicjatywy mające na celu zwiększenie dostępności finansowania na poziomie Unii obejmują między innymi element przewodni „Renowacja" Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w szczególności plan REPowerEU, oraz Społeczny Fundusz Klimatyczny ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 ([22]).

(59) Instrumenty finansowe Unii należy stosować, aby cele niniejszej dyrektywy przyniosły praktyczne efekty, nie powinny one jednak zastępować środków krajowych. Ze względu na skalę koniecznych działań renowacyjnych, powinny one być w szczególności stosowane do zapewnienia odpowiednich oraz innowacyjnych środków finansowania, aby pobudzać inwestycje w efektywność energetyczną budynków. Mogłyby one odgrywać ważną rolę w tworzeniu krajowych, regionalnych i lokalnych funduszów, instrumentów oraz mechanizmów efektywności energetycznej, które oferowałyby takie możliwości finansowania prywatnym właścicielom, małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) oraz spółkom oferującym usługi w zakresie efektywności energetycznej.

(60) Mechanizmy i zachęty finansowe oraz mobilizowanie instytucji finansowych na rzecz renowacji energetycznych budynków powinny odgrywać centralną rolę w krajowych planach renowacji budynków, a państwa członkowskie powinny je aktywnie promować. Środki takie powinny obejmować wspieranie energooszczędnych kredytów hipotecznych na potrzeby certyfikowanych energooszczędnych renowacji budynków, promowanie inwestycji instytucji publicznych w energooszczędne zasoby budowlane, na przykład poprzez partnerstwa publiczno-prywatne lub umowy o poprawę efektywności energetycznej, lub zmniejszanie postrzeganego ryzyka inwestycji. Informacje o dostępnych funduszach i instrumentach finansowych powinny być podawane do wiadomości publicznej w sposób przystępny i przejrzysty. Państwa członkowskie powinny zachęcać instytucje finansowe do promowania ukierunkowanych produktów finansowych, dotacji i subsydiów w celu poprawy charakterystyki energetycznej budynków, w których znajdują się gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji, a także pomóc właścicielom mieszkalnych modułów budynku znajdujących się w budynkach o najgorszej charakterystyce

([22]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 1).

energetycznej oraz właścicielom budynków położonych na obszarach wiejskich oraz innym grupom mającym utrudniony dostęp do środków finansowych. Komisja powinna przyjąć dobrowolne ramy, aby pomóc instytucjom finansowym w ukierunkowaniu i zwiększeniu wolumenu pożyczek zgodnie z ambicjami Unii w zakresie dekarbonizacji i odpowiednimi celami energetycznymi.

(61) Zielone kredyty hipoteczne i ekokredyty mogą znacząco przyczynić się do transformacji gospodarki i ograniczenia emisji dwutlenku węgla.

(62) Samo finansowanie nie zaspokoi potrzeb w zakresie renowacji. Aby zapewnić odpowiednie ramy wspomagające i przełamać bariery utrudniające renowację, oprócz finansowania niezbędne jest stworzenie dostępnych i przejrzystych narzędzi doradczych i instrumentów pomocy, takich jak punkty kompleksowej obsługi świadczące zintegrowane usługi w zakresie renowacji energetycznej lub punkty pośrednictwa, a także wdrożenie innych środków i inicjatyw, takich jak te, o których mowa w inicjatywie Komisji na rzecz inteligentnego finansowania inteligentnych budynków. Punkty kompleksowej obsługi powinny zapewniać pomoc techniczną i być łatwo dostępne dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w renowacje budynków, w tym właścicieli nieruchomości mieszkalnych oraz podmiotów administracyjnych, finansowych i gospodarczych, takich jak MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwa.

(63) Nieefektywne budynki często wiążą się z ubóstwem energetycznym i problemami społecznymi. Gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji są szczególnie narażone na rosnące ceny energii, ponieważ wydają większą część swojego budżetu na produkty energetyczne. Dzięki obniżeniu nadmiernych rachunków za energię renowacja budynków może wydźwignąć ludzi z ubóstwa energetycznego oraz zapobiec ubóstwu energetycznemu. Jednocześnie renowacja budynków nie jest nieodpłatna i należy zadbać o to, by społeczne skutki kosztów renowacji budynków, w szczególności dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, były kontrolowane. Strategia „Fala renowacji" nie powinna pozostawiać nikogo w tyle i należy ją wykorzystać jako szansę na poprawę sytuacji gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, a także zapewnić sprawiedliwą transformację w kierunku neutralności klimatycznej. Zachęty finansowe i inne środki z zakresu strategii powinny być zatem w pierwszej kolejności skierowane do gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, osób dotkniętych ubóstwem energetycznym i osób mieszkających w lokalach socjalnych, a państwa członkowskie powinny podejmować środki zapobiegające eksmisjom z powodu renowacji, takie jak pułapy podwyżek czynszu. Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. ([23]) przedstawia wspólne ramy i wspólne rozumienie kompleksowych polityk i inwestycji niezbędnych do zapewnienia sprawiedliwej transformacji.

(64) Mikroprzedsiębiorstwa stanowią 94 % przedsiębiorstw działających w sektorze budowlanym. Wraz z małymi przedsiębiorstwami odpowiadają one za 70 % zatrudnienia w budownictwie. Zapewniają one podstawowe usługi i miejsca pracy na poziomie lokalnym. Ponieważ jednak mikroprzedsiębiorstwa zatrudniają zazwyczaj mniej niż dziesięciu pracowników, dysponują ograniczonymi zasobami umożliwiającymi spełnienie wymogów regulacyjnych i zasad związanych z programami wsparcia finansowego. Społeczności energetyczne, inicjatywy obywatelskie oraz władze lokalne i agencje energetyczne, choć są niezbędne do wdrożenia strategii „Fala renowacji", borykają się z tymi samymi problemami związanymi z mniejszymi zdolnościami administracyjnymi, finansowymi i organizacyjnymi. Nie powinno to ograniczać zasadniczej roli takich podmiotów i powinno być brane pod uwagę przy opracowywaniu programów wsparcia i szkoleń, pod kątem wystarczającej widoczności i łatwości dostępu. Państwa członkowskie mogą aktywnie wspierać organizacje dysponujące mniejszymi środkami, udzielając im specjalnej pomocy technicznej, finansowej i prawnej.

(65) Świadectwa charakterystyki energetycznej budynków są stosowane od 2002 r. Stosowanie różnych skal i formatów utrudnia jednak porównywalność między poszczególnymi systemami krajowymi. Większa porównywalność świadectw charakterystyki energetycznej w całej Unii sprawia, że łatwiejsze jest stosowanie takich świadectw przez instytucje finansowe, a tym samym ukierunkowuje finansowanie na budynki o lepszej charakterystyce energetycznej oraz na renowację budynków. Unijna systematyka dotycząca zrównoważonego rozwoju polega na stosowaniu świadectw charakterystyki energetycznej i podkreśla potrzebę zwiększenia ich porównywalności. Wprowadzenie wspólnej skali klas charakterystyki energetycznej oraz wspólnego wzoru powinno zapewnić wystarczającą porównywalność między świadectwami charakterystyki energetycznej w całej Unii.

([23]) Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35).

(66) Kilka państw członkowskich zmieniło w ostatnim okresie swoje systemy wydawania świadectw charakterystyki energetycznej. Aby uniknąć zakłóceń, tym państwom członkowskim należy zapewnić dodatkowy czas na dostosowanie ich systemów.

(67) W celu zapewnienia, aby potencjalni nabywcy lub najemcy mogli uwzględnić charakterystykę energetyczną budynków na wczesnym etapie procesu, budynki lub moduły budynków, które są oferowane na sprzedaż lub na wynajem, powinny posiadać świadectwo charakterystyki energetycznej, a klasę charakterystyki energetycznej i wskaźnik należy podawać we wszystkich ogłoszeniach. Potencjalni nabywcy lub najemcy budynku lub modułu budynku powinni otrzymywać – na świadectwie charakterystyki energetycznej – prawidłowe informacje dotyczące charakterystyki energetycznej budynku i praktyczne rady na temat poprawy tej charakterystyki. Świadectwo charakterystyki energetycznej budynku powinno również dostarczać informacji na temat jego zużycia energii pierwotnej i końcowej, potrzeb energetycznych, wytwarzania energii odnawialnej, emisji gazów cieplarnianych, GWP w cyklu życia, o ile jest dostępny, oraz opcjonalnie jego czujników i sterowników jakości środowiska wewnętrznego. Świadectwo charakterystyki energetycznej powinno zawierać zalecenia dotyczące poprawy charakterystyki energetycznej danego budynku.

(68) Dostępność danych gromadzonych za pomocą narzędzi cyfrowych stanowi ułatwienie dla monitorowania zasobów budowlanych i zmniejsza tym samym koszty administracyjne. W związku z tym należy utworzyć krajowe bazy danych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, a zawarte w nich informacje należy przekazać do obserwatorium zasobów budowlanych UE.

(69) Budynki będące własnością instytucji publicznych lub przez nie zajmowane powinny dawać dobry przykład poprzez uwzględnianie współczynników dotyczących środowiska i energii. Z tego powodu budynki te powinny być regularnie poddawane certyfikacji energetycznej. Publiczne rozpowszechnienie informacji dotyczących charakterystyki energetycznej budynków powinno być wzmocnione umieszczeniem świadectw charakterystyki energetycznej w widocznym miejscu, w szczególności w budynkach zajmowanych przez instytucje publiczne i często odwiedzanych przez ludność oraz w niektórych budynkach niemieszkalnych, takich jak urzędy miejskie, szkoły, sklepy, centra handlowe, supermarkety, restauracje, teatry, banki i hotele.

(70) W ostatnich latach wzrosła liczba systemów klimatyzacji w krajach europejskich. Stwarza to istotne problemy w okresach szczytowego obciążenia energetycznego, zwiększając koszty elektryczności i zakłócając bilans energetyczny. Należy udzielać pierwszeństwa strategiom służącym poprawie charakterystyki cieplnej budynków w okresie letnim. W tym celu należy skoncentrować się na środkach pozwalających uniknąć przegrzewania, takich jak zacienianie oraz dostateczna pojemność cieplna konstrukcji budynku, a także na dalszym opracowywaniu i stosowaniu technologii pasywnego chłodzenia, szczególnie takich, które poprawiają jakość środowiska wewnętrznego, mikroklimat wokół budynków oraz łagodzą zjawisko miejskiej wyspy ciepła.

(71) Regularne utrzymanie i przeglądy systemów ogrzewania, systemów wentylacji i systemów klimatyzacji przez wykwalifikowany personel przyczyniają się do utrzymania ich poprawnej regulacji, zgodnie ze specyfikacją wyrobu, i w ten sposób zapewniają ich optymalne funkcjonowanie z punktu widzenia środowiska, bezpieczeństwa i energii. Niezależna ocena całego systemu ogrzewania, systemu wentylacji i systemu klimatyzacji powinna być przeprowadzana w regularnych odstępach czasu podczas jego cyklu życia, w szczególności przed jego wymianą lub modernizacją. Przeglądy powinny dotyczyć tych części systemów, które są dostępne bezpośrednio lub pośrednio za pomocą będących do dyspozycji metod nieniszczących. Aby zminimalizować obciążenia administracyjne spoczywające na właścicielach i najemcach budynków, państwa członkowskie powinny dążyć, na ile to możliwe, do łączenia przeglądów z wydawaniem świadectw. W przypadku instalacji systemu wentylacji należy również ocenić jego wielkość i zdolność do optymalizacji jego działania w typowych lub przeciętnych warunkach eksploatacji istotnych z uwagi na konkretne i aktualne użytkowanie danego budynku.

(72) W przypadku gdy system, który ma być poddany przeglądowi, opiera się na paliwach kopalnych, przegląd powinien obejmować podstawową ocenę wykonalności ograniczenia stosowania paliw kopalnych na miejscu, na przykład poprzez integrację energii ze źródeł odnawialnych, zmianę źródła energii lub zastąpienie lub dostosowanie istniejących systemów. Aby zmniejszyć obciążenie spoczywające na użytkownikach, oceny tej nie należy powtarzać, jeżeli takie zalecenia są już udokumentowane w kontekście świadectwa charakterystyki energetycznej, paszportów renowacji, audytu energetycznego, zaleceń producenta lub innych środków udzielania porad w równoważnych dokumentach urzędowych lub jeżeli wymiana danego systemu jest już planowana.

(73) Niektóre systemy ogrzewania wiążą się z wysokim ryzykiem zatrucia tlenkiem węgla, w zależności od rodzaju źródła ciepła (kocioł, pompa ciepła), rodzaju paliwa (węgiel, olej opałowy, biomasa, gaz) lub lokalizacji źródła ciepła (np. w pomieszczeniach mieszkalnych lub w pomieszczeniach, które nie są odpowiednio wentylowane). Przeglądy takich systemów stanowią dobrą okazję do ograniczenia tego ryzyka.

(74) Wspólne podejście do wydawania świadectw charakterystyki energetycznej budynków, paszportów renowacji, wskaźników gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci oraz przeglądów systemów ogrzewania i systemów klimatyzacji, przeprowadzanych przez wykwalifikowanych lub akredytowanych certyfikowanych ekspertów o niezależności gwarantowanej na podstawie obiektywnych kryteriów, przyczyni się do wyrównania reguł w zakresie wysiłków państw członkowskich dotyczących oszczędzania energii w sektorze budowlanym i wprowadzi przejrzystość dla przyszłych właścicieli lub użytkowników w zakresie charakterystyki energetycznej na unijnym

rynku nieruchomości. Eksperci powinni korzystać z urządzeń pomiarowych certyfikowanych zgodnie z normami EN i ISO. Celem zapewnienia wysokiej jakości świadectw charakterystyki energetycznej, paszportów renowacji, wskaźników gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci oraz przeglądów systemów ogrzewania i systemów klimatyzacji w Unii w każdym państwie członkowskim powinien zostać ustanowiony niezależny system kontroli.

(75) Solidni specjaliści kompetentni w dziedzinie renowacji energetycznej powinni być wystarczająco liczni, tak aby zapewnić dostateczną zdolność do wykonywania wysokiej jakości prac renowacyjnych na wymaganą skalę. W stosownych przypadkach i tam, gdzie jest to wykonalne, państwa członkowskie powinny zatem wprowadzić systemy wydawania świadectw do celów zintegrowanych prac renowacyjnych, które wymagają wiedzy fachowej na temat licznych elementów budynków lub systemów, takich jak systemy izolacji budynków, elektryczności i ogrzewania, a także na temat instalacji technologii słonecznych; wśród uczestniczących specjalistów mogą być projektanci, główni wykonawcy, wyspecjalizowani wykonawcy i instalatorzy.

(76) Ponieważ skuteczne wdrożenie niniejszej dyrektywy uzależnione jest od władz lokalnych i regionalnych, należy konsultować się z nimi i angażować je w działania – jeśli zajdzie taka potrzeba i w zgodzie z mającym zastosowanie prawem krajowym – w sprawach dotyczących planowania, opracowywania programów służących udostępnianiu informacji, szkolenia i podnoszenia świadomości oraz w sprawie wdrażania niniejszej dyrektywy na poziomie krajowym lub regionalnym. Takie konsultacje mogą także służyć promowaniu udzielania odpowiednich wskazówek lokalnym planistom i inspektorom budowlanym, by mogli wykonywać konieczne zadania. Państwa członkowskie powinny ponadto umożliwiać architektom, planistom i inżynierom rzetelne rozważenie zastosowania optymalnej kombinacji ulepszeń w zakresie efektywności energetycznej, wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych oraz systemów ciepłowniczych i chłodniczych na etapie planowania, projektowania, wznoszenia i renowacji stref przemysłowych lub osiedli mieszkaniowych, w tym przy wykorzystaniu technologii modelowania i symulacji budynków, a także zachęcać ich do takich działań.

(77) Skuteczne wdrożenie niniejszej dyrektywy uzależnione jest od przedstawicieli sektora instalacyjno-budowlanego. W związku z tym odpowiednia liczba przedstawicieli tego sektora powinna – dzięki szkoleniu i innym środkom – posiadać odpowiedni poziom fachowości w zakresie instalacji i integracji wymaganych technologii efektywnych energetycznie i technologii z zakresu energii odnawialnej.

(78) Aby poczynić postępy w realizacji celu polegającego na poprawie charakterystyki energetycznej budynków, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do dostosowywania do postępu technicznego niektórych części ram ogólnych określonych w załączniku I, w odniesieniu do ustanowienia ram metodologii porównawczej dla obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej, w odniesieniu do określenia unijnych ram dla krajowego obliczania GWP w cyklu życia z myślą o osiągnięciu neutralności klimatycznej, w odniesieniu do systemu Unii w zakresie oceny gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci oraz do efektywnego zachęcania instytucji finansowych – za pomocą dobrowolnych dla instytucji finansowych kompleksowych ram portfela – by zwiększały kwoty przeznaczane na renowacje służące poprawie charakterystyki energetycznej. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ([24]). W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

(79) Aby zapewnić skuteczne wdrożenie przepisów ustanowionych w niniejszej dyrektywie, Komisja wspiera państwa członkowskie za pomocą różnych narzędzi, takich jak Instrument Wsparcia Technicznego ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 ([25]), zapewniając dostosowaną do potrzeb wiedzę techniczną w celu opracowania i wdrożenia reform, w tym reform mających na celu zwiększenie do 2030 r. rocznego wskaźnika renowacji energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oraz wspieranie gruntownych renowacji energetycznych. Wsparcie techniczne odnosi się na przykład do podniesienia zdolności administracyjnych, wsparcia w opracowywaniu i wdrażaniu strategii oraz wymiany odpowiednich najlepszych praktyk.

(80) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie poprawa charakterystyki energetycznej budynków i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych z budynków, nie mogą zostać osiągnięte w stopniu wystarczającym przez państwa członkowskie ze względu na złożoność sektora budynków oraz niemożność sprostania wyzwaniom związanym z efektywnością energetyczną w ramach krajowych rynków mieszkaniowych, natomiast ze względu na skalę i skutki

([24]) Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.
([25]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

(81) Podstawa prawna niniejszej inicjatywy upoważnia Unię do ustanowienia środków niezbędnych do osiągnięcia celów Unii w odniesieniu do polityki w dziedzinie energetyki. Wniosek przyczynia się do realizacji celów polityki Unii w dziedzinie energetyki określonych w art. 194 ust. 1 TFUE, w szczególności poprawy charakterystyki energetycznej budynków i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, co z kolei przyczynia się do ochrony i poprawy stanu środowiska.

(82) Zgodnie z pkt 44 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa państwa członkowskie powinny sporządzać – do własnych celów i w interesie Unii – i publikować własne tabele jak najdokładniej ilustrujące korelacje między niniejszą dyrektywą a środkami transpozycji. Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o transpozycji, co najmniej jednego dokumentu wyjaśniającego związki między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione, w szczególności w następstwie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-543/17 ([26]).

(83) Zobowiązanie do transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego powinno być ograniczone do tych przepisów, które stanowią merytoryczną zmianę w porównaniu z wcześniejszą dyrektywą. Zobowiązanie do transpozycji przepisów, które nie uległy zmianie, wynika z wcześniejszej dyrektywy.

(84) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego i dat rozpoczęcia stosowania dyrektyw określonych w części B załącznika VIII,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsza dyrektywa promuje poprawę charakterystyki energetycznej budynków i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych z budynków w Unii w celu osiągnięcia bezemisyjnych zasobów budowlanych do 2050 r., z uwzględnieniem panujących na zewnątrz warunków klimatycznych, warunków lokalnych, wymagań dotyczących jakości środowiska wewnętrznego i opłacalności ekonomicznej.

2. Niniejsza dyrektywa ustanawia wymagania w zakresie:

a) wspólnych ram ogólnych dla metodologii obliczania zintegrowanej charakterystyki energetycznej budynków i modułów budynków;

b) stosowania minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej wobec nowych budynków i nowych modułów budynków;

c) stosowania minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej w stosunku do:

(i) istniejących budynków i istniejących modułów budynków, które są poddawane ważniejszej renowacji;

(ii) elementów budynku stanowiących część przegród zewnętrznych budynku i mających istotny wpływ na charakterystykę energetyczną przegród zewnętrznych budynku, w sytuacji gdy elementy te są modernizowane lub wymieniane;

(iii) systemów technicznych budynku, jeżeli są one instalowane, wymieniane lub modernizowane;

d) stosowania minimalnych norm charakterystyki energetycznej w stosunku do istniejących budynków i istniejących modułów budynków, zgodnie z art. 3 i 9;

e) obliczania i ujawniania współczynnika globalnego ocieplenia w cyklu życia budynków;

f) energii słonecznej w budynkach;

([26]) Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 8 lipca 2019 r. *Komisja Europejska przeciwko Królestwu Belgii*, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

g) paszportów renowacji;

h) krajowych planów renowacji budynków;

i) infrastruktury zrównoważonej mobilności w budynkach i w ich sąsiedztwie;

j) inteligentnych budynków;

k) wydawania świadectw charakterystyki energetycznej budynków lub modułów budynków;

l) regularnych przeglądów systemów ogrzewania, systemów wentylacji i systemów klimatyzacji w budynkach;

m) niezależnych systemów kontroli świadectw charakterystyki energetycznej, paszportów renowacji, wskaźników gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci i sprawozdań z przeglądu;

n) jakości środowiska wewnętrznego budynków.

3. Wymagania zawarte w niniejszej dyrektywie są wymaganiami minimalnymi i nie stanowią przeszkody dla państw członkowskich do utrzymywania lub wprowadzania bardziej rygorystycznych środków, pod warunkiem że takie środki są zgodne z prawem Unii. Środki te notyfikuje się Komisji.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

1) „budynek" oznacza konstrukcję zadaszoną, posiadającą ściany, w której energia jest wykorzystywana do utrzymania środowiska wewnętrznego;

2) „budynek bezemisyjny" oznacza budynek o bardzo wysokiej charakterystyce energetycznej określonej zgodnie z załącznikiem I, wymagający zerowej lub bardzo małej ilości energii, niewytwarzający na miejscu emisji dwutlenku węgla z paliw kopalnych i wytwarzający zerowe lub bardzo małe ilości operacyjnych emisji gazów cieplarnianych, zgodnie z art. 11;

3) „budynek o niemal zerowym zużyciu energii" oznacza budynek o bardzo wysokiej charakterystyce energetycznej określonej zgodnie z załącznikiem I, nie gorszej niż poziom optymalny pod względem kosztów na 2023 r. zgłoszony przez państwa członkowskie zgodnie z art. 6 ust. 2, i w którym niemal zerowa lub bardzo mała ilość wymaganej energii pochodzi w bardzo wysokim stopniu z energii ze źródeł odnawialnych, w tym energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej na miejscu lub energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej w pobliżu;

4) „minimalne normy charakterystyki energetycznej" oznaczają zasady, zgodnie z którymi istniejące budynki muszą spełniać wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej w ramach szeroko zakrojonego planu renowacji zasobów budowlanych lub w „punkcie aktywacji" na rynku, takim jak moment sprzedaży, wynajmu, darowizny lub zmiany celu użytkowania w katastrze lub rejestrze gruntów, w określonym okresie lub przed upływem określonego terminu, dając tym samym impuls do renowacji istniejących budynków;

5) „instytucje publiczne" oznaczają instytucje publiczne zdefiniowane w art. 2 pkt 12 dyrektywy (UE) 2023/1791;

6) „system techniczny budynku" oznacza urządzenia techniczne budynku lub modułu budynku do ogrzewania pomieszczeń, chłodzenia pomieszczeń, wentylacji, ciepłej wody użytkowej, wbudowanego oświetlenia, automatyki i sterowania w budynku, wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych na miejscu i magazynowania energii lub kombinację takich systemów, w tym systemy wykorzystujące energię ze źródeł odnawialnych;

7) „system automatyki i sterowania budynku" oznacza system obejmujący wszystkie produkty, oprogramowanie oraz usługi inżynieryjne, które mogą ułatwiać efektywne energetycznie, oszczędne i bezpieczne działanie systemów technicznych budynku poprzez automatyczne sterowanie i dzięki umożliwianiu manualnego zarządzania tymi systemami technicznymi budynku;

8) „charakterystyka energetyczna budynku" oznacza obliczoną lub opomiarowaną ilość energii potrzebnej do zaspokojenia zapotrzebowania na energię związanego z typowym użytkowaniem budynku, która obejmuje energię zużytą na potrzeby ogrzewania, chłodzenia, wentylacji, ciepłej wody użytkowej i oświetlenia;

9) „energia pierwotna" oznacza energię pochodzącą z odnawialnych i nieodnawialnych źródeł, która nie została poddana żadnemu procesowi przemiany lub transformacji;

10) „opomiarowany” oznacza zmierzony za pomocą odpowiedniego urządzenia, takiego jak licznik energii, licznik mocy, urządzenie do pomiaru i monitorowania mocy lub licznik energii elektrycznej;

11) „współczynnik nieodnawialnej energii pierwotnej” oznacza wskaźnik, który jest obliczany poprzez podzielenie energii pierwotnej ze źródeł nieodnawialnych w przypadku danego nośnika energii, w tym energii dostarczonej i obliczonych kosztów ogólnych dostaw energii do punktów poboru, przez energię dostarczoną;

12) „współczynnik odnawialnej energii pierwotnej” oznacza wskaźnik, który jest obliczany przez podzielenie energii pierwotnej ze źródeł odnawialnych pochodzącej z miejscowego, pobliskiego lub oddalonego źródła energii, dostarczanej za pośrednictwem danego nośnika energii, w tym energii dostarczonej i obliczonych kosztów ogólnych dostaw energii do punktów poboru, przez energię dostarczoną;

13) „całkowity współczynnik energii pierwotnej” oznacza sumę współczynników odnawialnej i nieodnawialnej energii pierwotnej dla danego nośnika energii;

14) „energia ze źródeł odnawialnych” oznacza energię z odnawialnych źródeł niekopalnych, a mianowicie energię wiatru, energię słoneczną (energię słoneczną termiczną i energię fotowoltaiczną) oraz energię geotermalną, energię dyfuzji, energię otoczenia, energię pływów, fal i inną energię oceanów, hydroenergię, biomasę oraz gaz pochodzący z wysypisk śmieci, oczyszczalni ścieków i ze źródeł biologicznych (biogaz);

15) „przegrody zewnętrzne budynku” oznaczają zintegrowane elementy budynku, które oddzielają jego wnętrze od środowiska zewnętrznego;

16) „moduł budynku” oznacza sekcję, piętro lub mieszkanie w budynku zaprojektowane lub przerobione do odrębnego użycia;

17) „element budynku” oznacza system techniczny budynku lub element przegród zewnętrznych budynku;

18) „budynek mieszkalny lub mieszkalny moduł budynku” oznacza pomieszczenie lub zestaw pomieszczeń w stałym budynku lub w jego architektonicznie wydzielonej części, przeznaczone do całorocznego zamieszkania przez jedno prywatne gospodarstwo domowe;

19) „paszport renowacji” oznacza dostosowany do potrzeb plan działania dotyczący gruntownej renowacji danego budynku przeprowadzanej w maksymalnej liczbie etapów, która znacząco poprawi jego charakterystykę energetyczną;

20) „gruntowna renowacja” oznacza renowację, która jest zgodna z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim”, koncentruje się na istotnych elementach budynku i w wyniku której budynek lub moduł budynku staje się:

    a) przed dniem 1 stycznia 2030 r. – budynkiem o niemal zerowym zużyciu energii;

    b) od dnia 1 stycznia 2030 r. – budynkiem bezemisyjnym;

21) „stopniowa gruntowna renowacja” oznacza gruntowną renowację przeprowadzaną w maksymalnej liczbie etapów, które określono w paszporcie renowacji;

22) „ważniejsza renowacja” oznacza renowację budynku, w której:

    a) całkowity koszt prac renowacyjnych związanych z przegrodami zewnętrznymi budynku lub systemami technicznymi budynku przekracza 25 % wartości budynku, nie wliczając wartości gruntu, na którym usytuowany jest budynek; lub

    b) renowacji podlega ponad 25 % powierzchni przegród zewnętrznych budynku.

    Państwa członkowskie mogą postanowić o stosowaniu lit. a) lub b);

23) „operacyjne emisje gazów cieplarnianych” oznaczają emisje gazów cieplarnianych związane z zużyciem energii przez systemy techniczne budynku podczas użytkowania i eksploatacji budynku;

24) „emisje gazów cieplarnianych w całym cyklu życia” oznaczają emisje gazów cieplarnianych, które powstają na wszystkich etapach cyklu życia budynku, w tym na etapie produkcji i transportu wyrobów budowlanych, działań na miejscu budowy, zużycia energii w budynku i wymiany wyrobów budowlanych, a także rozbiórki oraz transportu materiałów odpadowych i gospodarowania nimi oraz ich ponownego użycia, recyklingu i ostatecznego usunięcia;

25) „współczynnik globalnego ocieplenia w cyklu życia" lub „GWP w cyklu życia" oznacza wskaźnik ilościowo określający współczynnik globalnego ocieplenia w całym cyklu życia budynku;

26) „rozdział zachęt" oznacza rozdział zachęt zdefiniowany w art. 2 pkt 54 dyrektywy (UE) 2023/1791;

27) „ubóstwo energetyczne" oznacza ubóstwo energetyczne zdefiniowane w art. 2 pkt 52 dyrektywy (UE) 2023/1791;

28) „gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji" oznaczają gospodarstwa domowe dotknięte ubóstwem energetycznym lub gospodarstwa domowe, w tym gospodarstwa domowe o niższym średnim dochodzie, które są szczególnie narażone na wysokie koszty energii i które nie dysponują środkami na renowację zajmowanego przez nie budynku;

29) „norma europejska" oznacza normę przyjętą przez Europejski Komitet Normalizacyjny, Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki lub Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych i udostępnioną do użytku publicznego;

30) „świadectwo charakterystyki energetycznej" oznacza świadectwo uznawane przez państwo członkowskie lub osobę prawną wyznaczoną przez to państwo, zawierające informację o charakterystyce energetycznej budynku lub modułu budynku, obliczonej zgodnie z metodologią przyjętą na podstawie art. 4;

31) „kogeneracja" oznacza jednoczesne wytwarzanie w jednym procesie ciepła i energii elektrycznej lub energii mechanicznej;

32) „poziom optymalny pod względem kosztów" oznacza poziom charakterystyki energetycznej skutkujący najniższym kosztem w trakcie szacunkowego ekonomicznego cyklu życia, przy czym:

    a) najniższy koszt jest określany z uwzględnieniem:

        (i) kategorii i sposobu użytkowania danego budynku:

        (ii) związanych z energią kosztów inwestycyjnych opartych na oficjalnych prognozach;

        (iii) kosztów utrzymania i eksploatacji, w tym kosztów energii z uwzględnieniem kosztu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych;

        (iv) środowiskowych i zdrowotnych skutków zużycia energii;

        (v) zysków z wytworzonej na miejscu energii – w stosownych przypadkach;

        (vi) kosztów gospodarowania odpadami –w stosownych przypadkach; oraz

    b) szacunkowy ekonomiczny cykl życia określany jest przez każde państwo członkowskie i odnosi się do pozostałego szacunkowego ekonomicznego cyklu życia budynku, jeżeli wymagania charakterystyki energetycznej określono dla budynku jako całości, lub do szacunkowego ekonomicznego cyklu życia elementu budynku, jeżeli wymagania charakterystyki energetycznej określono dla elementów budynku.

    Poziom optymalny pod względem kosztów leży w granicach poziomów charakterystyki energetycznej, jeżeli analiza kosztów i korzyści przeprowadzona dla szacunkowego ekonomicznego cyklu życia daje pozytywny wynik;

33) „punkt ładowania" oznacza punkt ładowania zdefiniowany w art. 2 pkt 48 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1804 ([27]);

34) „okablowanie wstępne" oznacza wszystkie środki niezbędne do umożliwienia instalacji punktów ładowania, w tym transmisji danych, kabli, tras kablowych i, w razie konieczności, liczników energii elektrycznej;

35) „zadaszony parking dla samochodów" oznacza zadaszoną konstrukcję z co najmniej trzema miejscami parkingowymi dla samochodów, w której do utrzymania środowiska wewnętrznego nie wykorzystuje się energii;

36) „mikrosystem wydzielony" oznacza każdy system, który w 2022 r. osiągnął zużycie mniejsze niż 500 GWh i który nie ma połączenia z innymi systemami;

([27]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1804 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchylenia dyrektywy 2014/94/UE (Dz.U. L 234 z 22.9.2023, s. 1).

37) „inteligentne ładowanie” oznacza inteligentne ładowanie zdefiniowane w art. 2 akapit drugi pkt 14 m dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ([28]);

38) „ładowanie dwukierunkowe” oznacza ładowanie dwukierunkowe zdefiniowane w art. 2 pkt 11 rozporządzenia (UE) (UE) 2023/1804;

39) „normy portfela hipotecznego” oznaczają mechanizmy zachęcające wierzycieli hipotecznych do ustanowienia ścieżki mającej na celu zwiększenie mediany charakterystyki energetycznej portfela budynków objętych hipotekami na okres do 2030 r. i 2050 r. oraz do zachęcania potencjalnych klientów do poprawy charakterystyki energetycznej ich nieruchomości zgodnie z ambicjami Unii w zakresie dekarbonizacji i odpowiednimi celami energetycznymi w obszarze zużycia energii w budynkach, w oparciu o kryteria służące do określenia zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej ustanowione w art. 3 rozporządzenia (UE) 2020/852;

40) „program finansowy typu”płacisz, kiedy oszczędzasz« oznacza program pożyczkowy przeznaczony wyłącznie do celów poprawy charakterystyki energetycznej, przy opracowywaniu którego ustalono korelację między spłatami pożyczki a osiągniętymi oszczędnościami energii, biorąc pod uwagę również inne czynniki ekonomiczne, takie jak indeksacja kosztów energii, stopy procentowe, zwiększona wartość aktywów i refinansowanie pożyczki;

41) „cyfrowy dziennik budynku” oznacza wspólne repozytorium wszystkich istotnych danych dotyczących budynków, w tym danych dotyczących charakterystyki energetycznej, takich jak świadectwa charakterystyki energetycznej, paszporty renowacji i wskaźniki gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci, a także danych związanych z GWP w cyklu życia, które ułatwia podejmowanie świadomych decyzji i wymianę informacji w sektorze budowlanym oraz między właścicielami i użytkownikami budynków, instytucjami finansowymi i instytucjami publicznymi;

42) „system klimatyzacji” oznacza kombinację elementów wymaganych dla zapewnienia formy obróbki powietrza wewnątrz, za pomocą której temperatura jest kontrolowana lub może być obniżana;

43) „system ogrzewania” oznacza kombinację elementów wymaganych dla zapewnienia formy obróbki powietrza wewnątrz, za pomocą której temperatura jest podwyższana;

44) „system wentylacji” oznacza system techniczny budynku wprowadzający w sposób naturalny lub mechaniczny powietrze z zewnątrz do danego pomieszczenia;

45) „źródło ciepła” oznacza część systemu ogrzewania, która wytwarza ciepło użytkowe do zastosowań określonych w załączniku I, wykorzystując w tym celu jeden z następujących procesów:

   a) spalanie paliw, na przykład w kotle;

   b) efekt Joule'a zachodzący w elementach grzewczych systemu elektrycznego ogrzewania oporowego;

   c) wychwytywanie ciepła z powietrza atmosferycznego, powietrza wylotowego systemu wentylacji lub wody lub źródła ciepła w gruncie za pomocą pomp ciepła;

46) „źródło chłodu” oznacza część systemu klimatyzacji, która wytwarza chłód użytkowy do zastosowań określonych w załączniku I;

47) „umowa o poprawę efektywności energetycznej” oznacza umowę o poprawę efektywności energetycznej zdefiniowaną w art. 2 pkt 33 dyrektywy (UE) 2023/1791;

48) „kocioł” oznacza połączenie kotła z palnikiem przeznaczone do przekazywania płynom ciepła uwalnianego w procesie spalania;

49) „znamionowa moc użyteczna” oznacza maksymalną moc cieplną, wyrażoną w kW, określoną i gwarantowaną przez producenta jako możliwą do dostarczenia podczas ciągłej pracy przy zachowaniu sprawności użytkowej podanej przez producenta;

50) „system ciepłowniczy” lub „system chłodniczy” oznacza dystrybucję ciepła w postaci pary, gorącej wody lub schłodzonych płynów z centralnego lub zdecentralizowanego źródła produkcji przez sieć do wielu budynków lub punktów w celu wykorzystania jej do ogrzewania lub chłodzenia pomieszczeń lub procesów;

51) „powierzchnia użytkowa” oznacza powierzchnię podłogi budynku potrzebną jako parametr do ilościowego określania szczegółowych warunków użytkowania, które są wyrażane na jednostkę powierzchni oraz do celów stosowania uproszczeń oraz podziału na strefy oraz zasad przydziału lub ponownego przydziału;

([28]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82)..

52) „powierzchnia referencyjna” oznacza powierzchnię podłogi wykorzystywaną jako wielkość odniesienia do oceny charakterystyki energetycznej budynku, obliczoną jako sumę powierzchni użytkowych pomieszczeń w obrębie przegród zewnętrznych budynku, określoną do celów oceny charakterystyki energetycznej;

53) „granica oceny” oznacza granicę, w obrębie której mierzy się lub oblicza energię dostarczoną i energię eksportowaną;

54) „na miejscu” oznacza w lub na określonym budynku lub na działce, na której znajduje się ten budynek;

55) „energia ze źródeł odnawialnych wytwarzana w pobliżu” oznacza energię ze źródeł odnawialnych wytwarzaną miejscowo lub lokalnie w stosunku do określonego budynku, spełniającą wszystkie następujące warunki:

a) może być dystrybuowana i wykorzystywana wyłącznie miejscowo lub lokalnie za pośrednictwem specjalnego systemu dystrybucyjnego;

b) umożliwia obliczenie szczegółowego współczynnika energii pierwotnej obowiązującego wyłącznie w odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej miejscowo lub lokalnie; oraz

c) może być wykorzystywana na miejscu za pośrednictwem specjalnego podłączenia do źródła produkcji energii, w przypadku gdy podłączenie to wymaga specjalnego sprzętu do bezpiecznego dostarczania i pomiaru energii na użytek własny budynku;

56) „usługi związane z charakterystyką energetyczną budynków” lub „usługi EPB” oznaczają usługi polegające na zapewnieniu ogrzewania, chłodzenia, wentylacji, ciepłej wody użytkowej i oświetlenia oraz inne usługi, w przypadku których zużycie energii jest uwzględniane w obliczaniu charakterystyki energetycznej budynków;

57) „potrzeba energetyczna” oznacza energię, która ma być dostarczana do klimatyzowanej przestrzeni lub z niej odprowadzana w celu utrzymania pożądanych warunków w danym okresie, z pominięciem wszelkich przypadków niewydolności systemów technicznych budynku;

58) „zużycie energii” oznacza energię wprowadzoną do systemu technicznego budynku, dostarczającego usługę związaną z charakterystyką energetyczną budynków, mającą zaspokoić potrzebę energetyczną;

59) „użytek własny” oznacza zużycie energii ze źródeł odnawialnych wytworzonej na miejscu lub energii ze źródeł odnawialnych wytworzonej w pobliżu przez systemy techniczne na miejscu na potrzeby usług związanych z charakterystyką energetyczną budynków;

60) „inne zastosowania na miejscu” oznaczają zastosowania na miejscu inne niż usługi związane z charakterystyką energetyczną budynków, w tym urządzenia, obciążenia różne i pomocnicze lub punkty ładowania na potrzeby elektromobilności;

61) „przedział obliczeniowy” oznacza wyodrębniony przedział czasowy stosowany do obliczania charakterystyki energetycznej;

62) „energia dostarczona” oznacza energię, wyrażoną według nośników energii, dostarczoną do systemów technicznych budynku przez granicę oceny do celów uwzględnianych zastosowań lub w celu wyprodukowania energii eksportowanej;

63) „energia eksportowana”, oznacza odsetek energii ze źródeł odnawialnych, wyrażonej według nośników energii i według współczynnika energii pierwotnej, która jest eksportowana do sieci energetycznej, a nie wykorzystywana na miejscu na użytek własny lub do innych zastosowań na miejscu.

64) „miejsce parkingowe dla rowerów” oznacza wyznaczoną przestrzeń parkingową dla co najmniej jednego roweru;

65) „parking dla samochodów fizycznie przylegający do budynku” oznacza parking dla samochodów przeznaczony do użytku mieszkańców, gości lub osób pracujących w budynku, który znajduje się na terenie budynku lub jest w jego bezpośrednim sąsiedztwie;

66) „jakość środowiska wewnętrznego” oznacza wynik oceny warunków panujących wewnątrz budynku, które wpływają na zdrowie i dobrostan jego mieszkańców, w oparciu o takie parametry jak te dotyczące temperatury, wilgotności, szybkości wentylacji i obecności zanieczyszczeń.

Artykuł 3

Krajowy plan renowacji budynków

1. Każde państwo członkowskie ustanawia krajowy plan renowacji budynków służący zapewnieniu renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych, aby zapewnić do 2050 r. wysoką efektywność energetyczną i dekarbonizację zasobów budowlanych celem przekształcenia istniejących budynków w budynki bezemisyjne.

2. Każdy krajowy plan renowacji budynków zawiera:

a) przegląd krajowych zasobów budowlanych w podziale na różne rodzaje budynków, w tym ich udział w krajowych zasobach budowlanych, okresy budowy i strefy klimatyczne, oparty w stosownych przypadkach na próbkach statystycznych i krajowej bazie danych dotyczącej świadectw charakterystyki energetycznej na podstawie art. 22, przegląd barier rynkowych i niedoskonałości rynku oraz przegląd zdolności w sektorach budownictwa, efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych oraz udział gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, oparty w stosownych przypadkach na próbkach statystycznych;

b) plan działania z ustalonymi na poziomie krajowym celami i mierzalnymi wskaźnikami postępów, w tym dotyczącymi zmniejszania liczby osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, z myślą o realizacji celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., aby zapewnić wysoką efektywność energetyczną i dekarbonizację krajowych zasobów budowlanych oraz przekształcenie istniejących budynków w budynki bezemisyjne do 2050 r.;

c) przegląd wdrożonych i planowanych polityk i środków, wspierających realizację planu działania na podstawie lit. b);

d) zarys potrzeb inwestycyjnych do celów realizacji krajowego planu renowacji budynków, źródeł finansowania i środków finansowych oraz zasobów administracyjnych na potrzeby renowacji budynków;

e) progi dotyczące operacyjnych emisji gazów cieplarnianych i rocznego zapotrzebowania na energię pierwotną w nowym lub poddanym renowacji budynku bezemisyjnym, zgodnie z art. 11;

f) minimalne normy charakterystyki energetycznej dla budynków niemieszkalnych, oparte na maksymalnych progach charakterystyki energetycznej, zgodnie z art. 9 ust. 1;

g) krajową trajektorię renowacji zasobów budynków mieszkalnych łącznie z celami pośrednimi na lata 2030 i 2035 w zakresie średniego zużycia energii pierwotnej w kWh/(m^2.rok), zgodnie z art. 9 ust. 2; oraz

h) oparte na faktach szacunki oczekiwanej oszczędności energii i szerszych korzyści, w tym korzyści związanych z jakością środowiska wewnętrznego.

Plan działania, o którym mowa w lit. b) niniejszego ustępu, obejmuje krajowe cele na lata 2030, 2040 i 2050 dotyczące rocznego wskaźnika renowacji energetycznej, zużycia energii pierwotnej i końcowej przez krajowe zasoby budowlane oraz zmniejszenia ich operacyjnych emisji gazów cieplarnianych; szczegółowe harmonogramy zapewnienia przez budynki niemieszkalne zgodności z niższymi maksymalnymi progami charakterystyki energetycznej na podstawie art. 9 ust. 1 do 2040 r. i 2050 r., zgodnie ze ścieżką transformacji krajowych zasobów budowlanych w budynki bezemisyjne; oraz oparte na faktach szacunki oczekiwanej oszczędności energii i szerszych korzyści, w tym korzyści związanych z jakością środowiska wewnętrznego.

W przypadku gdy przegląd konkretnych polityk i środków, o których mowa w lit. c), lub zarys konkretnych potrzeb inwestycyjnych, o których mowa w lit. d), jest już zawarty w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu, w planie renowacji budynku można zamiast pełnego przeglądu zawrzeć wyraźne odesłanie do odpowiednich części krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu.

3. Co pięć lat każde państwo członkowskie przygotowuje i przedkłada Komisji swój projekt krajowego planu renowacji budynków, korzystając ze wzoru określonego w załączniku II do niniejszej dyrektywy. Każde państwo członkowskie przedkłada swój projekt krajowego planu renowacji budynków w ramach projektu zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, o którym mowa w art. 9 rozporządzenia (UE) 2018/1999, oraz – w przypadkach gdy państwa członkowskie przedstawią projekty aktualizacji – w ramach projektu aktualizacji, o którym mowa w art. 14 tego rozporządzenia.

Niezależnie od akapitu pierwszego państwa członkowskie przedkładają Komisji pierwszy projekt planu renowacji budynków do dnia 31 grudnia 2025 r.

4. Aby wspierać rozwijanie swoich krajowych planów renowacji budynków, każde państwo członkowskie przeprowadza konsultacje społeczne w sprawie projektu krajowego planu renowacji budynków, zanim przedstawi go Komisji. W konsultacjach społecznych udział biorą w szczególności władze lokalne i regionalne oraz inni partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym społeczeństwo obywatelskie i podmioty zajmujące się gospodarstwami domowymi znajdującymi się w trudnej sytuacji. Każde państwo członkowskie załącza streszczenie wyników konsultacji społecznych do swojego projektu krajowego planu renowacji budynków. Konsultacje społeczne mogą być częścią konsultacji publicznych prowadzonych na podstawie art. 10 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

5. Komisja ocenia projekty krajowych planów renowacji budynków, przedłożone zgodnie z ust. 3, w szczególności w odniesieniu do tego, czy:

a) poziom ambicji celów ustalonych na poziomie krajowym jest wystarczający i zgodny z krajowymi zobowiązaniami w zakresie klimatu i energii określonymi w zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu;

b) polityki i środki są wystarczające do osiągnięcia celów ustalonych na poziomie krajowym;

c) przydział zasobów budżetowych i administracyjnych jest wystarczający do realizacji planu;

d) źródła finansowania i środki, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. d) niniejszego artykułu, są zgodne z planowanym zmniejszeniem ubóstwa energetycznego, o którym mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. b) niniejszego artykułu;

e) w planach priorytetowo traktuje się renowację budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej, zgodnie z art. 9;

f) konsultacje społeczne, o których mowa w ust. 4, były wystarczająco inkluzywne; oraz

g) plany są zgodne z wymogami określonymi w ust. 1 oraz ze wzorem określonym w załączniku II.

Po konsultacji z komitetem ustanowionym na mocy art. 33 niniejszej dyrektywy Komisja może wydawać zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich zgodnie z art. 9 ust. 2 i art. 34 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

W odniesieniu do pierwszego projektu krajowego planu renowacji budynków Komisja może wydać zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich nie później niż sześć miesięcy od przedłożenia tego planu przez dane państwo członkowskie.

6. W krajowym planie renowacji budynków każde państwo członkowskie należycie uwzględnia zalecenia wydane przez Komisję dotyczące projektu krajowego planu renowacji budynków. Jeżeli dane państwo członkowskie nie bierze pod uwagę zalecenia lub jego istotnej części, przedstawia Komisji powody i podaje je do wiadomości publicznej.

7. Co pięć lat każde państwo członkowskie przedkłada Komisji swój krajowy plan renowacji budynków, korzystając ze wzoru określonego w załączniku II do niniejszej dyrektywy. Każde państwo członkowskie przedkłada krajowy plan renowacji budynków w ramach swojego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, o którym mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999, oraz – w przypadkach gdy państwo członkowskie przedstawia aktualizację – w ramach aktualizacji, o której mowa w art. 14 tego rozporządzenia.

Niezależnie od akapitu pierwszego państwa członkowskie przedkładają Komisji pierwszy krajowy plan renowacji budynków do dnia 31 grudnia 2026 r.

8. Każde państwo członkowskie załącza szczegółowe informacje na temat realizacji swoich najnowszych długoterminowych strategii renowacji lub krajowego planu renowacji budynków do swojego kolejnego krajowego planu renowacji budynków wskazując, czy jego cele krajowe zostały osiągnięte.

9. Każde państwo członkowskie zamieszcza w swoich zintegrowanych sprawozdaniach w dziedzinie energii i klimatu dotyczących postępów, zgodnie z art. 17 i 21 rozporządzenia (UE) 2018/1999, informacje na temat realizacji celów krajowych, o których mowa w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu. Co dwa lata Komisja zamieszcza w swoim rocznym sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej przedkładanym na podstawie art. 35 rozporządzenia (UE) 2018/1999 ogólne sprawozdanie z postępów w zakresie renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych, zgodnie z planami działania określonymi w planach renowacji budynków, w oparciu o informacje przedłożone przez państwa członkowskie w ich zintegrowanych krajowych sprawozdaniach z postępów w dziedzinie energii i klimatu. Komisja co roku monitoruje zmiany charakterystyki energetycznej zasobów budowlanych Unii na podstawie najlepszych dostępnych informacji Eurostatu i z innych źródeł oraz publikuje te informacje za pośrednictwem obserwatorium zasobów budowlanych UE.

Artykuł 4

Przyjęcie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynków

Państwa członkowskie stosują metodologię obliczania charakterystyki energetycznej budynków zgodnie ze wspólnymi ramami ogólnymi określonymi w załączniku I. Metodologia ta jest przyjmowana na poziomie krajowym lub regionalnym.

Komisja wydaje wytyczne dotyczące obliczania charakterystyki energetycznej przezroczystych elementów budynku, które stanowią część jego przegród zewnętrznych budynku, oraz uwzględniania energii otoczenia.

Artykuł 5

Ustalanie minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki, aby zapewnić ustalenie minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków lub modułów budynków w celu osiągnięcia co najmniej poziomów optymalnych pod względem kosztów, a także, w stosownych przypadkach, bardziej rygorystycznych wartości odniesienia, takich jak wymagania dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii oraz wymagania dotyczące budynków bezemisyjnych. Charakterystykę energetyczną oblicza się zgodnie z metodologią, o której mowa w art. 4. Obliczanie poziomów optymalnych pod względem kosztów następuje zgodnie z ramami metodologii porównawczej, o której mowa w art. 6.

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki, aby zapewnić ustalenie minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej dla elementów budynków wchodzących w skład przegród zewnętrznych budynku i mających istotny wpływ na charakterystykę energetyczną przegród zewnętrznych budynku w razie ich wymiany lub modernizacji w celu osiągnięcia co najmniej poziomów optymalnych pod względem kosztów. Państwa członkowskie mogą ustalić wymagania dla elementów budynków na poziomie, który ułatwiłby skuteczną instalację niskotemperaturowych systemów ogrzewania w budynkach poddawanych renowacji.

Ustalając wymagania, państwa członkowskie mogą dokonać zróżnicowania pomiędzy budynkami nowymi i istniejącymi oraz pomiędzy różnymi kategoriami budynków.

Wymagania te uwzględniają optymalną jakość środowiska wewnętrznego w celu uniknięcia ewentualnych negatywnych efektów, takich jak nieodpowiednia wentylacja, a także warunki lokalne i projektowaną funkcję oraz wiek budynku.

Państwa członkowskie dokonują przeglądu swoich minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej w regularnych odstępach czasu, nie dłuższych niż pięć lat, oraz, w razie potrzeby, aktualizują je w celu uwzględnienia postępu technicznego w sektorze budowlanym, wyników obliczenia kosztów optymalnych określonego w art. 6 oraz zaktualizowanych krajowych celów i polityk energetycznych i klimatycznych.

2. Państwa członkowskie mogą dostosować wymagania, o których mowa w ust. 1, do budynków objętych urzędową ochroną, na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym, jako stanowiących część wyznaczonego środowiska lub z powodu ich szczególnych wartości architektonicznych lub historycznych, o ile zgodność z określonymi minimalnymi wymaganiami zmieniłaby w sposób niedopuszczalny ich charakter lub wygląd.

3. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o nieustaleniu lub niestosowaniu wymagań, o których mowa w ust. 1, do następujących kategorii budynków:

a) budynków będących własnością sił zbrojnych lub instytucji rządowych oraz służących celom obrony narodowej, z wyłączeniem kwater jednoosobowych i budynków biurowych sił zbrojnych i innego personelu zatrudnionego przez organy krajowych sił zbrojnych;

b) budynków używanych jako miejsca kultu i do działalności religijnej;

c) tymczasowych o okresie użytkowania dwóch lat lub krótszym, obiektów przemysłowych, warsztatów i rolniczych budynków niemieszkalnych o niskim zapotrzebowaniu na energię oraz rolniczych budynków niemieszkalnych używanych przez sektor objęty krajowym porozumieniem sektorowym w sprawie charakterystyki energetycznej;

d) mieszkalnych użytkowanych lub przeznaczonych do użytkowania przez mniej niż cztery miesiące w roku albo, alternatywnie, w ograniczonym czasie w trakcie roku przy spodziewanym zużyciu energii poniżej 25 % prognozowanego rocznego zużycia;

e) wolnostojących o całkowitej powierzchni użytkowej mniejszej niż 50 m^2.

Artykuł 6

Obliczanie optymalnego pod względem kosztów poziomu minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej

1. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 32 w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy, dotyczących ustanowienia i zmiany ram metodologii porównawczej do obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków i elementów budynków.

Do dnia 30 czerwca 2025 r. Komisja dokona przeglądu ram metodologii porównawczej do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej w nowych budynkach i w istniejących budynkach poddawanych ważniejszej renowacji oraz w odniesieniu do poszczególnych elementów budynków. Poziomy te muszą być zgodne z krajowymi ścieżkami określonymi w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu przedłożonych Komisji na podstawie art. 14 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Ramy metodologii porównawczej określa się zgodnie z załącznikiem VII i wprowadzają one rozróżnienie pomiędzy nowymi budynkami i istniejącymi budynkami oraz różnymi kategoriami budynków.

2. Państwa członkowskie obliczają optymalny pod względem kosztów poziom wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej przy użyciu ram metodologii porównawczej określonych zgodnie z ust. 1 i odpowiednich parametrów, takich jak warunki klimatyczne i praktyczna dostępność infrastruktury energetycznej, oraz porównują wyniki tego obliczenia z obowiązującymi minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej. Przy obliczaniu optymalnych pod względem kosztów poziomów minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej państwa członkowskie mogą uwzględniać GWP w całym cyklu życia.

Państwa członkowskie składają Komisji sprawozdania ze wszystkich danych wejściowych i założeń wykorzystanych do celów obliczeń optymalnego pod względem kosztów poziomu minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej oraz z wyników tych obliczeń. W tym celu państwa członkowskie korzystają z wzoru zawartego w załączniku III do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 244/2012 ([29]). Państwa członkowskie aktualizują i przedkładają Komisji te sprawozdania w regularnych odstępach nieprzekraczających pięciu lat. Pierwsze sprawozdanie w sprawie obliczeń oparte na zmienionych ramach metodologii na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu przedkłada się do dnia 30 czerwca 2028 r.

3. Jeżeli wynik przeprowadzonego zgodnie z ust. 2 porównania wskazuje, że minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej obowiązujące w państwie członkowskim są o ponad 15 % mniej efektywne energetycznie niż optymalny pod względem kosztów poziom minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej, państwo członkowskie dostosowuje obowiązujące minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej w terminie 24 miesięcy od udostępnienia wyników tego porównania.

4. Komisja publikuje sprawozdanie na temat postępów państw członkowskich na drodze do osiągnięcia optymalnych pod względem kosztów poziomów minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej.

Artykuł 7

Nowe budynki

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby nowe budynki były budynkami bezemisyjnymi zgodnie z art. 11:

a) od dnia 1 stycznia 2028 r. – w przypadku nowych budynków będących własnością instytucji publicznych; oraz

b) od dnia 1 stycznia 2030 r. – w przypadku wszystkich nowych budynków.

Do momentu rozpoczęcia stosowania wymogów na podstawie akapitu pierwszego państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie nowe budynki były co najmniej budynkami o niemal zerowym zużyciu energii i spełniały minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej określone zgodnie z art. 5. W przypadku gdy instytucje publiczne zamierzają zająć nowy budynek, który nie jest ich własnością, dążą do tego, aby budynek ten był budynkiem bezemisyjnym.

([29]) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 244/2012 z dnia 16 stycznia 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i ustanawiające ramy metodologii porównawczej do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków i elementów budynków (Dz.U. L 81 z 21.3.2012, s. 18).

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby GWP w cyklu życia był obliczany zgodnie z załącznikiem III i ujawniany w świadectwie charakterystyki energetycznej budynku:

a) od dnia 1 stycznia 2028 r. – w przypadku wszystkich nowych budynków o powierzchni użytkowej większej niż 1 000 m^2;

b) od dnia 1 stycznia 2030 r. – w przypadku wszystkich nowych budynków.

3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 32 w celu zmiany załącznika III, aby określić unijne ramy dla krajowego obliczania GWP w cyklu życia z myślą o osiągnięciu neutralności klimatycznej. Pierwszy taki akt delegowany zostanie przyjęty do dnia 31 grudnia 2025 r.

4. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 1 i 2 do budynków, w przypadku których przed upływem terminów określonych w ust. 1 i 2 zostały złożone wnioski o pozwolenia na budowę lub równoważne wnioski, w tym wnioski o zmianę sposobu użytkowania.

5. Do dnia 1 stycznia 2027 r. państwa członkowskie publikują i przedkładają Komisji plan działania szczegółowo opisujący sposób wprowadzenia wartości granicznych dotyczących całkowitego skumulowanego GWP w cyklu życia wszystkich nowych budynków oraz określają cele dla nowych budynków od 2030 r., uwzględniając stopniową tendencję spadkową, a także maksymalne wartości graniczne, szczegółowo określone dla różnych stref klimatycznych i typologii budynków.

Te maksymalne wartości graniczne muszą być zgodne z celami Unii dotyczącymi osiągnięcia neutralności klimatycznej.

Komisja wydaje wytyczne, dzieli się informacjami na temat istniejących polityk krajowych i oferuje wsparcie techniczne państwom członkowskim na ich wniosek.

6. W przypadku nowych budynków państwa członkowskie zajmują się kwestiami optymalnej jakości środowiska wewnętrznego, adaptacji do zmiany klimatu, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, zagrożeń związanych z intensywną aktywnością sejsmiczną i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Państwa członkowskie zajmują się również problemem usuwania dwutlenku węgla w związku ze składowaniem dwutlenku węgla w budynkach lub na ich powierzchni.

Artykuł 8

Istniejące budynki

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki celem zapewnienia, aby przy wykonywaniu ważniejszej renowacji budynków charakterystyka energetyczna tego budynku lub jego części poddawanej renowacji została poprawiona tak, aby spełniała minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej określone zgodnie z art. 5, na ile jest to wykonalne pod względem technicznym, funkcjonalnym i ekonomicznym.

Wymagania te stosuje się zarówno w stosunku do budynku, jak i modułu budynku poddawanego renowacji jako całość. Dodatkowo lub alternatywnie wymagania można stosować do elementów budynków poddawanych renowacji.

2. Państwa członkowskie podejmują ponadto niezbędne środki, aby zapewnić spełnienie minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej elementu budynku – na ile jest to wykonalne pod względem technicznym, funkcjonalnym i ekonomicznym – w przypadku gdy element budynku wchodzący w skład przegród zewnętrznych budynku i mający istotny wpływ na charakterystykę energetyczną przegród zewnętrznych budynku jest modernizowany lub wymieniany.

3. W odniesieniu do budynków poddawanych ważniejszym renowacjom państwa członkowskie zachęcają, aby uwzględnić zastosowanie wysokoefektywnych systemów alternatywnych, na ile jest to wykonalne pod względem technicznym, funkcjonalnym i ekonomicznym. W przypadku budynków poddawanych ważniejszym remontom państwa członkowskie zajmują się kwestiami jakości środowiska wewnętrznego, adaptacji do zmiany klimatu, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, zagrożeń związanych z intensywną aktywnością sejsmiczną, usuwania substancji niebezpiecznych, w tym azbestu, oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Artykuł 9

Minimalne normy charakterystyki energetycznej dla budynków niemieszkalnych i trajektorie progresywnej renowacji dla zasobów budynków mieszkalnych

1. Państwa członkowskie ustanawiają minimalne normy charakterystyki energetycznej dla budynków niemieszkalnych zapewniające, aby budynki te nie przekraczały określonego maksymalnego progu charakterystyki energetycznej, o którym mowa w akapicie trzecim, wyrażonego liczbowym wskaźnikiem zużycia energii pierwotnej lub końcowej w kWh/(m^2.rok), w terminach określonych w akapicie piątym.

Maksymalne progi charakterystyki energetycznej ustala się na podstawie zasobów budynków niemieszkalnych w dniu 1 stycznia 2020 r. w oparciu o dostępne informacje oraz, w stosownych przypadkach, próby statystyczne. Państwa członkowskie wyłączają z zakresu odniesienia budynki niemieszkalne, którym udzielono zwolnienia na podstawie ust. 6.

Każde państwo członkowskie ustala maksymalny próg charakterystyki energetycznej w taki sposób, aby 16 % jego krajowych zasobów budynków niemieszkalnych znajdowało się powyżej tego progu (zwany dalej „progiem 16 %"). Każde państwo członkowskie ustala również maksymalny próg charakterystyki energetycznej w taki sposób, aby 26 % jego krajowych zasobów budynków niemieszkalnych znajdowało się powyżej tego progu (zwany dalej „progiem 26 %"). Państwa członkowskie mogą ustalić maksymalne progi charakterystyki energetycznej dla krajowych zasobów budynków niemieszkalnych jako całości lub dla rodzaju budynku lub kategorii budynku.

Państwa członkowskie mogą ustalać progi na poziomie odpowiadającym określonej klasie charakterystyki energetycznej, pod warunkiem że są one zgodne z akapitem trzecim.

Minimalne normy charakterystyki energetycznej zapewniają co najmniej, aby wszystkie budynki niemieszkalne sytuowały się poniżej:

a) progu 16 % od 2030 r.; oraz

b) progu 26 % od 2033 r.

Zgodność poszczególnych budynków niemieszkalnych z progami sprawdzana jest na podstawie świadectw charakterystyki energetycznej lub, w stosownych przypadkach, za pomocą innych dostępnych środków.

W swoich planach działania, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. b), państwa członkowskie określają szczegółowe harmonogramy dla budynków niemieszkalnych w celu osiągnięcia niższych maksymalnych progów charakterystyki energetycznej do 2040 r. i 2050 r., zgodnie ze ścieżką transformacji krajowych zasobów budowlanych w budynki bezemisyjne.

Państwa członkowskie mogą ustanowić i opublikować kryteria udzielania zwolnień z wymogów określonych w niniejszym ustępie dla poszczególnych budynków niemieszkalnych ze względu na ich przewidywane przyszłe wykorzystanie, poważne trudności lub w przypadku niekorzystnego wyniku oceny relacji kosztów do korzyści. Wszelkie takie kryteria muszą być jasne, precyzyjne i rygorystyczne oraz zapewniać równe traktowanie budynków niemieszkalnych. Przy ustanawianiu tych kryteriów państwa członkowskie umożliwiają ocenę ex ante potencjalnego udziału procentowego objętych nimi budynków niemieszkalnych i unikają udzielania zwolnień w przypadku nieproporcjonalnej liczby budynków niemieszkalnych. Państwa członkowskie zgłaszają również te kryteria w ramach swoich krajowych planów renowacji budynków przedkładanych Komisji na podstawie art. 3.

Jeżeli państwa członkowskie ustanawiają kryteria udzielania zwolnień na podstawie akapitu ósmego, muszą osiągnąć równoważną poprawę charakterystyki energetycznej w innych częściach zasobów budynków niemieszkalnych.

W przypadku gdy ogólna renowacja niezbędna do osiągnięcia progów charakterystyki energetycznej określonych w niniejszym ustępie uzyska niekorzystny wynik oceny relacji kosztów do korzyści dla danego budynku niemieszkalnego, państwa członkowskie wymagają, aby w odniesieniu do tego budynku niemieszkalnego zrealizowano co najmniej te indywidualne działania renowacyjne, w przypadku których wynik oceny relacji kosztów do korzyści jest korzystny.

W zakresie, w jakim krajowe zasoby budynków niemieszkalnych lub ich część zostały poważnie zniszczone w wyniku klęski żywiołowej, państwo członkowskie może tymczasowo dostosować maksymalny próg charakterystyki energetycznej w taki sposób, aby renowacja energetyczna zniszczonych budynków niemieszkalnych zastąpiła renowację energetyczną innych budynków niemieszkalnych o najgorszej charakterystyce energetycznej, zapewniając jednocześnie, aby renowacji energetycznej poddany został podobny odsetek zasobów budynków niemieszkalnych. W takim przypadku państwo członkowskie zgłasza takie dostosowanie i jego przewidywaną długość w swoim krajowym planie renowacji budynków.

2. Do dnia 29 maja 2026 r. każde państwo członkowskie ustanawia krajową trajektorię progresywnej renowacji zasobów budynków mieszkalnych zgodnie z krajowym planem działania i celami na lata 2030, 2040 i 2050 zawartymi w krajowym planie renowacji budynków państwa członkowskiego oraz z celem polegającym na transformacji krajowych zasobów budowlanych w budynki bezemisyjne do 2050 r. Krajową trajektorię progresywnej renowacji zasobów budynków mieszkalnych wyraża się jako zmniejszenie średniego zużycia energii pierwotnej w kWh/(m^2.rok) ogółu zasobów budynków mieszkalnych w okresie od 2020 r. do 2050 r. i określa się w niej liczbę budynków mieszkalnych i mieszkalnych modułów budynków lub powierzchnię użytkową w budynkach mieszkalnych i mieszkalnych modułach budynków, które mają być poddane renowacji w poszczególnych latach, w tym liczbę budynków mieszkalnych i mieszkalnych modułów budynków lub powierzchnię użytkową w budynkach mieszkalnych i mieszkalnych modułach budynków stanowiących 43 % takich budynków i modułów o najgorszej charakterystyce energetycznej.

Państwa członkowskie zapewniają, aby średnie zużycie energii pierwotnej w kWh/(m².rok) ogółu zasobów budynków mieszkalnych:

a) zmniejszyło się do 2030 r. o co najmniej 16 % w porównaniu z 2020 r.;

b) zmniejszyło się do 2035 r. o co najmniej 20–22 % w porównaniu z 2020 r.;

c) do 2040 r., a następnie co 5 lat, było równe lub niższe od wartości ustalonej na poziomie krajowym, uzyskanej ze stopniowego zmniejszania średniego zużycia energii pierwotnej w latach 2030–2050, zgodnie z transformacją zasobów budynków mieszkalnych w budynki bezemisyjne.

Państwa członkowskie zapewniają, aby co najmniej 55 % zmniejszenia średniego zużycia energii pierwotnej, o którym mowa w akapicie trzecim, zostało osiągnięte poprzez renowację 43 % budynków mieszkalnych o najgorszej charakterystyce energetycznej. Państwa członkowskie mogą zaliczyć zmniejszenie średniego zużycia energii pierwotnej osiągnięte poprzez renowację budynków mieszkalnych dotkniętych klęskami żywiołowymi, takimi jak trzęsienia ziemi i powodzie, na poczet udziału osiągniętego dzięki renowacji 43 % budynków mieszkalnych o najgorszej charakterystyce energetycznej.

W swoich działaniach renowacyjnych mających na celu osiągnięcie wymaganego zmniejszenia średniego zużycia energii pierwotnej ogółu zasobu budynków mieszkalnych państwa członkowskie wprowadzają środki, takie jak minimalne normy charakterystyki energetycznej, pomoc techniczna i środki wsparcia finansowego.

W swoich działaniach renowacyjnych państwa członkowskie nie mogą w sposób nieproporcjonalny udzielać zwolnień w przypadku budynków mieszkalnych lub mieszkalnych modułów budynku przeznaczonych na wynajem.

Na potrzeby oszacowania wartości, o których mowa w akapitach drugim i trzecim, państwa członkowskie zgłaszają w krajowych planach renowacji budynków zastosowaną metodologię i zgromadzone dane. W ramach oceny krajowych planów renowacji budynków Komisja monitoruje osiągnięcie wartości, o których mowa w akapitach drugim i trzecim, w tym liczbę budynków i modułów budynków lub powierzchnię użytkową w 43 % budynków mieszkalnych o najgorszej charakterystyce energetycznej, oraz w razie potrzeby wydaje zalecenia. Zalecenia te mogą obejmować szersze stosowanie minimalnych norm charakterystyki energetycznej.

Krajowa trajektoria progresywnej renowacji zasobów budynków mieszkalnych odnosi się do danych dotyczących krajowych zasobów budynków mieszkalnych, opartych, w stosownych przypadkach, na próbie statystycznej i świadectwach charakterystyki energetycznej.

Jeżeli średni udział paliw kopalnych w zużyciu energii w budynkach mieszkalnych wynosi mniej niż 15 %, państwa członkowskie mogą dostosować poziomy ustanowione w akapicie trzecim lit. a) i b) w celu zapewnienia, aby średnie zużycie energii pierwotnej wyrażone w kWh/(m².rok) ogółu zasobów budynków mieszkalnych do 2030 r., a następnie co pięć lat, było równe lub niższe od wartości ustalonej na poziomie krajowym, uzyskanej z liniowego zmniejszenia średniego zużycia energii pierwotnej w latach od 2020 do 2050, zgodnie z transformacją zasobów budynków mieszkalnych w budynki bezemisyjne.

3. Oprócz średniego zużycia energii pierwotnej, o którym mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, państwa członkowskie mogą ustanowić dodatkowe współczynniki zużycia energii pierwotnej ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych oraz wytwarzanych operacyjnych emisji gazów cieplarnianych wyrażonych w kg ekwiwalentu CO_2/(m². rok). Aby zapewnić zmniejszenie operacyjnych emisji gazów cieplarnianych, minimalne normy charakterystyki energetycznej uwzględniają art. 15a ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/2001.

4. Zgodnie z art. 17 państwa członkowskie działają na rzecz przestrzegania minimalnych norm charakterystyki energetycznej za pomocą wszystkich następujących środków:

a) zapewnienie odpowiednich środków finansowych, w szczególności skierowanych do gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, osób dotkniętych ubóstwem energetycznym lub, w stosownych przypadkach, mieszkających w lokalach socjalnych, zgodnie z art. 24 dyrektywy (UE) 2023/1791;

b) udzielanie pomocy technicznej, w tym za pośrednictwem punktów kompleksowej obsługi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji oraz, w stosownych przypadkach, osób mieszkających w lokalach socjalnych, zgodnie z art. 24 dyrektywy (UE) 2023/1791;

c) opracowywanie zintegrowanych planów finansowania, które udzielają zachęt do przeprowadzania gruntownych renowacji oraz stopniowych gruntownych renowacji, zgodnie z art. 17;

d) usuwanie barier pozagospodarczych, w tym rozdziału zachęt; oraz

e) monitorowanie skutków społecznych, w szczególności w przypadku gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

5. Jeżeli budynek jest poddawany renowacji w celu spełnienia minimalnej normy charakterystyki energetycznej, państwa członkowskie zapewniają zgodność z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej elementów budynków na podstawie art. 5 oraz, w przypadku ważniejszej renowacji, z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej istniejących budynków na podstawie art. 8.

6. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu minimalnych norm charakterystyki energetycznej, o których mowa w ust. 1 i 2, do następujących kategorii budynków:

a) budynków objętych urzędową ochroną jako stanowiących część wyznaczonego środowiska lub z powodu ich szczególnych wartości architektonicznych lub historycznych lub innych budynków zabytkowych, o ile zgodność z tymi normami zmieniłaby w sposób niedopuszczalny ich charakter lub wygląd, lub jeżeli ich renowacja nie jest wykonalna pod względem technicznym lub ekonomicznym;

b) budynków używanych jako miejsca kultu i do działalności religijnej;

c) budynków tymczasowych o okresie użytkowania dwóch lat lub krótszym, obiektów przemysłowych, warsztatów i rolniczych budynków niemieszkalnych o niskim zapotrzebowaniu na energię oraz rolniczych budynków niemieszkalnych używanych przez sektor objęty krajowym porozumieniem sektorowym w sprawie charakterystyki energetycznej;

d) budynków mieszkalnych użytkowanych lub przeznaczonych do użytkowania przez mniej niż cztery miesiące w roku albo, alternatywnie, w ograniczonym czasie w trakcie roku przy spodziewanym zużyciu energii poniżej 25 % prognozowanego rocznego zużycia;

e) budynków wolnostojących o całkowitej powierzchni użytkowej mniejszej niż 50 m^2;

f) budynków będących własnością sił zbrojnych lub instytucji rządowych oraz służących celom obrony narodowej, z wyłączeniem kwater jednoosobowych i budynków biurowych sił zbrojnych i innego personelu zatrudnionego przez organy krajowych sił zbrojnych.

7. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do wprowadzenia minimalnych norm charakterystyki energetycznej, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, w tym odpowiednie mechanizmy monitorowania i kary zgodnie z art. 34.

Ustanawiając przepisy dotyczące kar, państwa członkowskie biorą pod uwagę sytuację finansową właścicieli nieruchomości mieszkalnych i ich dostęp do odpowiedniego wsparcia finansowego, w szczególności w przypadku gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji.

8. Do dnia 31 marca 2025 r. Komisja, w ramach wsparcia wykonania niniejszej dyrektywy i z należytym uwzględnieniem zasady pomocniczości, przedstawi analizę dotyczącą w szczególności:

a) skuteczności, adekwatności poziomu, rzeczywistych wykorzystanych kwot i rodzajów wykorzystanych instrumentów w odniesieniu do funduszy strukturalnych i unijnych programów ramowych, w tym finansowania z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej budynków, zwłaszcza w budownictwie mieszkaniowym;

b) skuteczności, adekwatności poziomu oraz rodzajów instrumentów i rodzajów środków wykorzystywanych w odniesieniu do publicznych instytucji finansowych;

c) koordynacji finansowania unijnego i krajowego oraz innych rodzajów środków mogących służyć pobudzaniu inwestycji w charakterystykę energetyczną budynków, a także adekwatności takiego finansowania na rzecz osiągnięcia unijnych celów.

W oparciu o tę analizę Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat skuteczności i adekwatności instrumentów finansowych na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej budynków, w szczególności tych o najgorszej charakterystyce energetycznej.

Artykuł 10

Energia słoneczna w budynkach

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie nowe budynki były projektowane w taki sposób, aby zoptymalizować ich potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na podstawie natężenia promieniowania słonecznego w danym miejscu, co umożliwi późniejszą opłacalną ekonomicznie instalację technologii słonecznych.

2. Procedurę wydawania zezwoleń na instalację urządzeń wykorzystujących energię słoneczną określoną w art. 16d dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz procedurę zwykłego powiadomienia o podłączeniach do sieci określoną w art. 17 tej dyrektywy (UE) stosuje się do montowania na budynkach urządzeń wykorzystujących energię słoneczną.

3. Państwa członkowskie zapewniają montowanie odpowiednich instalacji wykorzystujących energię słoneczną, jeżeli jest to odpowiednie pod względem technicznym oraz wykonalne pod względem ekonomicznym i funkcjonalnym, w następujący sposób:

a) do dnia 31 grudnia 2026 r. – na wszystkich nowych budynkach publicznych i niemieszkalnych o powierzchni użytkowej powyżej 250 m^2;

b) na wszystkich istniejących budynkach publicznych o powierzchni użytkowej powyżej:

(i) 2 000 m^2 – do dnia 31 grudnia 2027 r.;

(ii) 750 m^2 – do dnia 31 grudnia 2028 r.;

(iii) 250 m^2 – do dnia 31 grudnia 2030 r.;

c) do dnia 31 grudnia 2027 r. – na istniejących budynkach niemieszkalnych o powierzchni użytkowej powyżej 500 m^2, w przypadku gdy budynek zostanie poddany ważniejszej renowacji lub działaniu wymagającemu pozwolenia administracyjnego na renowację budynków, prace na dachu lub instalację systemu technicznego budynku;

d) do dnia 31 grudnia 2029 r. – na wszystkich nowych budynkach mieszkalnych; oraz

e) do dnia 31 grudnia 2029 r. – na wszystkich nowych zadaszonych parkingach dla samochodów fizycznie przylegających do budynków.

W swoich krajowych planach renowacji budynków, o których mowa w art. 3, państwa członkowskie uwzględniają polityki i środki dotyczące montowania odpowiednich instalacji wykorzystujących energię słoneczną na wszystkich budynkach.

4. Państwa członkowskie ustawiają na poziomie krajowym – i podają do wiadomości publicznej – kryteria spełnienia w praktyce obowiązków określonych w niniejszym artykule oraz ewentualnych zwolnień z tych obowiązków w przypadku określonych rodzajów budynków, z uwzględnieniem zasady neutralności technologicznej w odniesieniu do technologii niewytwarzających emisji na miejscu oraz zgodnie z ocenionym potencjałem technicznym i ekonomicznym instalacji wykorzystujących energię słoneczną oraz charakterystyką budynków objętych tym obowiązkiem. W stosownych przypadkach państwa członkowskie uwzględniają również integralność struktury, dachy zielone oraz izolację poddaszy i dachów.

Aby osiągnąć cele niniejszego artykułu i uwzględnić kwestie związane ze stabilnością sieci elektroenergetycznej, państwa członkowskie włączają właściwe zainteresowane strony w ustanawianie kryteriów, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.

Przy transpozycji obowiązków określonych w ust. 3 akapit pierwszy państwo członkowskie może stosować pomiar powierzchni parteru budynku zamiast powierzchni użytkowej budynku, pod warunkiem że państwo członkowskie wykaże, że skutkuje to równoważną mocą zamontowanej na budynku odpowiednich instalacji wykorzystujących energię słoneczną.

5. Państwa członkowskie wprowadzają ramy zapewniające niezbędne środki administracyjne, techniczne i finansowe w celu wsparcia korzystania z energii słonecznej w budynkach, w tym w połączeniu z systemami technicznymi budynku lub efektywnymi systemami ciepłowniczymi.

Artykuł 11

Budynki bezemisyjne

1. Budynek bezemisyjny nie może powodować na miejscu żadnych emisji dwutlenku węgla z paliw kopalnych. Budynek bezemisyjny, jeżeli jest to wykonalne pod względem ekonomicznym i technicznym, musi zapewniać zdolność do reagowania na sygnały zewnętrzne i dostosowania swojego zużycia, wytwarzania lub magazynowania energii.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby zapotrzebowanie na energię w budynku bezemisyjnym było zgodne z maksymalnym progiem.

Państwa członkowskie ustalają ten maksymalny próg zapotrzebowania na energię w budynku bezemisyjnym w celu osiągnięcia co najmniej poziomów optymalnych pod względem kosztów, ustalonych w najnowszym krajowym sprawozdaniu na temat optymalnych kosztów na podstawie art. 6. Państwa członkowskie dokonują przeglądu maksymalnego progu za każdym razem, gdy dokonuje się przeglądu poziomów optymalnych pod względem kosztów.

3. Maksymalny próg zapotrzebowania na energię w budynku bezemisyjnym jest o co najmniej 10 % niższy od progu całkowitego zużycia energii pierwotnej ustanowionego na poziomie państwa członkowskiego dla budynków o niemal zerowym zużyciu energii w dniu 28 maja 2024 r. [dzień wejścia w życie niniejszej dyrektywy].

4. Państwa członkowskie mogą dostosować maksymalny próg zapotrzebowania na energię w budynku bezemisyjnym w przypadku budynków poddawanych renowacji, przestrzegając jednocześnie odpowiednich przepisów dotyczących optymalizacji kosztów oraz – w przypadku gdy ustanowiono progi dla poddanych renowacji budynków o niemal zerowym zużyciu energii – wymogów ust. 3.

5. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by operacyjne emisje gazów cieplarnianych budynków bezemisyjnych były zgodne z maksymalnym progiem ustanowionym na poziomie państwa członkowskiego w krajowym planie renowacji budynków. Ten maksymalny próg może zostać ustalony na różnych poziomach dla nowych budynków i dla budynków poddanych renowacji.

6. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o swoich maksymalnych progach, w tym przedstawiają opis metodologii obliczeniowej według typu budynku i odpowiedniego określenia dotyczącego klimatu na zewnątrz, zgodnie z załącznikiem I. Komisja dokonuje przeglądu maksymalnych progów i w stosownych przypadkach zaleca ich dostosowanie.

7. Państwa członkowskie zapewniają, aby całkowite roczne zużycie energii pierwotnej przez nowy lub poddany renowacji budynek bezemisyjny było pokrywane za pomocą:

a) energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej na miejscu lub w pobliżu i spełniającej kryteria ustanowione w art. 7 dyrektywy (UE) 2018/2001;

b) energii ze źródeł odnawialnych dostarczanej przez społeczność energetyczną działającą w zakresie energii odnawialnej w rozumieniu art. 22 dyrektywy (UE) 2018/2001;

c) energii z efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego zgodnie z art. 26 ust. 1 dyrektywy (UE) 2023/1791; lub

d) energii ze źródeł bezemisyjnych.

Jeżeli spełnienie wymogów ustanowionych w niniejszym ustępie nie jest wykonalne pod względem technicznym lub ekonomicznym, całkowite roczne zużycie energii pierwotnej może być również pokryte za pomocą innej energii pochodzącej z sieci, która spełnia kryteria ustanowione na poziomie krajowym.

Artykuł 12

Paszport renowacji

1. Do dnia 29 maja 2026 r. [24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy] państwa członkowskie wprowadzą system paszportów renowacji oparty na wspólnych ramach określonych w załączniku VIII.

2. System, o którym mowa w ust. 1, jest dobrowolnie wykorzystywany przez właścicieli budynków i modułów budynków, chyba że państwo członkowskie postanowi nadać mu charakter obowiązkowy.

Państwa członkowskie podejmują środki w celu zapewnienia, aby paszporty renowacji były przystępne cenowo, i rozważają zapewnienie wsparcia finansowego dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, które chcą dokonać renowacji swoich budynków.

3. Państwa członkowskie mogą pozwolić na sporządzenie paszportu renowacji i jego wydanie wraz ze świadectwem charakterystyki energetycznej.

4. Paszport renowacji jest wydawany przez wykwalifikowanego lub certyfikowanego eksperta po przeprowadzeniu kontroli na miejscu, w formacie cyfrowym nadającym się do wydrukowania.

5. Po wydaniu paszportu renowacji właścicielowi budynku sugeruje się rozmowę z ekspertem, o którym mowa w ust. 4, aby umożliwić ekspertowi wyjaśnienie najlepszych kroków w celu transformacji budynku w budynek bezemisyjny na długo przed 2050 r.

6. Państwa członkowskie dążą do zapewnienia specjalnego narzędzia cyfrowego służącego do przygotowywania i w stosownych przypadkach aktualizacji paszportu renowacji. Państwa członkowskie mogą opracować uzupełniające narzędzie umożliwiające właścicielom budynków i zarządcom budynków symulowanie projektu uproszczonego paszportu renowacji i jego aktualizację przez właścicieli budynków i zarządców budynków po renowacji lub wymianie elementu budynku.

7. Państwa członkowskie zapewniają możliwość umieszczenia paszportu renowacji w krajowej bazie danych dotyczącej charakterystyki energetycznej budynków tworzonej na podstawie art. 22.

8. Państwa członkowskie zapewniają, aby paszport renowacji był przechowywany w cyfrowym dzienniku budynku lub był dostępny za jego pośrednictwem, jeżeli dziennik taki jest dostępny.

Artykuł 13

Systemy techniczne budynku

1. Do celów optymalizacji zużycia energii w systemach technicznych budynku państwa członkowskie określają, z wykorzystaniem technologii energooszczędnych, wymagania dotyczące ogólnej charakterystyki energetycznej, odpowiedniej instalacji, właściwego zwymiarowania, regulacji i kontroli oraz, w stosownych przypadkach, równowagi hydraulicznej, systemów technicznych budynku zainstalowanych w nowych lub istniejących budynkach. Ustanawiając te wymagania, państwa członkowskie uwzględniają warunki projektowe oraz typowe lub przeciętne warunki eksploatacji.

Ustala się wymagania systemowe dla nowych systemów technicznych budynku oraz dla wymiany lub modernizacji istniejących systemów technicznych budynku; wymagania te stosuje się, jeśli jest to wykonalne pod względem technicznym, funkcjonalnym i ekonomicznym.

Państwa członkowskie mogą ustanawiać wymagania dotyczące emisji gazów cieplarnianych, rodzaju paliwa zużywanego przez źródła ciepła lub minimalnego udziału energii ze źródeł odnawialnych zużywanej na ogrzewanie na poziomie budynku, pod warunkiem że takie wymagania nie stanowią nieuzasadnionej bariery rynkowej.

Państwa członkowskie zapewniają, aby wymagania, które ustanawiają dla systemów technicznych budynku, osiągnęły co najmniej aktualny poziom optymalny pod względem kosztów.

2. Państwa członkowskie mogą ustanowić szczegółowe wymagania systemowe dotyczące systemów technicznych budynku w celu ułatwienia skutecznej instalacji i eksploatacji niskotemperaturowych systemów ogrzewania w nowych budynkach lub budynkach poddawanych renowacji.

3. Państwa członkowskie wymagają, aby nowe budynki, jeżeli jest to wykonalne pod względem technicznym i ekonomicznym, były wyposażone w samoregulujące urządzenia, które regulują temperaturę oddzielnie w poszczególnych pomieszczeniach, lub, w uzasadnionych przypadkach, w wyznaczonej ogrzewanej lub chłodzonej strefie modułu budynku, oraz, w stosownych przypadkach, w systemy równowagi hydraulicznej. W istniejących budynkach instalacja takich urządzeń samoregulujących oraz, w stosownych przypadkach, systemów równowagi hydraulicznej wymagana jest w przypadku wymiany źródeł ciepła lub źródeł chłodu, jeżeli jest to wykonalne pod względem technicznym i ekonomicznym.

4. Państwa członkowskie ustalają wymogi dla wdrożenia odpowiednich norm jakości środowiska wewnętrznego w celu utrzymania zdrowego klimatu wewnętrznego.

5. Państwa członkowskie wymagają, aby niemieszkalne budynki bezemisyjne były wyposażone w urządzenia pomiarowe i sterujące do monitorowania i regulacji jakości powietrza wewnątrz. W istniejących budynkach niemieszkalnych instalacja takich urządzeń jest wymagana, jeżeli jest to wykonalne pod względem technicznym i ekonomicznym, w przypadku gdy budynek jest poddawany ważniejszej renowacji. Państwa członkowskie mogą wymagać instalacji takich urządzeń w budynkach mieszkalnych.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy system techniczny budynku jest instalowany, ocenie została poddana ogólna charakterystyka energetyczna zmienionej części i – w stosownym przypadku – całego zmienionego systemu. Wyniki oceny są dokumentowane i przekazywane właścicielowi budynku, aby ocena była dostępna i mogła zostać wykorzystana na potrzeby weryfikacji zgodności z minimalnymi wymaganiami określonymi na podstawie ust. 1 oraz na potrzeby wydawania świadectw charakterystyki energetycznej.

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby charakterystyka energetyczna systemów technicznych budynku została zoptymalizowana w przypadku gdy systemy te są modernizowane lub wymieniane.

Państwa członkowskie promują magazynowanie w budynkach energii na potrzeby energii ze źródeł odnawialnych.

Państwa członkowskie mogą ustanowić nowe zachęty i finansowanie, aby zachęcić do przechodzenia z systemów ogrzewania i chłodzenia opartych na paliwach kopalnych na systemy ogrzewania i chłodzenia, które nie są oparte na paliwach kopalnych.

7. Państwa członkowskie dążą do wymiany indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi w istniejących budynkach, zgodnie z krajowymi planami stopniowego wycofywania kotłów zasilanych paliwami kopalnymi.

8. Komisja wydaje wytyczne dotyczące tego, co uznaje się za kocioł zasilany paliwami kopalnymi.

9. Państwa członkowskie ustanawiają wymagania w celu zapewnienia, jeżeli jest to wykonalne pod względem technicznym i ekonomicznym, aby budynki niemieszkalne zostały wyposażone w systemy automatyki i sterowania budynków, w następujący sposób:

a) do dnia 31 grudnia 2024 r. – budynki niemieszkalne o znamionowej mocy użytecznej dla systemów ogrzewania, systemów klimatyzacji, połączonych systemów ogrzewania i wentylacji pomieszczeń lub połączonych systemów klimatyzacji i wentylacji powyżej 290 kW;

b) do dnia 31 grudnia 2029 r. – budynki niemieszkalne o znamionowej mocy użytecznej dla systemów ogrzewania, systemy klimatyzacji, połączonych systemów ogrzewania i wentylacji pomieszczeń lub połączonych systemów klimatyzacji i wentylacji powyżej 70 kW.

10. Systemy automatyki i sterowania budynków umożliwiają:

a) ciągłe monitorowanie, rejestrowanie, analizowanie i dostosowywanie zużycia energii;

b) analizę porównawczą efektywności energetycznej budynku, wykrywanie utraty efektywności systemów technicznych budynku oraz informowanie osoby odpowiedzialnej za obiekty lub zarządzanie infrastrukturą techniczną budynku o możliwościach poprawy efektywności energetycznej;

c) komunikację z połączonymi systemami technicznymi budynku i innymi urządzeniami wewnątrz budynku, a także interoperacyjność z systemami technicznymi budynku w zakresie różnych rodzajów technologii zastrzeżonych, urządzeń i producentów;

d) do dnia 29 maja 2026 r. monitorowanie jakości środowiska wewnętrznego.

11. Państwa członkowskie ustanawiają wymagania w celu zapewnienia, jeżeli jest to wykonalne pod względem technicznym, ekonomicznym i funkcjonalnym, aby od dnia 29 maja 2026 r. nowe budynki mieszkalne i budynki mieszkalne poddawane ważniejszym renowacjom były wyposażone w:

a) funkcję obejmującą system ciągłego monitorowania elektronicznego dokonujący pomiarów sprawności systemów i informujący właścicieli lub zarządców budynków w przypadku znaczącej zmiany i gdy potrzebne jest serwisowanie systemu;

b) skuteczne funkcje sterowania zapewniające optymalne wytwarzanie, dystrybucję, magazynowanie i zużycie energii oraz, w stosownych przypadkach, równowagę hydrauliczną;

c) zdolność do reagowania na sygnały zewnętrzne i do dostosowywania zużycia energii.

Państwa członkowskie mogą wyłączyć domy jednorodzinne poddawane ważniejszym renowacjom z wymagań ustanowionych w niniejszym ustępie, jeżeli koszty instalacji przekraczają korzyści.

12. Państwa członkowskie ustanawiają wymagania w celu zapewnienia, jeżeli jest to wykonalne pod względem technicznym i ekonomicznym, aby budynki niemieszkalne o znamionowej mocy użytecznej dla systemów ogrzewania, systemów klimatyzacji, połączonych systemów ogrzewania i wentylacji pomieszczeń lub połączonych systemów klimatyzacji i wentylacji:

a) powyżej 290 kW – zostały wyposażone do dnia 31 grudnia 2027 r. w automatyczne sterowanie oświetleniem;

b) powyżej 70 kW – zostały wyposażone do dnia 31 grudnia 2029 r. w automatyczne sterowanie oświetleniem.

Automatyczne sterowanie oświetleniem musi być odpowiednio rozmieszczone i umożliwiać wykrywanie obecności.

Artykuł 14

Infrastruktura na potrzeby zrównoważonej mobilności

1. W przypadku nowych budynków niemieszkalnych mających więcej niż pięć miejsc parkingowych dla samochodów i budynków niemieszkalnych poddawanych ważniejszym renowacjom, mających więcej niż pięć miejsc parkingowych dla samochodów, państwa członkowskie zapewniają:

a) instalację co najmniej jednego punktu ładowania na każde pięć miejsc parkingowych dla samochodów;

b) instalację okablowania wstępnego dla co najmniej 50 % miejsc parkingowych dla samochodów wraz z infrastrukturą kanałową, mianowicie kanałami na przewody elektryczne, dla pozostałych miejsc parkingowych dla samochodów, aby umożliwić na późniejszym etapie instalację punktów ładowania pojazdów elektrycznych, rowerów z napędem elektrycznym i innych typów pojazdów kategorii L; oraz

c) udostępnienie miejsc parkingowych dla rowerów w liczbie odpowiadającej co najmniej 15 % średniej lub 10 % całkowitej liczby użytkowników budynków niemieszkalnych, z uwzględnieniem miejsca potrzebnego również na rowery o większych wymiarach niż rowery standardowe.

Akapit pierwszy stosuje się w przypadku, gdy:

a) parking dla samochodów znajduje się wewnątrz budynku, a – w przypadku ważniejszych renowacji – działania renowacyjne obejmują parking lub infrastrukturę elektryczną budynku; lub

b) parking dla samochodów fizycznie przylega do budynku, a – w przypadku ważniejszych renowacji – działania renowacyjne obejmują parking dla samochodów lub infrastrukturę elektryczną takiego parkingu.

Państwa członkowskie zapewniają, aby okablowanie wstępne i infrastruktura kanałowa, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b), zostały zwymiarowane w taki sposób, aby umożliwić jednoczesne i efektywne korzystanie z wymaganej liczby punktów ładowania, i wspierać, w stosownych przypadkach, instalację systemu zarządzania obciążeniem lub ładowaniem, w zakresie, w jakim jest to wykonalne pod względem technicznym i ekonomicznym.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego lit. a) w przypadku nowych budynków biurowych i budynków biurowych poddawanych ważniejszym renowacjom, mających więcej niż pięć miejsc parkingowych, państwa członkowskie zapewniają instalację co najmniej jednego punktu ładowania na każde dwa miejsca parkingowe.

2. W przypadku wszystkich budynków niemieszkalnych, w których jest więcej niż 20 miejsc parkingowych dla samochodów, państwa członkowskie zapewniają do dnia 1 stycznia 2027 r.:

a) instalację co najmniej jednego punktu ładowania na każde dziesięć miejsc parkingowych dla samochodów lub infrastrukturę kanałową, mianowicie kanały na przewody elektryczne dla co najmniej 50 % miejsc parkingowych dla samochodów, aby umożliwić na późniejszym etapie instalację punktów ładowania pojazdów elektrycznych; oraz

b) udostępnienie miejsc parkingowych dla rowerów w liczbie odpowiadającej co najmniej 15 % średniej lub 10 % całkowitej liczby użytkowników budynku, z uwzględnieniem miejsca potrzebnego również na rowery o większych wymiarach niż rowery standardowe.

W przypadku budynków będących własnością instytucji publicznych lub przez nie zajmowanych, państwa członkowskie zapewniają do dnia 1 stycznia 2033 r. instalację okablowania wstępnego dla co najmniej 50 % miejsc parkingowych dla samochodów.

Państwa członkowskie mogą odroczyć wdrożenie tego wymogu do dnia 1 stycznia 2029 r. w przypadku wszystkich budynków niemieszkalnych, które zostały poddane renowacji w ciągu dwóch lat przed dniem 28 maja 2024 r. w celu spełnienia krajowych wymogów ustanowionych zgodnie z art. 8 ust. 3 dyrektywy 2010/31/UE.

3. Państwa członkowskie mogą dostosować wymagania dotyczące liczby miejsc parkingowych dla rowerów zgodnie z ust. 1 i 2 w przypadku określonych kategorii budynków niemieszkalnych, do których rowery zazwyczaj nie udaje się na rowerze.

4. W odniesieniu do nowych budynków mieszkalnych mających więcej niż trzy miejsca parkingowe dla samochodów i budynków mieszkalnych poddawanych ważniejszym renowacjom, mających więcej niż trzy miejsca parkingowe dla samochodów, państwa członkowskie zapewniają:

a) instalację okablowania wstępnego dla co najmniej 50 % miejsc parkingowych dla samochodów wraz z infrastrukturą kanałową, mianowicie kanałami na przewody elektryczne, dla pozostałych miejsc parkingowych dla samochodów, aby umożliwić na późniejszym etapie instalację punktów ładowania pojazdów elektrycznych, rowerów z napędem elektrycznym i innych typów pojazdów kategorii L; oraz

b) udostępnienie co najmniej dwóch miejsc parkingowych dla rowerów na każdy mieszkalny moduł budynku.

W odniesieniu do nowych budynków mieszkalnych mających więcej niż trzy miejsca parkingowe dla samochodów państwa członkowskie zapewniają również instalację co najmniej jednego punktu ładowania.

Akapity pierwszy i drugi stosuje się w przypadku, gdy:

a) parking dla samochodów znajduje się wewnątrz budynku, a – w przypadku ważniejszych renowacji – działania renowacyjne obejmują parking lub infrastrukturę elektryczną budynku; lub

b) parking dla samochodów fizycznie przylega do budynku, a – w przypadku ważniejszych renowacji – działania renowacyjne obejmują parking dla samochodów lub infrastrukturę elektryczną takiego parkingu.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą, z zastrzeżeniem oceny dokonanej przez władze lokalne i z uwzględnieniem specyfiki lokalnej, w tym warunków demograficznych, geograficznych i klimatycznych, dostosować wymagania dotyczące liczby miejsc parkingowych dla rowerów.

Państwa członkowskie zapewniają, aby okablowanie wstępne, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a), zostało zwymiarowane w taki sposób, aby umożliwić jednoczesne korzystanie z punktów ładowania na wszystkich miejscach parkingowych. Jeżeli w przypadku ważniejszej renowacji zapewnienie dwóch miejsc parkingowych dla rowerów na każdy mieszkalny moduł budynku nie jest wykonalne, państwa członkowskie zapewniają maksymalną odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla rowerów.

5. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 1, 2 i 4 niniejszego artykułu do konkretnych kategorii budynków, jeżeli:

a) wymagana infrastruktura do ładowania opierałaby się na mikrosystemach wydzielonych lub budynki są położone w regionach najbardziej oddalonych w rozumieniu art. 349 TFUE, jeżeli miałoby to prowadzić do znacznych problemów w funkcjonowaniu lokalnego systemu energetycznego i zagrozić stabilności sieci lokalnej; lub

b) koszty instalacji do ładowania i infrastruktury kanałowej przekraczają co najmniej 10 % całkowitego kosztu ważniejszej renowacji budynku.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby punkty ładowania, o których mowa w ust. 1, 2 i 4 niniejszego artykułu, umożliwiały inteligentne ładowanie i, w stosownych przypadkach, ładowanie dwukierunkowe oraz aby były eksploatowane w oparciu o niezastrzeżone i niedyskryminujące protokoły i normy komunikacyjne, w sposób interoperacyjny i zgodny z wszelkimi normami europejskimi i aktami delegowanymi przyjętymi na podstawie art. 21 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2023/1804.

7. W stosownych przypadkach państwa członkowskie zachęcają operatorów punktów ładowania, które nie są ogólnodostępne, do ich eksploatowania zgodnie z art. 5 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2023/1804.

8. Państwa członkowskie przyjmują środki upraszczające, usprawniające i przyspieszające procedurę instalacji punktów ładowania w nowych i istniejących budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych, zwłaszcza należących do wspólnot współwłaścicieli, oraz usuwają bariery regulacyjne, w tym dotyczące procedur udzielania pozwoleń i zatwierdzania przez organy publiczne, bez uszczerbku dla przepisów regulujących własność i najem w państwach członkowskich. Państwa członkowskie usuwają bariery utrudniające instalację punktów ładowania w budynkach mieszkalnych z miejscami parkingowymi, w szczególności konieczność uzyskania zgody właściciela lub współwłaścicieli na prywatny punkt ładowania na własny użytek. Wniosek najemców lub współwłaścicieli o zgodę na zainstalowanie infrastruktury do ładowania na miejscu parkingowym może zostać nieuwzględniony wyłącznie wtedy, jeżeli istnieją ku temu poważne i uzasadnione powody.

Bez uszczerbku dla swoich przepisów regulujących własność i najem państwa członkowskie oceniają bariery administracyjne dotyczące składania wniosków o instalację punktu ładowania w budynku z wieloma mieszkalnymi modułami budynku w przypadku wspólnoty najemców lub współwłaścicieli.

Państwa członkowskie zapewniają dostępność pomocy technicznej dla właścicieli i najemców budynków pragnących zainstalować punkty ładowania i utworzyć miejsca parkingowe dla rowerów.

W odniesieniu do budynków mieszkalnych państwa członkowskie rozważają wprowadzenie systemów wsparcia na potrzeby instalacji punktów ładowania, okablowania wstępnego lub infrastruktury kanałowej w miejscach parkingowych zgodnie z liczbą lekkich pojazdów elektrycznych o napędzie akumulatorowym zarejestrowanych na ich terytorium.

9. Państwa członkowskie zapewniają spójność polityki w zakresie budynków, aktywnej i ekologicznej mobilności, klimatu, energii, bioróżnorodności i planowania przestrzeni miejskiej.

10. Do dnia 31 grudnia 2025 r. Komisja opublikuje wytyczne dotyczące bezpieczeństwa przeciwpożarowego na parkingach dla samochodów.

Artykuł 15

Gotowość budynków do obsługi inteligentnych sieci

1. Komisja przyjmie akty delegowane zgodnie z art. 32 w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy, dotyczące opcjonalnego wspólnego systemu Unii w zakresie oceny gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci. Ocena ta jest oparta na określeniu zdolności budynku lub modułu budynku do dostosowania jego eksploatacji do potrzeb użytkownika, w szczególności dotyczących jakości środowiska wewnętrznego, i sieci oraz do poprawy jego efektywności energetycznej i ogólnej charakterystyki.

Zgodnie z załącznikiem IV opcjonalny wspólny system Unii w zakresie oceny gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci zawiera:

a) definicję wskaźnika gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci;

b) metodologię obliczania tego wskaźnika.

2. Do dnia 30 czerwca 2026 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące testowania i wdrażania wskaźnika gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci w oparciu o dostępne wyniki krajowych faz testowych i innych odpowiednich projektów.

Uwzględniając wynik tego sprawozdania, Komisja przyjmie do dnia 30 czerwca 2027 r. akt delegowany zgodnie z art. 32, uzupełniający niniejszą dyrektywę poprzez wprowadzenie obowiązku stosowania wspólnego systemu Unii w zakresie oceny gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci, zgodnie z załącznikiem IV, w odniesieniu do budynków niemieszkalnych, w których systemy ogrzewania, systemy klimatyzacji, połączone systemy ogrzewania i wentylacji pomieszczeń lub połączone systemy klimatyzacji i wentylacji mają znamionową moc użyteczną powyżej 290 kW.

3. Komisja przyjmie – po przeprowadzeniu konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami – akt wykonawczy określający warunki techniczne skutecznego wdrożenia systemu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w tym harmonogram niezobowiązującej fazy testowej na poziomie krajowym, oraz wyjaśniający uzupełniający charakter systemu wobec świadectw charakterystyki energetycznej, o których mowa w art. 19.

Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 33 ust. 3.

4. Pod warunkiem że Komisja przyjęła akt delegowany, o którym mowa w ust. 2, przyjmie ona do dnia 30 czerwca 2027 r. akt wykonawczy określający warunki techniczne skutecznego wdrożenia systemu, o którym mowa w ust. 2, w odniesieniu do budynków niemieszkalnych, w których systemy ogrzewania, systemy klimatyzacji, połączone systemy ogrzewania i, wentylacji pomieszczeń lub połączone systemy klimatyzacji i wentylacji mają znamionową moc użyteczną powyżej 290 kW.

Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 33 ust. 3.

Artykuł 16

Wymiana danych

1. Państwa członkowskie zapewniają właścicielom, najemcom i zarządcom budynków możliwość bezpośredniego dostępu do danych dotyczących systemów ich budynków. Za ich zgodą dostęp lub dane są udostępniane stronie trzeciej z zastrzeżeniem obowiązujących stosownych przepisów i postanowień umownych. Państwa członkowskie ułatwiają pełną interoperacyjność usług i wymiany danych w Unii zgodnie z ust. 5.

Do celów niniejszej dyrektywy dane dotyczące systemów budynków obejmują co najmniej wszystkie łatwo dostępne dane związane z charakterystyką energetyczną elementów budynku, usługami związanymi z charakterystyką energetyczną budynków, prognozowanym okresem eksploatacji systemów ogrzewania, jeżeli takie dane są dostępne, systemami automatyki i sterowania budynków, licznikami, urządzeniami pomiarowymi i sterującymi oraz punktami ładowania na potrzeby elektromobilności, oraz są powiązane z cyfrowym dziennikiem budynku, jeżeli dziennik taki jest dostępny.

2. Ustanawiając przepisy dotyczące zarządzania danymi i ich wymiany, z uwzględnieniem międzynarodowych standardów i formatu zarządzania w odniesieniu do wymiany danych, państwa członkowskie lub – w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło – wyznaczone właściwe organy przestrzegają mających zastosowanie przepisów prawa Unii. Przepisy dotyczące dostępu i opłaty nie mogą stanowić bariery ani powodować dyskryminacji osób trzecich w dostępie do danych dotyczących systemów budynków.

3. Właściciel, najemca lub zarządca budynku nie ponoszą żadnych dodatkowych kosztów związanych z dostępem do ich danych lub z wnioskiem o udostępnienie ich danych osobom trzecim z zastrzeżeniem obowiązujących stosownych przepisów i postanowień umownych. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za ustalanie odpowiednich opłat za dostęp do danych dla innych uprawnionych stron, takich jak instytucje finansowe, koncentratorzy, dostawcy energii, dostawcy usług energetycznych i krajowe urzędy statystyczne lub inne organy krajowe odpowiedzialne za opracowywanie, tworzenie i rozpowszechnianie europejskich statystyk. Państwa członkowskie lub, w stosownych przypadkach, wyznaczone właściwe organy zapewniają, by opłaty nakładane przez podmioty regulowane świadczące usługi w zakresie danych były racjonalne i należycie uzasadnione. Państwa członkowskie zachęcają do wymiany odpowiednich danych dotyczących systemów budynków.

4. Na potrzeby niniejszej dyrektywy przepisy dotyczące dostępu do danych i przechowywania danych muszą być zgodne z odpowiednimi przepisami prawa Unii. Przetwarzanie danych osobowych w ramach niniejszej dyrektywy odbywa się zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ([30]).

5. Do dnia 31 grudnia 2025 r. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające wymagania w zakresie interoperacyjności oraz niedyskryminacyjne i przejrzyste procedury dostępu do danych.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 33 ust. 2.

Komisja publikuje strategię konsultacji określającą cele konsultacji, docelowe zainteresowane strony oraz działania konsultacyjne na potrzeby przygotowania aktów wykonawczych.

Artykuł 17

Zachęty finansowe, umiejętności i bariery rynkowe

1. Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie finansowanie, środki wsparcia i inne instrumenty umożliwiające eliminowanie barier rynkowych, aby realizować niezbędne inwestycje wskazane w ich krajowych planach renowacji budynków w celu transformacji zasobów budowlanych w budynki bezemisyjne do 2050 r.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby wnioski i procedury dotyczące finansowania publicznego były proste i usprawnione w celu ułatwienia dostępu do finansowania w szczególności gospodarstwom domowym.

3. Państwa członkowskie oceniają i w stosownych przypadkach usuwają bariery związane z początkowymi kosztami renowacji.

4. Opracowując systemy wsparcia finansowego na rzecz renowacji budynków, państwa członkowskie rozważają zastosowanie parametrów opartych na dochodach.

([30]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

Na potrzeby renowacji służących poprawie charakterystyki energetycznej państwa członkowskie mogą wykorzystywać krajowe fundusze efektywności energetycznej, o ile fundusze takie zostały ustanowione na podstawie art. 30 dyrektywy (UE) 2023/1791, do finansowania specjalnych systemów i programów.

5. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki regulacyjne w celu usunięcia barier pozagospodarczych utrudniających renowację budynków. W odniesieniu do budynków mających więcej niż jeden moduł budynku takie środki mogą obejmować zniesienie wymogów jednomyślności w strukturach współwłasności lub umożliwienie strukturom współwłasności bezpośredniego otrzymywania wsparcia finansowego.

6. Państwa członkowskie wykorzystują w sposób opłacalny ekonomicznie dostępne finansowanie krajowe i finansowanie ustanowione na poziomie unijnym, w szczególności Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Społeczny Fundusz Klimatyczny, Fundusz Spójności, InvestEU, dochody z aukcji uprawnieniami do emisji na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ([31]) oraz inne publiczne źródła finansowania. Te źródła finansowania wykorzystuje się zgodnie ze ścieżką prowadzącą do osiągnięcia bezemisyjnych zasobów budowlanych do 2050 r.

7. Aby wspierać mobilizację inwestycji, państwa członkowskie promują skuteczne opracowywanie i wykorzystywanie sprzyjających im funduszy i instrumentów finansowych, takich jak pożyczki na poprawę efektywności energetycznej i kredyty hipoteczne na renowację budynków, umowy o poprawę efektywności energetycznej, programy finansowe typu „płacisz, kiedy oszczędzasz", zachęty podatkowe, na przykład obniżone stawki podatkowe na prace i materiały renowacyjne, systemy oparte na finansowaniu podatkowym, systemy oparte na finansowaniu rachunkowym, fundusze gwarancyjne, fundusze ukierunkowane na gruntowne renowacje, fundusze ukierunkowane na renowacje o znacznym minimalnym progu ukierunkowanych oszczędności energii i normy portfela hipotecznego. Państwa członkowskie kierują inwestycje w stronę energooszczędnych zasobów budynków publicznych zgodnie z wytycznymi Eurostatu dotyczącymi rejestrowania umów o poprawę efektywności energetycznej w rachunkach sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Państwa członkowskie mogą również promować i upraszczać korzystanie z partnerstw publiczno-prywatnych.

8. Państwa członkowskie zapewniają, aby informacje o dostępnych funduszach i instrumentach finansowych były podawane do wiadomości publicznej w sposób przystępny i przejrzysty, w tym za pomocą środków cyfrowych.

9. Sprzyjające finansowanie i instrumenty finansowe mogą obejmować pożyczki na renowację lub fundusze gwarancyjne na renowacje służące poprawie efektywności energetycznej, w tym, w stosownych przypadkach, w połączeniu z odpowiednimi programami Unii.

10. Do dnia 29 maja 2025 r. Komisja przyjmuje akt delegowany zgodnie z art. 32 uzupełniający niniejszą dyrektywę poprzez ustanowienie dobrowolnych dla instytucji finansowych kompleksowych ram portfela, które wspierają kredytodawców w ukierunkowaniu i zwiększaniu wolumenu pożyczek udzielanych zgodnie z ambicjami Unii w zakresie dekarbonizacji i odpowiednimi celami energetycznymi, w celu skutecznego zachęcania instytucji finansowych, do zwiększenia wolumenu pożyczek udzielanych na renowacje służące poprawie charakterystyki energetycznej. Działania określone w kompleksowych ramach portfela obejmują zwiększenie wolumenu pożyczek na renowacje energetyczne i obejmują proponowane zabezpieczenia mające na celu ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji za pomocą rozwiązań w zakresie finansowania mieszanego. Ramy te opisują najlepsze praktyki w celu zachęcenia wierzycieli do identyfikowania w ich portfelach budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej i podejmowania działań w odniesieniu do nich.

11. Państwa członkowskie ułatwiają agregację projektów, aby dać inwestorom dostęp do rozwiązań pakietowych dla potencjalnych klientów.

Państwa członkowskie przyjmują środki, które promują produkty kredytowe na rzecz efektywności energetycznej, takie jak zielone kredyty hipoteczne i ekokredyty, zabezpieczone i niezabezpieczone, i zapewniają, aby instytucje finansowe oferowały je powszechnie i w sposób niedyskryminacyjny oraz aby produkty te były widoczne i dostępne dla konsumentów. Państwa członkowskie zapewniają, aby banki i inne instytucje finansowe oraz inwestorzy otrzymywali informacje na temat możliwości udziału w finansowaniu na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej budynków.

12. Państwa członkowskie wprowadzają środki i finansowanie w celu wspierania kształcenia i szkoleń, z myślą o zapewnieniu wystarczającej liczby pracowników o odpowiednim poziomie umiejętności odpowiadającym potrzebom sektora budowlanego, w szczególności skierowane do MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstw. Punkty kompleksowej obsługi ustanowione na podstawie art. 18 mogą ułatwiać dostęp do takich środków i finansowania.

([31]) Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

13. W razie potrzeby i na wniosek Komisja pomaga państwom członkowskim w sporządzaniu krajowych lub regionalnych programów wsparcia finansowego służących poprawie charakterystyki energetycznej budynków, zwłaszcza istniejących budynków, w tym wspierając wymianę najlepszych praktyk pomiędzy odpowiedzialnymi krajowymi lub regionalnymi organami lub podmiotami. Państwa członkowskie zapewniają opracowywanie takich programów w taki sposób, by były one dostępne dla organizacji o mniejszych zdolnościach administracyjnych, finansowych i organizacyjnych.

14. Z należytym uwzględnieniem gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji państwa członkowskie uzależniają środki finansowe na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych przy renowacji budynków od zaplanowanych lub osiągniętych oszczędności energii oraz zaplanowanej lub osiągniętej poprawy, zgodnie z jednym lub większą liczbą następujących kryteriów:

a) charakterystyka energetyczna urządzeń lub materiałów zastosowanych w renowacji oraz związane z nią zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych; w tym przypadku urządzenia lub materiały zastosowane w renowacji mają być zainstalowane przez instalatora z odpowiednim poziomem certyfikacji lub kwalifikacji i muszą spełniać co najmniej minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej elementów budynku lub wyższe wartości referencyjne w odniesieniu do poprawy charakterystyki energetycznej budynków;

b) standardowe wartości do obliczania oszczędności energii i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w budynkach;

c) poprawa osiągnięta wskutek takich renowacji przez porównanie świadectw charakterystyki energetycznej wydanych przed po renowacji;

d) wyniki audytu energetycznego;

e) wyniki uzyskane przez zastosowanie innej odpowiedniej, przejrzystej i proporcjonalnej metody, która wskazuje na poprawę charakterystyki energetycznej, na przykład przez porównanie zużycia energii przed i po renowacji z zastosowaniem systemów pomiarowych, pod warunkiem że spełnia ona wymogi określone w załączniku I.

15. Od dnia 1 stycznia 2025 r. państwa członkowskie nie udzielają żadnych zachęt finansowych do instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi, z wyjątkiem kotłów wybranych do inwestycji przed 2025 r., zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/241, art. 7 ust. 1 lit. h) pkt (i) tiret trzecie rozporządzenia (UE) 2021/1058 oraz art. 73 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 ([32]).

16. Państwa członkowskie zachęcają do przeprowadzania gruntownych renowacji i stopniowych gruntownych renowacji za pomocą większego wsparcia finansowego, podatkowego, administracyjnego i technicznego. Jeżeli transformacja budynku w budynek bezemisyjny nie jest wykonalna pod względem technicznym lub ekonomicznym, renowację skutkującą zmniejszeniem zużycia energii pierwotnej o co najmniej 60 % uznaje się za gruntowną renowację do celów niniejszego ustępu. Państwa członkowskie zachęcają do realizacji dużych programów dotyczących znacznej liczby budynków, w szczególności budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej, na przykład poprzez zintegrowane lokalne programy renowacji, oraz skutkujących ogólnym zmniejszeniem zużycia energii pierwotnej o co najmniej 30 % przy większym wsparciu finansowym, podatkowym, administracyjnym i technicznym, w zależności od osiągniętego poziomu efektywności.

17. Bez uszczerbku dla krajowej polityki gospodarczej i społecznej oraz dla systemów prawa własności państwa członkowskie zajmują się problemem eksmitowania gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji ze względu na nieproporcjonalny wzrost czynszu po renowacji energetycznej ich budynku mieszkalnego lub mieszkalnego modułu budynku.

18. Zachęty finansowe muszą być skierowane w pierwszej kolejności do gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz osób mieszkających w lokalach socjalnych, zgodnie z art. 24 dyrektywy (UE) 2023/1791.

([32]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

19. Udzielając zachęt finansowych właścicielom budynków lub modułów budynków do celów renowacji wynajmowanych budynków lub modułów budynków, państwa członkowskie dążą do tego, aby te zachęty finansowe przynosiły korzyści zarówno właścicielom, jak i najemcom. Państwa członkowskie wprowadzają skuteczne zabezpieczenia w celu ochrony w szczególności gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym poprzez udzielanie wsparcia na płatności czynszowe lub wprowadzenie pułapów podwyżek czynszu, i mogą zachęcać do stosowania systemów finansowych, które rozwiązują problem początkowych kosztów renowacji, takich jak systemy oparte na finansowaniu rachunkowym, programy typu „płacisz, kiedy oszczędzasz" lub umowy o poprawę efektywności energetycznej, o których mowa w art. 2 pkt 33 i art. 29 dyrektywy (UE) 2023/1791.

Artykuł 18

Punkty kompleksowej obsługi do spraw charakterystyki energetycznej budynków

1. Państwa członkowskie, we współpracy z właściwymi organami, a w stosownych przypadkach z podmiotami prywatnymi, zapewniają ustanowienie i działanie infrastruktury pomocy technicznej, w tym za pośrednictwem inkluzywnych punktów kompleksowej obsługi do spraw charakterystyki energetycznej budynków, przeznaczonej dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w renowacje budynków, w tym właścicieli nieruchomości mieszkalnych oraz podmiotów administracyjnych, finansowych i gospodarczych, takich jak MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwa.

Państwa członkowskie zapewniają, aby infrastruktura pomocy technicznej była dostępna na całym ich terytorium, i w tym celu ustanawiają co najmniej jeden punkt kompleksowej obsługi:

a) na 80 000 mieszkańców;

b) na region;

c) na obszarach, na których średni wiek zasobów budynków mieszkalnych jest wyższy niż średnia krajowa;

d) na obszarach, na których państwa członkowskie zamierzają realizować zintegrowane lokalne programy renowacji; lub

e) w miejscach, do których można dotrzeć w czasie krótszym niż 90 minut średniej długości podróży, z wykorzystaniem lokalnie dostępnych środków transportu.

Państwa członkowskie mogą wyznaczyć punkty kompleksowej obsługi, które zostały ustanowione na podstawie art. 22 ust. 3 lit. a) dyrektywy (UE) 2023/1791, jako punkty kompleksowej obsługi na potrzeby niniejszego artykułu.

Komisja wydaje wytyczne w celu ustanowienia tych punktów kompleksowej obsługi zgodnie z art. 22 ust. 6 dyrektywy (UE) 2023/1791.

2. Infrastruktura pomocy technicznej ustanowiona na podstawie ust. 1:

a) przekazuje uproszczone informacje na temat technicznych i finansowych możliwości i rozwiązań gospodarstwom domowym, MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwom, i instytucjom publicznym;

b) zapewnia całościowe wsparcie wszystkim gospodarstwom domowym, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej, a także akredytowanym przedsiębiorstwom i instalatorom świadczącym usługi w zakresie modernizacji, dostosowane do różnych typologii mieszkaniowych i zasięgu geograficznego, jak również zapewnia wsparcie obejmujące poszczególne etapy danego projektu modernizacji.

3. Punkty kompleksowej obsługi, ustanowione na podstawie ust. 1:

a) zapewniają niezależne doradztwo w zakresie charakterystyki energetycznej budynków i mogą zajmować się zintegrowanymi lokalnymi programami renowacji;

b) oferują specjalne usługi na rzecz gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach.

Artykuł 19

Świadectwa charakterystyki energetycznej

1. Państwa członkowskie ustanawiają środki niezbędne do utworzenia systemu wydawania świadectw w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków.

Świadectwo charakterystyki energetycznej zawiera charakterystykę energetyczną budynku, wyrażoną jako liczbowy wskaźnik zużycia energii pierwotnej w kWh/(m^2.rok), oraz wartości referencyjne, takie jak minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej, minimalne normy charakterystyki energetycznej, wymagania dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii oraz wymagania dotyczące budynków bezemisyjnych, aby umożliwić właścicielom lub najemcom budynku lub modułu budynku dokonanie porównania i oceny jego charakterystyki energetycznej.

2. Do dnia 29 maja 2026 r. świadectwa charakterystyki energetycznej muszą być zgodne ze wzorem określonym w załączniku V. W świadectwie tym określa się klasę charakterystyki energetycznej budynku w skali zamkniętej, używając wyłącznie liter od A do G. Litera A odpowiada budynkom bezemisyjnym, a litera G odpowiada budynkom w krajowych zasobach budowlanych, które mają zdecydowanie najgorszą charakterystykę energetyczną w momencie wprowadzenia skali. Państwa członkowskie, które w dniu 29 maja 2026 r. już określiły budynki bezemisyjne jako „A0", mogą nadal używać tego określenia zamiast klasy A. Państwa członkowskie zapewniają, aby pozostałe klasy (B–F lub, w przypadku gdy używa się klasy AO, A–F) miały stosowny rozkład zakresów wskaźników charakterystyki energetycznej w poszczególnych klasach charakterystyki energetycznej.

Państwa członkowskie mogą przyznać klasę charakterystyki energetycznej A+ budynkom, których maksymalny próg zapotrzebowania na energię jest co najmniej 20 % niższy niż maksymalny próg budynków bezemisyjnych i które wytwarzają na miejscu więcej energii ze źródeł odnawialnych rocznie niż ich całe roczne zapotrzebowanie na energię pierwotną. W przypadku istniejących budynków, które dzięki renowacji uzyskały klasę A+, państwa członkowskie zapewniają, aby GWP w cyklu życia został oszacowany i ujawniony w świadectwie charakterystyki energetycznej budynku.

Państwa członkowskie, które zmieniły skalę swoich klas charakterystyki energetycznej w dniu 1 stycznia 2019 r. lub po tym dniu oraz przed dniem 28 mja 2024 r., mogą odroczyć zmianę skali swoich klas charakterystyki energetycznej do dnia 31 grudnia 2029 r.

3. Państwa członkowskie zapewniają wspólną identyfikację wizualną świadectw charakterystyki energetycznej na swoim terytorium.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby świadectwa charakterystyki energetycznej były dobrej jakości, wiarygodne i przystępne cenowo.

Państwa członkowskie podejmują środki w celu zapewnienia, aby świadectwa charakterystyki energetycznej były przystępne cenowo, i rozważają zapewnienie wsparcia finansowego dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji.

Państwa członkowskie zapewniają, aby świadectwa charakterystyki energetycznej były wydawane zgodnie z art. 20 ust. 1 i przez niezależnych ekspertów na podstawie kontroli na miejscu, którą można w odpowiednich przypadkach przeprowadzić wirtualnie i z wykorzystaniem inspekcji wizualnej. Świadectwa charakterystyki energetycznej muszą być przejrzyste i łatwe do odczytania oraz dostępne w formacie nadającym się do odczytu maszynowego oraz zgodne ze wzorem w załączniku V.

5. Świadectwo charakterystyki energetycznej zawiera zalecenia dotyczące opłacalnej ekonomicznie poprawy charakterystyki energetycznej budynku lub modułu budynku, zmniejszenia pochodzących z nich operacyjnych emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy ich jakości środowiska wewnętrznego, chyba że budynek lub moduł budynku już uzyskały klasę charakterystyki energetycznej A.

Zalecenia zawarte w świadectwie charakterystyki energetycznej obejmują:

a) środki przeprowadzone w związku z ważniejszą renowacją przegród zewnętrznych budynku lub systemów technicznych budynku; oraz

b) środki dotyczące poszczególnych elementów budynku niezależnie od ważniejszej renowacji przegród zewnętrznych budynku lub systemów technicznych budynku.

6. W przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły, że paszport renowacji będzie sporządzany i wydawany wraz ze świadectwem charakterystyki energetycznej na podstawie art. 12 ust. 3, paszport renowacji zastępuje zalecenia, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu.

7. Zalecenia zawarte w świadectwie charakterystyki energetycznej muszą być wykonalne pod względem technicznym w przypadku konkretnego budynku i zawierają oszacowanie oszczędności energii i zmniejszenia operacyjnych emisji gazów cieplarnianych. Zalecenia te mogą zawierać szacunkowy zakres okresów spłaty lub kosztów i korzyści w trakcie ekonomicznego cyklu życia budynku oraz informacje na temat dostępnych zachęt finansowych, pomocy administracyjnej i technicznej, a także korzyści finansowych, które w szerokim ujęciu są powiązane z osiągnięciem wartości referencyjnych.

8. Zalecenia te zawierają ocenę dotyczącą możliwości dostosowania systemów ogrzewania, systemów wentylacji, systemów klimatyzacji i systemów ciepłej wody użytkowej, aby działały przy bardziej wydajnych ustawieniach temperatury, takich jak niskotemperaturowe emitery dla wodnych systemów grzewczych, z uwzględnieniem wymaganej projektowanej mocy cieplnej i wymogów dotyczących temperatury i przepływu.

9. Zalecenia te zawierają ocenę pozostałego okresu eksploatacji systemu ogrzewania lub systemu klimatyzacji. W stosownych przypadkach w zaleceniach wskazuje się możliwe alternatywy dla wymiany systemu ogrzewania lub systemu klimatyzacji zgodnie z celami klimatycznymi na 2030 r. i 2050 r., z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych i systemowych.

10. W świadectwie charakterystyki energetycznej wskazuje się, gdzie właściciel lub najemca budynku lub modułu budynku może uzyskać bardziej szczegółowe informacje, w tym w kwestii opłacalności ekonomicznej zawartych w nim zaleceń. Ocena opłacalności ekonomicznej opiera się na zestawie standardowych warunków, takich jak ocena oszczędności energii oraz leżące u podstaw ceny energii, a także wstępna prognoza kosztów. Ponadto świadectwo zawiera informacje dotyczące kroków, jakie należy podjąć w celu realizacji zaleceń, dane kontaktowe odpowiednich punktów kompleksowej obsługi i, w stosownych przypadkach, informacje o możliwościach uzyskania wsparcia finansowego. Właścicielowi lub najemcy budynku lub modułu budynku można także podać inne informacje na pokrewne tematy, takie jak audyty energetyczne lub zachęty o charakterze finansowym lub innym oraz możliwości finansowania, lub udzielić mu porad na temat zwiększania odporności budynku na zmianę klimatu.

11. Wydawanie świadectw dla modułów budynku może być oparte:

a) na wydawaniu wspólnych świadectw dla całego budynku; lub

b) na ocenie innego reprezentatywnego modułu budynku o takich samych właściwościach energetycznych znajdującego się w tym samym budynku.

12. Wydawanie świadectw dla domów jednorodzinnych może być oparte na ocenie innego reprezentatywnego budynku o podobnej konstrukcji i wielkości z podobną faktyczną jakością charakterystyki energetycznej, o ile takie podobieństwo może zostać zagwarantowane przez eksperta wydającego świadectwo charakterystyki energetycznej.

13. Ważność świadectwa charakterystyki energetycznej nie może przekraczać 10 lat. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku wydania dla budynku świadectwa charakterystyki energetycznej poniżej poziomu C właściciele budynku byli zapraszani do punktu kompleksowej obsługi w celu uzyskania porad na temat renowacji w następującym momencie, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej:

a) natychmiast po wygaśnięciu świadectwa charakterystyki energetycznej danego budynku; lub

b) pięć lat po wydaniu świadectwa charakterystyki energetycznej.

14. Państwa członkowskie udostępniają uproszczone procedury na potrzeby aktualizacji świadectwa charakterystyki energetycznej w przypadku modernizacji tylko pojedynczych elementów za pomocą środków pojedynczych lub niezależnych.

Państwa członkowskie udostępniają uproszczone procedury na potrzeby aktualizacji świadectwa charakterystyki energetycznej w przypadku wprowadzenia środków określonych w paszporcie renowacji lub w przypadku korzystania z cyfrowego bliźniaka budynku, innych certyfikowanych metod lub uzyskanych dzięki certyfikowanym narzędziom danych o charakterystyce energetycznej budynku.

Artykuł 20

Wydawanie świadectw charakterystyki energetycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają wydawanie cyfrowych świadectw charakterystyki energetycznej dla:

a) budynków lub modułów budynków, które są wznoszone, zostały poddane ważniejszej renowacji, są sprzedawane lub wynajmowane nowemu najemcy lub w przypadku których umowa najmu zostaje przedłużona;

b) istniejących budynków będących własnością instytucji publicznych lub przez nie zajmowanych.

Wymogu wydania świadectwa charakterystyki energetycznej nie stosuje się, jeżeli świadectwo wydane zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE albo zgodnie z niniejszą dyrektywą dla danego budynku lub modułu budynku jest dostępne i ważne.

Państwa członkowskie zapewniają, aby na wniosek wydawana była wersja papierowa świadectwa charakterystyki energetycznej.

2. Państwa członkowskie wymagają, aby przy okazji wznoszenia, poddania ważniejszej renowacji lub sprzedaży lub wynajmu budynków lub modułów budynków lub w przypadku przedłużenia umowy najmu, świadectwo charakterystyki energetycznej okazywano przyszłemu najemcy lub kupującemu i przekazywano je kupującemu lub najemcy.

3. Jeżeli budynek zostanie sprzedany lub wynajęty przed wzniesieniem lub przeprowadzeniem ważniejszej renowacji, państwa członkowskie mogą wymagać od sprzedającego, by przedstawił ocenę przyszłej charakterystyki energetycznej budynku na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i 2; w takim przypadku świadectwo charakterystyki energetycznej wydaje się najpóźniej z chwilą wzniesienia lub renowacji budynku i odzwierciedla ono jego stan powykonawczy.

4. Państwa członkowskie wymagają, aby budynki lub moduły budynków oferowane na sprzedaż lub pod wynajem miały świadectwo charakterystyki energetycznej oraz aby w reklamach internetowych i konwencjonalnych, w tym w portalach internetowych zawierających wyszukiwarki nieruchomości, podawano wskaźnik i klasę charakterystyki energetycznej zawarte w świadectwie charakterystyki energetycznej budynku lub modułu budynku.

Państwa członkowskie przeprowadzają wyrywkowe kontrole lub inne kontrole w celu zapewnienia spełnienia tego wymogu.

5. Przepisy niniejszego artykułu wykonuje się zgodnie z mającymi zastosowanie krajowymi przepisami dotyczącymi współwłasności lub wspólności majątkowej.

6. Państwa członkowskie mogą wyłączyć kategorie budynków, o których mowa w art. 5 ust. 3 lit. b), c) i e), ze stosowania ust. 1, 2, 4 i 5 niniejszego artykułu. Państwa członkowskie, które postanowiły do dnia 28 maja 2024 r. wyłączyć z obowiązków przewidzianych w niniejszym artykule budynki mieszkalne użytkowane lub przeznaczone do użytkowania przez mniej niż cztery miesiące w roku albo, alternatywnie, w ograniczonym czasie w trakcie roku przy spodziewanym zużyciu energii poniżej 25 % prognozowanego rocznego zużycia, mogą nadal tak czynić.

7. Możliwe skutki świadectw charakterystyki energetycznej w kwestii ewentualnych postępowań prawnych rozstrzyga się zgodnie z przepisami krajowymi.

8. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie wydane świadectwa charakterystyki energetycznej były umieszczane w bazie danych dotyczącej charakterystyki energetycznej budynków, o której mowa w art. 22. W bazie danych należy umieścić pełne świadectwo charakterystyki energetycznej, w tym wszystkie dane niezbędne do obliczenia charakterystyki energetycznej budynku.

Artykuł 21

Umieszczanie świadectw charakterystyki energetycznej w widocznym miejscu

1. Państwa członkowskie podejmują środki mające na celu zapewnienie, aby w przypadku gdy dany budynek, dla którego zostało wydane świadectwo charakterystyki energetycznej zgodnie z art. 20 ust. 1, zajmują instytucje publiczne, a przy tym budynek ten jest często odwiedzany przez ludność, świadectwo charakterystyki energetycznej było umieszczone w miejscu wyraźnie widocznym dla ogółu.

2. Państwa członkowskie wymagają, aby w budynku niemieszkalnym, dla którego zostało wydane świadectwo charakterystyki energetycznej zgodnie z art. 20 ust. 1, świadectwo charakterystyki energetycznej było umieszczone w wyraźnie widocznym miejscu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie zawierają obowiązku do umieszczania w widocznym miejscu zaleceń zawartych w świadectwie charakterystyki energetycznej.

Artykuł 22

Bazy danych dotyczące charakterystyki energetycznej budynków

1. Każde państwo członkowskie tworzy krajową bazę danych dotyczącą charakterystyki energetycznej budynków, która umożliwia gromadzenie danych na temat charakterystyki energetycznej poszczególnych budynków oraz ogólnej charakterystyki energetycznej krajowych zasobów budowlanych. Takie bazy danych mogą składać się z zestawu wzajemnie połączonych baz danych.

Baza danych umożliwia gromadzenie ze wszystkich stosownych źródeł danych dotyczących świadectw charakterystyki energetycznej, przeglądów, paszportów renowacji, wskaźnika gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci oraz obliczonego lub opomiarowanego zużycia energii w budynkach, dla których sporządzono świadectwo charakterystyki energetycznej. W celu uzupełnienia tej bazy danych można również gromadzić typologie budynków. Można również gromadzić i przechowywać dane dotyczące zarówno operacyjnych, jak i wbudowanych emisji oraz GWP w cyklu życia.

2. Zagregowane i zanonimizowane dane dotyczące zasobów budowlanych są udostępniane publicznie zgodnie z unijnymi i krajowymi przepisami o ochronie danych. Przechowywane dane muszą nadawać się do odczytu maszynowego i być dostępne za pośrednictwem odpowiedniego interfejsu cyfrowego. Państwa członkowskie zapewniają łatwy i bezpłatny dostęp do pełnego świadectwa charakterystyki energetycznej właścicielom, najemcom i zarządcom budynków oraz instytucjom finansowym w odniesieniu do budynków w ich portfelach inwestycyjnych i kredytowych oraz, za zgodą właściciela, także niezależnym ekspertom. W przypadku budynków oferowanych pod wynajem lub na sprzedaż państwa członkowskie zapewniają dostęp do pełnego świadectwa charakterystyki energetycznej potencjalnym najemcom lub nabywcom, którzy uzyskali zgodę właściciela budynku.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy lokalne miały dostęp do stosownych danych na temat charakterystyki energetycznej budynków na swoim terytorium, wymaganych w celu ułatwienia opracowania planów ogrzewania i chłodzenia, w tym do operacyjnych systemów informacji geograficznej i powiązanych baz danych, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Państwa członkowskie wspierają organy lokalne w uzyskiwaniu zasobów niezbędnych do zarządzania danymi i informacjami.

4. Państwa członkowskie udostępniają publicznie informacje na temat odsetka budynków w krajowych zasobach budowlanych objętych świadectwami charakterystyki energetycznej oraz zagregowane lub zanonimizowane dane dotyczące charakterystyki energetycznej, w tym dane dotyczące zużycia energii i, jeżeli jest dostępny, GWP w cyklu życia budynków, dla których sporządzono świadectwo charakterystyki energetycznej. Informacje publiczne są aktualizowane co najmniej dwa razy w roku. Państwa członkowskie udostępniają zanonimizowane lub zagregowane informacje ogółowi społeczeństwa i instytucjom badawczym, takim jak krajowe urzędy statystyczne, na wniosek.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby co najmniej raz w roku informacje zawarte w krajowej bazie danych były przekazywane do obserwatorium zasobów budowlanych UE. Państwa członkowskie mogą przekazywać te informacje częściej.

6. Komisja przyjmuje akty wykonawcze w celu ustanowienia wspólnych wzorów na potrzeby przekazywania informacji do obserwatorium zasobów budowlanych UE. Pierwszy taki akt wykonawczy zostanie przyjęty do dnia 30 czerwca 2025 r.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 33 ust. 3.

7. W celu zapewnienia spójności informacji państwa członkowskie zapewniają, aby krajowa baza danych dotycząca charakterystyki energetycznej budynków była interoperacyjna i zintegrowana z innymi administracyjnymi bazami danych zawierającymi informacje o budynkach, takimi jak krajowe katastry budynków lub rejestry gruntów i cyfrowe dzienniki budynków.

Artykuł 23

Przeglądy

1. Państwa członkowskie ustanawiają środki niezbędne do ustanowienia regularnych przeglądów dostępnych części systemów ogrzewania, systemów wentylacji i systemów klimatyzacji, w tym kombinacji tych systemów, o znamionowej mocy użytecznej powyżej 70 kW. Znamionowa moc użyteczna systemu opiera się na sumie mocy znamionowej źródeł ciepła i źródeł chłodu.

2. Państwa członkowskie mogą ustanowić osobne programy przeglądów w odniesieniu do przeglądów systemów w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych.

3. Państwa członkowskie mogą ustanawiać różne częstotliwości dokonywania przeglądów w zależności od rodzaju i znamionowej mocy użytecznej systemu, biorąc pod uwagę koszt przeglądu systemu oraz szacowane oszczędności kosztów energii, które mogą być wynikiem przeglądu. Przeglądy systemów odbywają się co najmniej co pięć lat. Systemy ze źródłami o znamionowej mocy użytecznej powyżej 290 kW są poddawane przeglądowi co najmniej co trzy lata.

4. Przegląd obejmuje ocenę źródła lub źródeł, pomp cyrkulacyjnych oraz w stosownych przypadkach elementów systemów wentylacji, systemów dystrybucji powietrza i wody, systemów równowagi hydraulicznej i systemów sterowania. Państwa członkowskie mogą włączyć do programów przeglądów dodatkowe systemy budynków określone w załączniku I.

Przegląd obejmuje ocenę sprawności i dobrania wielkości źródła lub źródeł ciepła lub chłodu i ich głównych elementów do wymogów budynku oraz opis zdolności systemu do optymalizacji działania w typowych lub przeciętnych warunkach eksploatacji, z wykorzystaniem dostępnych technologii energooszczędnych oraz w zmieniających się warunkach wynikających ze zmiany użytkowania. W stosownych przypadkach w ramach przeglądu ocenia się zdolność systemu do działania przy różnych i bardziej wydajnych ustawieniach temperatury, takich jak niska temperatura w przypadku wodnych systemów ogrzewania, w tym z uwzględnieniem projektowanej mocy cieplnej i wymogów dotyczących temperatury i przepływu, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpiecznej eksploatacji systemu. W stosownych przypadkach przegląd obejmuje podstawową ocenę wykonalności ograniczenia stosowania na miejscu paliw kopalnych, na przykład poprzez integrację energii ze źródeł odnawialnych, zmianę źródła energii lub wymianę lub dostosowanie istniejących systemów.

W przypadku instalacji systemu wentylacji ocenia się również dobranie jego wielkości i jego zdolność do optymalizacji działania w typowych lub przeciętnych warunkach eksploatacji istotnych z uwagi na konkretne i aktualne użytkowanie danego budynku.

Jeżeli od czasu przeprowadzenia przeglądu na podstawie niniejszego artykułu nie dokonano zmian w systemie lub w zakresie wymogów budynku, państwa członkowskie mogą zdecydować, że nie wymagają powtórzenia oceny dobrania wielkości głównego elementu lub oceny eksploatacji przy różnych temperaturach.

5. Systemy techniczne budynku, które są jednoznacznie objęte uzgodnionym kryterium charakterystyki energetycznej lub ustaleniem umownym dotyczącym uzgodnionego poziomu poprawy efektywności energetycznej, takim jak umowa o poprawę efektywności energetycznej, lub które są obsługiwane przez operatora urządzeń lub sieci, a zatem podlegają środkom monitorowania wyników po stronie systemu, są zwolnione z wymagań ustanowionych w ust. 1, pod warunkiem że ogólny wpływ takiego podejścia jest równoważny temu, które wynika z ust. 1.

6. W przypadku gdy ogólny wpływ jest równoważny podejściu, które wynika z ust. 1, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o podjęciu alternatywnych środków, takich jak wsparcie finansowe lub zapewnienie użytkownikom doradztwa w sprawie wymiany źródeł, innych zmian systemu i w sprawie alternatywnych rozwiązań, by ocenić efektywność, sprawność i odpowiedni rozmiar tych systemów.

Przed zastosowaniem alternatywnych środków, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, każde państwo członkowskie przedkłada Komisji sprawozdanie na temat równoważności wpływu tych środków względem środków, o których mowa w ust. 1, w tym pod kątem oszczędności energii i emisji gazów cieplarnianych.

7. Budynki zgodne z art. 13 ust. 10 lub 11 są zwolnione z wymagań ustanowionych w ust. 1 niniejszego artykułu.

8. Państwa członkowskie wprowadzają programy przeglądów lub środki alternatywne, takie jak narzędzia cyfrowe i listy kontrolne, służące do poświadczania, że wykonane prace budowlane i renowacyjne odpowiadają projektowanej charakterystyce energetycznej i są zgodne z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej ustanowionymi w kodeksach budowlanych lub w równoważnych przepisach.

9. Państwa członkowskie dołączają streszczenie analizy programów przeglądów i ich wyników jako załącznik do krajowego planu renowacji budynków, o którym mowa w art. 3. Państwa członkowskie, które wybrały środki alternatywne, o których mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, dołączają streszczenie analizy i wyniki środków alternatywnych.

Artykuł 24

Sprawozdania z przeglądu systemów ogrzewania, systemów wentylacji i systemów klimatyzacji

1. Sprawozdanie z przeglądu jest sporządzane po każdym przeglądzie systemu ogrzewania, systemu wentylacji lub systemu klimatyzacji. Sprawozdanie z przeglądu zawiera wynik przeglądu przeprowadzonego zgodnie z art. 23 oraz zalecenia w sprawie opłacalnej ekonomicznie poprawy charakterystyki energetycznej systemu poddanego przeglądowi.

Zalecenia te mogą opierać się na porównaniu charakterystyki energetycznej systemu poddanego przeglądowi z najlepszym dostępnym, możliwym do zastosowania systemem wykorzystującym technologie energooszczędne oraz systemem podobnego rodzaju, którego wszystkie istotne elementy osiągają poziom charakterystyki energetycznej wymagany zgodnie z obowiązującym prawem. Zalecenia te zawierają w stosownych przypadkach wyniki podstawowej oceny wykonalności ograniczenia stosowania paliw kopalnych na miejscu.

W sprawozdaniu z przeglądu wskazuje się wszelkie problemy dotyczące bezpieczeństwa wykryte podczas przeglądu. Autor sprawozdania nie może jednak zostać uznany za osobę odpowiedzialną w odniesieniu do wykrycia lub wskazania problemów dotyczących bezpieczeństwa.

2. Sprawozdanie z przeglądu przekazywane jest właścicielowi lub najemcy budynku lub modułu budynku.

3. Sprawozdanie z przeglądu umieszcza się w krajowej bazie danych dotyczącej charakterystyki energetycznej budynków na podstawie art. 22.

Artykuł 25

Niezależni eksperci

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wydawanie świadectw charakterystyki energetycznej budynków, ustanowienie paszportów renowacji, ocena gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci oraz przeglądy systemów ogrzewania, systemów wentylacji i systemów klimatyzacji były przeprowadzane w sposób niezależny przez wykwalifikowanych lub certyfikowanych ekspertów, niezależnie od tego, czy prowadzą oni działalność na własny rachunek lub są zatrudnieni w instytucjach publicznych lub przedsiębiorstwach prywatnych.

Certyfikacji ekspertów dokonuje się zgodnie z art. 28 dyrektywy (UE) 2023/1791, uwzględniając ich fachowość.

2. Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej informacje na temat szkolenia i certyfikacji. Państwa członkowskie zapewniają, aby regularnie aktualizowane wykazy wykwalifikowanych lub certyfikowanych ekspertów albo regularnie aktualizowane wykazy certyfikowanych spółek oferujących usługi takich ekspertów były podawane do wiadomości publicznej.

Artykuł 26

Certyfikacja specjalistów budowlanych

1. Państwa członkowskie zapewniają odpowiedni poziom kompetencji specjalistów budowlanych wykonujących zintegrowane prace renowacyjne zgodnie z art. 3 niniejszej dyrektywy i załącznikiem II do niniejszej dyrektywy oraz art. 28 dyrektywy (UE) 2023/1791.

2. W stosownych przypadkach i tam, gdzie jest to wykonalne, państwa członkowskie zapewniają dostęp do certyfikacji lub równoważnych systemów kwalifikacji wykonawcom zintegrowanych prac renowacyjnych, w przypadkach gdy dostęp ten nie jest objęty art. 18 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001 lub art. 28 dyrektywy (UE) 2023/1791.

Artykuł 27

Niezależny system kontroli

1. Państwa członkowskie zapewniają ustanowienie niezależnych systemów kontroli świadectw charakterystyki energetycznej zgodnie z załącznikiem VI oraz ustanowienie niezależnych systemów kontroli paszportów renowacji, wskaźników gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci ogrzewania i klimatyzacji i sprawozdań z przeglądów systemów ogrzewania, systemów wentylacji i systemów klimatyzacji. Państwa członkowskie mogą ustanowić odrębne systemy służące kontroli świadectw charakterystyki energetycznej, paszportów renowacji, wskaźników gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci i sprawozdań z przeglądów systemów ogrzewania, systemów wentylacji i systemów klimatyzacji.

2. Państwa członkowskie mogą delegować odpowiedzialność za wdrożenie niezależnych systemów kontroli.

W przypadku podjęcia takiej decyzji państwa członkowskie zapewniają, aby niezależne systemy kontroli zostały wdrożone zgodnie z załącznikiem VI.

3. Państwa członkowskie wymagają, aby świadectwa charakterystyki energetycznej, paszporty renowacji, wskaźniki gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci oraz sprawozdania z przeglądów, o których mowa w ust. 1, były udostępniane właściwym organom lub podmiotom na ich wniosek.

Artykuł 28

Przegląd

Do dnia 31 grudnia 2028 r. Komisja z pomocą komitetu, o którym mowa w art. 33, dokonuje przeglądu niniejszej dyrektywy w świetle zdobytego doświadczenia i postępów poczynionych podczas jej stosowania i, jeśli jest to konieczne, przedstawia wnioski ustawodawcze.

W ramach tego przeglądu Komisja ocenia, czy stosowanie niniejszej dyrektywy w połączeniu z innymi instrumentami ustawodawczymi dotyczącymi charakterystyki energetycznej i emisji gazów cieplarnianych z budynków, w szczególności poprzez ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych, zapewnia wystarczające postępy na drodze do osiągnięcia w pełni zdekarbonizowanych, bezemisyjnych zasobów budowlanych do 2050 r., czy też należy wprowadzić kolejne wiążące środki na poziomie Unii, w szczególności obowiązkowe minimalne normy charakterystyki energetycznej dla całości zasobów budowlanych, w tym w celu zapewnienia możliwości osiągnięcia wartości na 2030 r. i 2035 r. określonych w art. 9 ust. 2. Komisja ocenia także krajowe plany działania, a w szczególności planowane wartości graniczne GWP w cyklu życia nowych budynków na podstawie art. 7 ust. 4, oraz rozważa konieczność podjęcia dodatkowych środków promujących zrównoważone środowisko zbudowane. Komisja bada również, w jaki sposób państwa członkowskie mogłyby zastosować podejścia oparte na zintegrowanych sieciach lokalnych lub sąsiedzkich w zakresie polityki Unii w dziedzinie budownictwa i efektywności energetycznej, zapewniając, by każdy budynek spełniał minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej, na przykład za pośrednictwem zintegrowanych programów renowacji i ogólnych systemów renowacji mających zastosowanie do wielu budynków w kontekście przestrzennym zamiast do jednego budynku. Komisja ocenia również, czy wskaźniki alternatywne, takie jak zużycie energii końcowej i potrzeby energetyczne, lepiej odpowiadałyby celom załącznika I.

Artykuł 29

Informacja

1. Państwa członkowskie przygotowują i przeprowadzają kampanie informacyjne i uświadamiające. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki celem informowania właścicieli i najemców budynków lub modułów budynków oraz odpowiednich uczestników rynku, takich jak władze lokalne i regionalne oraz wspólnoty energetyczne, o różnych metodach i praktykach służących poprawie charakterystyki energetycznej. W szczególności państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu udzielania dostosowanych do potrzeb informacji gospodarstwom domowym znajdującym się w trudnej sytuacji. Informacje te są również udostępniane władzom lokalnym i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego.

2. Państwa członkowskie dostarczają właścicielom lub najemcom budynków w szczególności informacje o świadectwach charakterystyki energetycznej, o tym, czemu one służą i jaki jest ich cel, o opłacalnych środkach i, w stosownych przypadkach, instrumentach finansowych służących poprawie charakterystyki energetycznej budynku i o zastąpieniu kotłów zasilanych paliwami kopalnymi bardziej zrównoważonymi alternatywnymi rozwiązaniami. Państwa członkowskie dostarczają te informacje za pomocą dostępnych i przejrzystych narzędzi doradczych, takich jak doradztwo dotyczące renowacji i punkty kompleksowej obsługi ustanowione na podstawie art. 18, zwracając szczególną uwagę na gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji.

Na wniosek państw członkowskich Komisja udziela pomocy państwom członkowskim w realizacji kampanii informacyjnych do celów, o których mowa w ust. 1 oraz akapicie pierwszym niniejszego ustępu, które mogą być włączane do programów unijnych.

3. Państwa członkowskie zapewniają dostępność wskazówek i szkolenia, w tym dla grup niedostatecznie reprezentowanych, dla podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie niniejszej dyrektywy. Wskazówki i szkolenie dotyczą znaczenia poprawy charakterystyki energetycznej i umożliwiają rozważenie optymalnego połączenia poprawy efektywności energetycznej, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz korzystania z systemów ciepłowniczych lub chłodniczych w trakcie planowania, projektowania, wznoszenia i renowacji stref przemysłowych lub osiedli mieszkaniowych. Takie wytyczne i szkolenia mogą również dotyczyć ulepszeń strukturalnych, adaptacji do zmiany klimatu, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, zagrożeń związanych z intensywną aktywnością sejsmiczną, usuwania substancji niebezpiecznych, w tym azbestu, emisji zanieczyszczeń (w tym pyłu drobnego), jakości środowiska wewnętrznego oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Państwa członkowskie dążą do wprowadzenia środków w celu wspierania szkoleń dla władz lokalnych i regionalnych, społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i innych odpowiednich podmiotów, takich jak obywatelskie inicjatywy na rzecz renowacji, z myślą o promowaniu celów niniejszej dyrektywy.

4. Komisja stale poprawia swoje usługi informacyjne, w szczególności stworzoną stronę internetową – europejski portal na rzecz efektywności energetycznej w budynkach – skierowaną do obywateli, fachowców i władz, co pomoże państwom członkowskim w ich działaniach informacyjnych i uświadamiających. Wśród informacji podawanych na tej stronie mogłyby znaleźć się linki do odnośnego prawa Unii, a także przepisów prawa krajowego, regionalnego i lokalnego, linki do stron internetowych portalu EUROPA, na których opublikowano krajowe plany działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii, linki do dostępnych instrumentów finansowych, a także do przykładów najlepszych praktyk na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym w odniesieniu do punktów kompleksowej obsługi ustanowionych na podstawie

art. 18 niniejszej dyrektywy. W odniesieniu do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności i Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 ([33]), Społecznego Funduszu Klimatycznego oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Komisja kontynuuje i intensyfikuje swoje usługi informacyjne, aby ułatwiać wykorzystywanie dostępnych środków finansowych, zapewniając, w tym we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, za pośrednictwem instrumentu europejskiego wsparcia energetyki na poziomie lokalnym, zainteresowanym stronom – w tym krajowym, regionalnym i lokalnym władzom – pomoc i informacje na temat możliwości finansowania, uwzględniając aktualne zmiany w przepisach.

Artykuł 30

Konsultacje

Aby ułatwić skuteczne wdrożenie niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie – zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym i w razie potrzeby – przeprowadzają konsultacje z zaangażowanymi zainteresowanymi stronami, w tym z lokalnymi i regionalnymi władzami. Takie konsultacje mają szczególne znaczenie dla stosowania art. 29.

Artykuł 31

Dostosowanie załącznika I do postępu technicznego

Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 32 w celu dokonania zmian niniejszej dyrektywy dotyczących dostosowania pkt 4 i 5 załącznika I do postępu technicznego.

Artykuł 32

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 6, 7, 15, 17 i 31 powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia 28 maja 2024 r.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 6, 7, 15, 17 i 31, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 6, 7, 15, 17 lub 31 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada, poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 33

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011 ([34]).

([33]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

([34]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 34

Kary

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonywania. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadamiają niezwłocznie Komisję o tych przepisach i środkach, a także powiadamiają ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.

Artykuł 35

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 1, 2 i 3, 5–29 i 32 oraz załączników I, II i III i V–X do dnia 29 maja 2026 r. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów i tabelę korelacji.

Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 17 ust. 15 do dnia 1 stycznia 2025 r.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określany jest przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 36

Uchylenie

Dyrektywa 2010/31/UE, zmieniona aktami wymienionymi w części A załącznika IX, traci moc ze skutkiem od dnia 30 maja 2026 r., bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego i dat rozpoczęcia stosowania dyrektyw określonych w części B załącznika IX.

Odesłania do uchylonej dyrektywy odczytuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy zgodnie z tabelą korelacji w załączniku X.

Artykuł 37

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 30, 31, 33 i 34 stosuje się od dnia 30 maja 2026 r.

Artykuł 38

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 24 kwietnia 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodnicząca	*Przewodniczący*
R. METSOLA	M. MICHEL

ZAŁĄCZNIK I

Wspólne ramy ogólne do obliczania charakterystyki energetycznej budynków

(o których mowa w art. 4)

1. Charakterystykę energetyczną budynku określa się na podstawie obliczonego lub opomiarowanego zużycia energii i odzwierciedla ona typowe zużycie energii do zapewnienia ogrzewania pomieszczeń, chłodzenia pomieszczeń, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, wbudowanego oświetlenia oraz innych systemów technicznych budynku. Państwa członkowskie zapewniają, aby typowe zużycie energii było reprezentatywne dla rzeczywistych warunków eksploatacji dla każdej odpowiedniej typologii i odzwierciedlało typowe zachowanie użytkowników. W miarę możliwości typowe zużycie energii i typowe zachowania użytkowników opierają się na dostępnych statystykach krajowych, kodeksach budowlanych i danych pomiarowych.

   W przypadku gdy opomiarowane zużycie energii stanowi podstawę obliczania charakterystyki energetycznej budynków, metodologia obliczeniowa musi pozwalać na określenie wpływu zachowania użytkowników i lokalnego klimatu, czego nie odzwierciedla wynik obliczeń. Opomiarowane zużycie energii wykorzystywane do celów obliczania charakterystyki energetycznej budynków wymaga odczytów w co najmniej miesięcznych odstępach i musi być uwzględniana z rozróżnieniem na poszczególne nośniki energii.

   Państwa członkowskie mogą wykorzystywać opomiarowane zużycie energii w typowych warunkach eksploatacji w celu sprawdzenia prawidłowości obliczonego zużycia energii i umożliwienia porównania obliczonej i rzeczywistej efektywności. Opomiarowane zużycie energii do celów weryfikacji i porównania może opierać się na odczytach miesięcznych.

   Charakterystykę energetyczną budynku wyraża się za pomocą liczbowego wskaźnika zużycia energii pierwotnej na jednostkę powierzchni referencyjnej rocznie, wyrażanego w kWh/(m^2.rok) na potrzeby zarówno wydawania świadectw charakterystyki energetycznej, jak i zapewnienia zgodności z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej. Metodologia stosowana w celu określenia charakterystyki energetycznej budynku musi być przejrzysta i otwarta na innowacje.

   Państwa członkowskie opisują swoje krajowe metodologie obliczeniowe na podstawie załącznika A do kluczowych europejskich norm dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, mianowicie (EN) ISO 52000-1, (EN) ISO 52003-1, (EN) ISO 52010-1, (EN) ISO 52016-1, (EN) ISO 52018-1, (EN) ISO 52120-1, EN 16798-1 i EN 17423 lub zastępujących je dokumentów. Niniejszy przepis nie stanowi prawnej kodyfikacji tych norm.

   Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku gdy budynki są zasilane przez systemy ciepłownicze lub chłodnicze, korzyści wynikające z takiego zasilania były uznawane i uwzględniane w metodologii obliczeniowej, w szczególności udział energii ze źródeł odnawialnych, za pomocą indywidualnie certyfikowanych lub uznanych współczynników energii pierwotnej.

2. Potrzeby energetyczne i zużycie energii do celów ogrzewania pomieszczeń, chłodzenia pomieszczeń, zapewnienia ciepłej wody użytkowej, wentylacji, oświetlenia i innych systemów technicznych budynku oblicza się z wykorzystaniem miesięcznych, godzinowych lub krótszych przedziałów obliczeniowych w celu uwzględnienia zmiennych warunków, które w dużym stopniu wpływają na eksploatację i efektywność systemu oraz warunki wewnątrz, oraz w celu zoptymalizowania korzyści zdrowotnych, jakości powietrza wewnątrz, w tym poziomu komfortu, określonego przez państwa członkowskie na poziomie krajowym lub regionalnym.

   W przypadku gdy przepisy dotyczące poszczególnych produktów związanych z energią przyjęte na podstawie dyrektywy 2009/125/WE zawierają szczegółowe wymogi dotyczące informacji o produkcie do celów obliczania charakterystyki energetycznej i GWP w cyklu życia na podstawie niniejszej dyrektywy, w krajowych metodach obliczeniowych nie wymaga się dodatkowych informacji.

   Podstawę obliczenia energii pierwotnej stanowią regularnie aktualizowane i perspektywiczne współczynniki energii pierwotnej (z rozróżnieniem na energię nieodnawialną, odnawialną i całkowitą) lub współczynniki ważenia dla poszczególnych nośników energii, które to współczynniki muszą być uznane przez organy krajowe, i z uwzględnieniem oczekiwanego koszyka energetycznego na podstawie odpowiedniego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu. Te współczynniki energii pierwotnej lub współczynniki ważenia mogą opierać się na krajowych, regionalnych lub lokalnych informacjach. Współczynniki energii pierwotnej lub współczynniki ważenia mogą być ustalane na podstawie rocznych, sezonowych, miesięcznych, dziennych lub godzinowych danych, lub bardziej szczegółowych informacji udostępnianych przez poszczególne systemy lokalne.

Wskaźniki energii pierwotnej lub współczynniki ważenia są określane przez państwa członkowskie. Dokonane wybory i źródła danych należy zgłaszać zgodnie z normą EN 17423 lub wszelkimi dokumentami ją zastępującymi. Państwa członkowskie mogą wybrać średni unijny współczynnik energii pierwotnej dla energii elektrycznej ustalony na podstawie dyrektywy (UE) 2023/1791zamiast współczynnika energii pierwotnej odzwierciedlającego koszyk energetyczny w danym kraju.

3. W celu wyrażenia charakterystyki energetycznej budynku państwa członkowskie określają dodatkowe liczbowe współczynniki całkowitego zużycia energii pierwotnej ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych oraz wytwarzanych operacyjnych emisji gazów cieplarnianych wyrażonych w kg ekwiwalentu $CO_2/(m^2.rok)$.

4. Metodologia ta jest ustalana przy uwzględnieniu co najmniej następujących aspektów:

   a) następującej faktycznej charakterystyki cieplnej budynku, w tym jego ścian wewnętrznych:

      (i) pojemności cieplnej;

      (ii) izolacji;

      (iii) ogrzewania pasywnego;

      (iv) elementów chłodzących;

      (v) mostków cieplnych;

   b) instalacji grzewczej i zaopatrzenia w ciepłą wodę użytkową, włącznie z charakterystyką ich izolacji;

   c) zainstalowanej mocy ze źródeł odnawialnych i magazynowania na miejscu;

   d) instalacji klimatyzacyjnej;

   e) naturalnej i mechanicznej wentylacji, która może obejmować szczelność powietrzną i odzyskiwanie ciepła;

   f) wbudowanej instalacji oświetleniowej (głównie w sektorze niemieszkalnym);

   g) projektu, położenia i zorientowania budynku, włącznie z klimatem na zewnątrz;

   h) pasywnych systemów słonecznych i ochrony przed słońcem;

   i) warunków klimatu wewnętrznego, włącznie z projektowanym klimatu wewnętrznego;

   j) obciążeń wewnętrznych;

   k) systemów automatyki i sterowania budynków i ich zdolności do monitorowania, kontrolowania i optymalizowania charakterystyki energetycznej.

5. Uwzględnia się pozytywny wpływ następujących aspektów:

   a) lokalnych warunków nasłonecznienia, aktywnych systemów słonecznych i innych systemów grzewczych i elektrycznych opartych na energii ze źródeł odnawialnych;

   b) energii elektrycznej z kogeneracji;

   c) lokalnych lub blokowych systemów grzewczych i systemów chłodzenia;

   d) naturalnego oświetlenia;

   e) systemów magazynowania energii elektrycznej;

   f) systemów magazynowania ciepła.

6. Na potrzeby obliczania charakterystyki energetycznej budynków, budynki powinny być odpowiednio sklasyfikowane w następujących kategoriach:

   a) domy jednorodzinne różnych rodzajów;

   b) budynki mieszkalne wielorodzinne;

c) biura;

d) budynki oświatowe;

e) szpitale;

f) hotele i restauracje;

g) obiekty sportowe;

h) budynki usług handlu hurtowego i detalicznego;

i) inne rodzaje budynków zużywających energię.

ZAŁĄCZNIK II

Wzór krajowego planu renowacji budynków

(o których mowa w art. 3)

Niniejsza dyrektywa art. 3	Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki opcjonalne
a) Przegląd krajowych zasobów budowlanych	Liczba budynków i całkowita powierzchnia użytkowa (m^2): — według rodzaju budynku (łącznie z budynkami publicznymi i lokalami socjalnymi) — według klasy charakterystyki energetycznej — budynki o niemal zerowym zużyciu energii — budynki o najgorszej charakterystyce energetycznej (podać definicję) — 43 % budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej — szacowany odsetek budynków objętych zwolnieniem na podstawie art. 9 ust. 6 lit. b)	Liczba budynków i całkowita powierzchnia użytkowa (m^2): — według wieku budynków — według wielkości budynków — w podziale na strefy klimatyczne — rozbiórka (liczba i całkowita powierzchnia użytkowa (m2))
	Liczba świadectw charakterystyki energetycznej: — według rodzaju budynku (w tym budynków publicznych) — według klasy charakterystyki energetycznej	Liczba świadectw charakterystyki energetycznej: — według okresu budowy
	Roczne wskaźniki renowacji: liczba i całkowita powierzchnia użytkowa (m^2) — według rodzaju budynku — do poziomu budynku o niemal -zerowym zużyciu energii lub budynku bezemisyjnego — według stopnia gruntowności renowacji (średnia ważona renowacji) — budynki publiczne	
	Zużycie energii pierwotnej i końcowej [ktoe]: — według rodzaju budynku — według zastosowania końcowego Oszczędność energii (ktoe): — budynki mieszkalne — budynki niemieszkalne — budynki publiczne Średnie zużycie energii pierwotnej w kWh/(m^2.rok) dla budynków mieszkalnych Udział energii odnawialnej w sektorze budowlanym (zainstalowane MW lub wyprodukowane GWh): — do różnych zastosowań	Zmniejszenie kosztów energii (EUR) na gospodarstwo domowe (średnio) Zużycie energii pierwotnej budynku w stosunku do najlepszych 15 % (próg istotnego wkładu) i najlepszych 30 % (próg „nie czyń poważnych szkód") krajowych zasobów budowlanych zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) 2021/2139 Udział systemu ogrzewania w sektorze budowlanym według rodzajów kotłów/systemów ogrzewania Udział energii odnawialnej w sektorze budowlanym (zainstalowane MW lub wyprodukowane GWh): — na miejscu — poza terenem obiektu

Niniejsza dyrektywa art. 3	Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki opcjonalne
	Roczne operacyjne emisje gazów cieplarnianych (wyrażony w kg ekwiwalent CO_2/(m^2. rok): — według rodzaju budynku Roczne zmniejszenie operacyjnych emisji gazów cieplarnianych (wyrażony w kg ekwiwalent CO_2/(m^2.rok): — według rodzaju budynku	GWP w cyklu życia (wyrażony w kg ekwiwalent CO_2/m^2) w nowych budynkach: — według rodzaju budynku
	Bariery i niedoskonałości rynku (opis): — rozdział zachęt — potencjał sektora budowlanego i energetycznego Ocena potencjału w sektorach budownictwa, efektywności energetycznej i energii odnawialnej	Bariery i niedoskonałości rynku (opis): — administracyjne — finansowe — techniczne — brak wiedzy — inne Liczba: — przedsiębiorstw usług energetycznych — przedsiębiorstw budowlanych — architektów i inżynierów — wykwalifikowanych pracowników — punktów kompleksowej obsługi — MŚP w sektorze budownictwa/renowacji — społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej i obywatelskie inicjatywy na rzecz renowacji Prognozy dotyczące siły roboczej w sektorze budowlanym: — architekci/inżynierowie/wykwalifikowani pracownicy odchodzący na emeryturę — architekci/inżynierowie/wykwalifikowani pracownicy wchodzący na rynek pracy — osoby młode w sektorze — kobiety w sektorze Przegląd i prognoza zmian cen materiałów budowlanych oraz rozwoju sytuacji na rynku krajowym
	Ubóstwo energetyczne (definicja): — odsetek osób dotkniętych ubóstwem energetycznym (w %) — część dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego wydawana na energię — liczba ludności żyjącej w nieodpowiednich warunkach mieszkaniowych (np. przeciekający dach) lub w nieodpowiednim komforcie cieplnym	

Niniejsza dyrektywa art. 3	Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki opcjonalne
	Współczynniki energii pierwotnej: — według nośnika energii — współczynnik nieodnawialnej energii pierwotnej — współczynnik odnawialnej energii pierwotnej — całkowity współczynnik energii pierwotnej	
	Definicja budynku o niemal zerowym zużyciu energii w przypadku nowych i istniejących budynków	Przegląd ram prawnych i administracyjnych
	Optymalne pod względem kosztów minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej w przypadku nowych i istniejących budynków	
b) Plan działania na lata 2030, 2040, 2050	Cele dotyczące rocznych wskaźników renowacji energetycznej: liczba i całkowita powierzchnia użytkowa (m^2): — według rodzaju budynku — budynki o najgorszej charakterystyce energetycznej — 43 % budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej Informacje na podstawie art. 9 ust. 1: — kryteria udzielania zwolnień w przypadku poszczególnych budynków niemieszkalnych — szacowany odsetek budynków niemieszkalnych objętych zwolnieniem — szacowana równoważna poprawa charakterystyki energetycznej ze względu na budynki niemieszkalne objęte zwolnieniem	Cele dotyczące przewidywanego udziału (w %) budynków poddanych renowacji: — według rodzaju budynku — według stopnia gruntowności renowacji
	Cele dotyczące przewidywanego rocznego zużycia energii pierwotnej i końcowej (ktoe): — według rodzaju budynku — według zastosowania końcowego Przewidywane oszczędności energii: — według rodzaju budynku Cele dotyczące zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 15a dyrektywy (UE) 2018/2001 Cele ilościowe dotyczące wykorzystania energii słonecznej w budynkach	Udział energii ze źródeł odnawialnych w sektorze budowlanym (zainstalowane MW lub wyprodukowane GWh)

Niniejsza dyrektywa art. 3	Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki opcjonalne
	Docelowe poziomy przewidywanych operacyjnych emisji gazów cieplarnianych (wyrażony w kg ekwiwalent CO_2/(m^2.rok) — według rodzaju budynku Docelowe poziomy przewidywanego zmniejszenia operacyjnych emisji gazów cieplarnianych (w %) — według rodzaju budynku	Podział na emisje objęte rozdziałem III [instalacje stacjonarne], rozdziałem IVa [system handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budynków, transportu drogowego i dodatkowych sektorów] dyrektywy 2003/87/WE oraz inne zasoby Docelowe poziomy przewidywanych emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia (wyrażony w kg ekwiwalent CO_2/(m^2.rok) w nowych budynkach: — według rodzaju budynku
	Oczekiwane szersze korzyści: — zmniejszenie odsetka osób dotkniętych ubóstwem energetycznym (w %)	— Tworzenie nowych miejsc pracy — Wzrost PKB (procentowo i w mld EUR)
	Wkład państwa członkowskiego w osiąganie unijnych celów w zakresie efektywności energetycznej zgodnie z art. 4 dyrektywy (UE) 2023/1791, który można przypisać renowacji zasobów budowlanych tego państwa (procentowo i wartość ktoe)	
	Wkład państwa członkowskiego w osiąganie unijnych celów w zakresie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, który można przypisać renowacji zasobów budowlanych tego państwa (procentowo, zainstalowane MW lub wyprodukowane GWh):	
c) Przegląd wdrożonych i planowanych polityk i środków	Polityki i środki dotyczące następujących elementów: a) określenie opłacalnych podejść do renowacji w przypadku różnych rodzajów budynków i stref klimatycznych, z uwzględnieniem ewentualnych właściwych „punktów aktywacji" w cyklu życia budynku; b) krajowe minimalne normy charakterystyki energetycznej na podstawie art. 9 oraz inne polityki i działania ukierunkowane na te segmenty krajowych zasobów budowlanych, które mają najgorszą charakterystykę energetyczną, w tym zabezpieczenia, o których mowa w art. 17 ust. 19; c) wspieranie gruntownych renowacji budynków, w tym stopniowych gruntownych renowacji; d) wzmocnienie pozycji i ochrona odbiorców będących w trudnej sytuacji oraz zmniejszenie ubóstwa energetycznego, w tym polityki i środki na podstawie art. 24 dyrektywy (UE) 2023/1791, oraz przystępność cenowa mieszkań; e) utworzenie na podstawie art. 18 punktów kompleksowej obsługi lub podobnych mechanizmów świadczenia doradztwa i pomocy technicznej, administracyjnej i finansowej;	Polityki i środki dotyczące następujących elementów: a) podnoszenie odporności budynków na zmianę klimatu; b) wspieranie rynku usług energetycznych; c) zwiększanie bezpieczeństwa przeciwpożarowego; d) zwiększanie odporności na zagrożenia związane z klęskami żywiołowymi, w tym z intensywną aktywnością sejsmiczną; e) usuwanie substancji niebezpiecznych, w tym azbestu; f) dostępność dla osób z niepełnosprawnościami; g) rola społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i obywatelskich społeczności energetycznych w odniesieniu do podejść opartych na lokalnej sieci i sąsiedztwie; h) rozwiązywanie problemu niedopasowania zasobów ludzkich; oraz i) zajęcie się poprawą jakości środowiska wewnętrznego.

Niniejsza dyrektywa art. 3	Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki opcjonalne
	f) dekarbonizacja ogrzewania i chłodzenia, w tym poprzez systemy ciepłownicze i chłodnicze, oraz stopniowe wycofywanie paliw kopalnych z ogrzewania i chłodzenia w celu całkowitego wycofania kotłów zasilanych paliwami kopalnymi najpóźniej do 2040 r.;	W odniesieniu do wszystkich polityk i środków: — zasoby i zdolności administracyjne
	g) zapobieganie powstawaniu odpadów z budowy i rozbiórki oraz ich wysokiej jakości przetwarzanie zgodnie z dyrektywą 2008/98/WE, w szczególności z uwzględnieniem hierarchii postępowania z odpadami oraz celów gospodarki o obiegu zamkniętym;	— uwzględnione obszary — najgorsza charakterystyka energetyczna — minimalne normy charakterystyki energetycznej
	h) promowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach zgodnie z orientacyjnym celem dotyczącym udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorze budowlanym, ustanowionym w art. 15a ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/2001;	— ubóstwo energetyczne, lokale socjalne — budynki publiczne
	i) montowanie na budynkach instalacji wykorzystujących energię słoneczną;	— budynki mieszkalne (jednorodzinne, wielorodzinne)
	j) zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia budynków w związku z budową, renowacją, eksploatacją i wycofaniem z eksploatacji budynków oraz powszechniejsze usuwanie dwutlenku węgla;	— budynki niemieszkalne
	k) promowanie podejść opartych na lokalnej sieci lub sąsiedztwie i zintegrowanych lokalnych programów renowacji, które mogą dotyczyć kwestii, takich jak energia, mobilność, zielona infrastruktura, gospodarka odpadami i gospodarka wodna oraz inne aspekty planowania przestrzeni miejskiej i uwzględniać lokalne i regionalne zasoby, obieg zamknięty i wystarczalność;	— przemysł — odnawialne źródła energii — stopniowe wycofywanie paliw kopalnych w ogrzewaniu i chłodzeniu
	l) poprawa stanu budynków będących własnością instytucji publicznych, w tym polityki i środki na podstawie art. 5, 6 i 7 dyrektywy (UE) 2023/1791;	— emisje gazów cieplarnianych w całym cyklu życia — gospodarka o obiegu zamkniętym i odpady
	m) promowanie wprowadzania w budynkach inteligentnych technologii i infrastruktury na potrzeby zrównoważonej mobilności;	— punkty kompleksowej obsługi
	n) usuwanie barier rynkowych i niedoskonałości rynku;	— paszporty renowacji
	o) rozwiązywanie problemu braku kwalifikacji i wspieranie kształcenia, ukierunkowanego szkolenia, podnoszenia i zmiany kwalifikacji w sektorach budownictwa, efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych (publicznych lub prywatnych) z myślą o zapewnieniu wystarczającej liczby pracowników o odpowiednim poziomie umiejętności odpowiadającej potrzebom sektora budowlanego, ze szczególnym naciskiem na grupy niedostatecznie reprezentowane;	— inteligentne technologie — zrównoważona mobilność w budynkach — podejścia oparte na lokalnej sieci lub sąsiedztwie — umiejętności, szkolenia
	p) kampanie uświadamiające i inne narzędzia doradcze; oraz	— kampanie uświadamiające i narzędzia doradcze

Niniejsza dyrektywa art. 3	Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki opcjonalne
	q) promowanie rozwiązań modułowych i zindustrializowanych w zakresie budownictwa i renowacji budynków. W odniesieniu do wszystkich polityk i środków: — nazwa strategii lub środka — krótki opis (dokładny zakres, cel i warunki działania) — cel ilościowy — rodzaj strategii lub środka (np. ustawodawczy; o charakterze gospodarczym; podatkowy; szkolenie, podnoszenie świadomości) — planowany budżet i źródła finansowania — podmioty odpowiedzialne za realizację strategii — oczekiwany wpływ — stan wdrożenia — dzień wejścia w życie — okres realizacji	
d) Przegląd potrzeb inwestycyjnych, źródeł budżetowych i zasobów administracyjnych	— łączne potrzeby inwestycyjne na lata 2030, 2040, 2050 (mln EUR) — inwestycje publiczne (mln EUR) — inwestycje prywatne (mln EUR) — zasoby budżetowe	
e) Progi dla nowych i poddanych renowacji budynków bezemisyjnych, o których mowa w art. 11	— progi operacyjnych emisji gazów cieplarnianych w nowych budynkach bezemisyjnych; — progi operacyjnych emisji gazów cieplarnianych w budynkach bezemisyjnych poddanych renowacji; — progi rocznego zużycia energii pierwotnej w nowych budynkach bezemisyjnych; — progi rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach bezemisyjnych poddanych renowacji	
f) Minimalne normy charakterystyki energetycznej dla budynków niemieszkalnych	— maksymalne progi charakterystyki energetycznej zgodnie z art. 9 ust. 1	
g) Krajowa trajektoria progresywnej renowacji zasobów budynków mieszkalnych	— krajowa trajektoria progresywnej renowacji zasobów budynków mieszkalnych, wraz z celami pośrednimi na lata 2030 i 2035w zakresie średniego zużycia energii pierwotnej w kWh/(m^2.rok), zgodnie z art. 9 ust. 2	

ZAŁĄCZNIK III

Obliczanie GWP w cyklu życia w przypadku nowych budynków zgodnie z art. 7 ust. 2

Do celów obliczania GWP w cyklu życia w przypadku nowych budynków zgodnie z art. 7 ust. 2 podaje się całkowity GWP w cyklu życia jako wskaźnik liczbowy dla każdego etapu cyklu życia, wyrażony w kg ekwiwalentu $CO_2/(m^2)$ (powierzchni użytkowej) obliczony w referencyjnym okresie badania wynoszącym 50 lat. Wybór danych, określenie scenariusza i obliczenia przeprowadza się zgodnie z normą EN 15978 (EN 15978:2011 Zrównoważone obiekty budowlane. Ocena środowiskowych właściwości użytkowych budynków. Metoda obliczania) z uwzględnieniem wszelkich kolejnych norm dotyczących zrównoważonych obiektów budowlanych oraz metody obliczania do celów oceny środowiskowych właściwości użytkowych budynków. Zakres elementów budynków i wyposażenia technicznego odpowiada zakresowi zdefiniowanemu we wspólnych unijnych ramach Level(s) dla wskaźnika 1.2. W przypadku gdy istnieje krajowe narzędzie obliczeniowe lub krajowa metoda obliczeniowa lub są one wymagane do ujawniania informacji lub do uzyskiwania pozwoleń na budowę, narzędzie to lub metoda ta mogą być stosowane do celów wymaganego ujawnienia informacji. Inne narzędzia lub metody obliczeniowe mogą być stosowane, jeżeli spełniają one minimalne kryteria ustanowione we wspólnych unijnych ramach Level(s). Jeżeli są dostępne, wykorzystuje się dane dotyczące konkretnych wyrobów budowlanych obliczone zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 ([1]).

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz.U. L 88 z 4.4.2011, s. 5).

ZAŁĄCZNIK IV

Wspólne ogólne ramy oceny gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci

1. Komisja ustanawia definicję wskaźnika gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci i metodologię, według której ma on być obliczany, aby dokonać oceny zdolności budynku lub modułu budynku do dostosowania jego funkcjonowania do potrzeb użytkownika i sieci oraz do poprawy jego efektywności energetycznej i ogólnej charakterystyki.

   Wskaźnik gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci obejmuje cechy wzrostu oszczędności energii, analizy porównawczej i elastyczności, a także wzmocnione funkcje i możliwości związane z większą liczbą wzajemnie połączonych i inteligentnych urządzeń.

   Metodologia ta uwzględnia takie cechy jak ewentualne istnienie cyfrowego bliźniaka budynku.

   Metodologia ta uwzględnia takie cechy jak inteligentne liczniki, systemy automatyki i sterowania budynków, urządzenia samoregulujące do regulowania temperatury wewnątrz, wbudowane urządzenia gospodarstwa domowego, punkty ładowania pojazdów elektrycznych, magazynowanie energii i szczegółowe funkcje oraz interoperacyjność tych elementów, a także korzyści w zakresie warunków klimatu wewnętrznego, efektywności energetycznej, poziomów efektywności oraz uzyskanej elastyczności.

2. Metodologia ta opiera się na poniższych kluczowych funkcjach związanych z budynkiem i jego systemami technicznymi:

   a) zdolności do utrzymania charakterystyki energetycznej i funkcjonowania budynku poprzez dostosowanie zużycia energii na przykład poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych;

   b) zdolności do dostosowania swojego trybu działania do potrzeb użytkownika, z jednoczesnym należytym uwzględnieniem dostępności elementów przyjaznych dla użytkownika, utrzymaniem warunków zdrowego klimatu wewnętrznego oraz zdolności informowania o zużyciu energii;

   c) elastyczności ogólnego zapotrzebowania budynku na energię, w tym zdolności do umożliwienia uczestnictwa w aktywnym i pasywnym oraz ukrytym i jawnym reagowaniu na zapotrzebowanie, poprzez magazynowanie przez budynek energii i ponowne uwalnianie energii do sieci, na przykład poprzez elastyczność i zdolności przesuwania obciążeń; oraz

   d) zdolności poprawy efektywności energetycznej i ogólnej charakterystyki poprzez wykorzystywanie technologii energooszczędnych.

3. Metodologia ta może także uwzględniać:

   a) interoperacyjność między systemami (inteligentne liczniki, systemy automatyki i sterowania budynków, wbudowane urządzenia gospodarstwa domowego, urządzenia samoregulujące do regulowania temperatury wewnątrz i czujniki jakości powietrza wewnątrz i wentylacja); oraz

   b) pozytywny wpływ istniejących sieci łączności, w szczególności istniejącej w budynku fizycznej infrastruktury gotowej do obsługi ultraszybkiej sieci (np. z dobrowolną etykietą „gotowy na szybki internet"), oraz istniejących punktów dostępu dla budynków z wieloma mieszkalnymi modułami budynku, zgodnie z art. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE ([1]).

4. Metodologia ta nie ma negatywnego wpływu na istniejące krajowe systemy wydawania świadectw charakterystyki energetycznej i opiera się na powiązanych inicjatywach na poziomie krajowym, z uwzględnieniem zasady własności, ochrony danych oraz prywatności i bezpieczeństwa, zgodnie z odpowiednim prawodawstwem Unii w dziedzinie ochrony danych i ochrony prywatności oraz najlepszymi dostępnymi technikami w zakresie cyberbezpieczeństwa.

5. Metodologia ta określa najodpowiedniejszy format parametru wskaźnika gotowości do obsługi inteligentnych sieci oraz jest prosta, przejrzysta i łatwo zrozumiała dla konsumentów, właścicieli, inwestorów oraz rynkowych uczestników reagowania na zapotrzebowanie.

([1]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej (Dz.U. L 155 z 23.5.2014, s. 1).

ZAŁĄCZNIK V

Wzór świadectwa charakterystyki energetycznej

(o którym mowa w art. 19)

1. Na pierwszej stronie świadectwa charakterystyki energetycznej znajdują się co najmniej następujące elementy:

   a) klasa charakterystyki energetycznej;

   b) obliczone roczne zużycie energii pierwotnej w kWh/(m^2.rok);

   c) obliczone roczne zużycie energii końcowej w kWh/(m^2.rok);

   d) energia ze źródeł odnawialnych wytwarzana na miejscu jako % zużycia energii;

   e) operacyjne emisje gazów cieplarnianych (kg CO_2/(m^2.rok)) oraz wartość współczynnika globalnego ocieplenia w cyklu życia, jeśli jest dostępna.

   W świadectwie charakterystyki energetycznej znajdują się również następujące elementy:

   a) obliczone roczne zużycie energii pierwotnej i końcowej w kWh lub MWh;

   b) wytworzona energia ze źródeł odnawialnych w kWh lub MWh; główny nośnik energii i rodzaj odnawialnego źródła energii;

   c) obliczone potrzeby energetyczne w kWh/(m^2.rok);

   d) wskazanie (tak/nie), czy budynek ma zdolność do reagowania na sygnały zewnętrzne i do dostosowywania zużycia energii;

   e) wskazanie (tak/nie), czy system dystrybucji ciepła w budynku jest zdolny do działania w trybie niskotemperaturowym lub przy wydajniejszych ustawieniach temperatury, stosownie do przypadku;

   f) dane kontaktowe odpowiedniego punktu kompleksowej obsługi udzielającego doradztwa dotyczącego renowacji.

2. Ponadto świadectwo charakterystyki energetycznej może zawierać następujące wskaźniki:

   a) zużycie energii, obciążenie szczytowe, wielkość źródła lub systemu, główny nośnik energii i główny rodzaj elementu dla każdego z zastosowań: ogrzewanie, chłodzenie, ciepła woda użytkowa, wentylacja i wbudowane oświetlenie;

   b) klasa emisji gazów cieplarnianych (w stosownych przypadkach);

   c) informacje na temat usuwania dwutlenku węgla w związku z tymczasowym składowaniem dwutlenku węgla w budynkach lub na ich powierzchni;

   d) wskazanie (tak/nie), czy dla budynku dostępny jest paszport renowacji;

   e) średnia wartość współczynnika U nieprzezroczystych elementów przegród zewnętrznych budynku;

   f) średnia wartość współczynnika U przezroczystych elementów przegród zewnętrznych budynku;

   g) rodzaj najpowszechniej zastosowanego elementu przezroczystego (np. okno z podwójną szybą);

   h) wyniki analizy ryzyka przegrzania (jeżeli są dostępne);

   i) obecność stałych czujników, które monitorują jakość środowiska wewnętrznego;

   j) obecność stałych sterowników, które reagują na poziom jakości środowiska wewnętrznego;

   k) liczba i rodzaj punktów ładowania pojazdów elektrycznych;

   l) obecność, rodzaj i wielkość systemów magazynowania energii;

   m) oczekiwany pozostały okres eksploatacji systemów i urządzeń ogrzewania lub klimatyzacji, stosownie do przypadku;

   n) wykonalność dostosowania systemu ogrzewania do działania przy bardziej wydajnych ustawieniach temperatury;

o) wykonalność dostosowania systemu ciepłej wody użytkowej do działania przy bardziej wydajnych ustawieniach temperatury;

p) wykonalność dostosowania systemu klimatyzacji do działania przy bardziej wydajnych ustawieniach temperatury;

q) opomiarowane zużycie energii;

r) czy istnieje podłączenia do sieci ciepłowniczej i chłodniczej oraz, jeżeli jest dostępna, informacja o ewentualnym podłączeniu do efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego;

s) lokalne współczynniki energii pierwotnej i powiązane współczynniki emisji dwutlenku węgla podłączonej lokalnej sieci ciepłowniczej i chłodniczej;

t) operacyjne emisje pyłu drobnego ($PM_{2,5}$).

Świadectwo charakterystyki energetycznej może zawierać następujące powiązania z innymi inicjatywami, jeżeli mają one zastosowanie w danym państwie członkowskim:

a) wskazanie (tak/nie), czy w odniesieniu do budynku przeprowadzono ocenę gotowości do obsługi inteligentnych sieci;

b) jeżeli jest dostępny, wynik oceny gotowości do obsługi inteligentnych sieci;

c) wskazanie (tak/nie), czy dla budynku dostępny jest cyfrowy dziennik budynku.

Osoby z niepełnosprawnościami muszą mieć równy dostęp do informacji zawartych w świadectwach charakterystyki energetycznej.

ZAŁĄCZNIK VI

Niezależne systemy kontroli świadectw charakterystyki energetycznej

1. Określenie ważności świadectwa charakterystyki energetycznej

Państwa członkowskie przedstawiają jasną definicję tego, co uznaje się za ważne świadectwo charakterystyki energetycznej.

Definicja ważnego świadectwa charakterystyki energetycznej służy zapewnieniu:

a) kontroli prawidłowości danych wejściowych budynku (w tym kontroli na miejscu) użytych do wydania świadectwa charakterystyki energetycznej i wyników zawartych w świadectwie;

b) prawidłowości obliczeń;

c) maksymalnego odchylenia dla charakterystyki energetycznej budynku, najlepiej wyrażonego liczbowym wskaźnikiem zużycia energii pierwotnej (kWh/(m^2.rok));

d) minimalnej liczby elementów różniących się od wartości domyślnych lub standardowych.

Państwa członkowskie mogą uwzględnić w definicji ważnego świadectwa charakterystyki energetycznej dodatkowe elementy, takie jak maksymalne odchylenie dla określonych wartości danych wejściowych.

2. Jakość niezależnego systemu kontroli świadectw charakterystyki energetycznej

Państwa członkowskie przedstawiają jasną definicję celów w zakresie jakości oraz poziomu ufności statystycznej, jaką powinien osiągnąć system świadectw charakterystyki energetycznej. Niezależny system kontroli zapewnia, aby co najmniej 90 % ważnych wydanych świadectw charakterystyki energetycznej osiągnęło statystyczny poziom ufności 95 % dla ocenianego okresu, który nie może przekraczać jednego roku.

Poziom jakości i poziom ufności niezależnego systemu kontroli świadectw charakterystyki energetycznej mierzy się przy użyciu próby losowej i uwzględnia się wszystkie elementy zawarte w definicji ważnego świadectwa charakterystyki energetycznej. W przypadku gdy niezależne systemy kontroli zostały powierzone organom pozarządowym, państwa członkowskie wymagają weryfikacji przez stronę trzecią do celów oceny co najmniej 25 % próby losowej.

Ważność danych wejściowych weryfikuje się na podstawie informacji przekazanych przez niezależnego eksperta. Informacje takie mogą obejmować świadectwa produktu, specyfikacje lub plany budynku, które zawierają szczegółowe informacje na temat efektywności poszczególnych elementów uwzględnionych w świadectwie charakterystyki energetycznej.

Prawidłowość danych wejściowych weryfikuje się w drodze kontroli na miejscu, którą można w odpowiednich przypadkach przeprowadzić wirtualnie, w stosownych przypadkach w odniesieniu do co najmniej 10 % świadectw charakterystyki energetycznej stanowiących część losowej próby wykorzystywanej do oceny ogólnej jakości systemu.

Oprócz wyboru minimalnej próby losowej w celu określenia ogólnego poziomu jakości państwa członkowskie mogą stosować różne strategie, aby specjalnie ukierunkować kontrolę na świadectwa charakterystyki energetycznej niskiej jakości i wykrywać je w celu poprawy ogólnej jakości systemu. Takiej ukierunkowanej analizy nie można wykorzystać jako podstawy do pomiaru ogólnej jakości systemu.

Państwa członkowskie wprowadzają środki zapobiegawcze i zaradcze w celu zapewnienia jakości ogólnego systemu świadectw charakterystyki energetycznej. Środki te mogą obejmować dodatkowe szkolenia dla niezależnych ekspertów, ukierunkowany dobór próby, obowiązek ponownego przedkładania świadectw charakterystyki energetycznej, proporcjonalne grzywny oraz tymczasowe lub stałe zakazy dla ekspertów.

W przypadku informacji dodanych do bazy danych organy krajowe mają możliwość ustalenia inicjatora dodanych informacji na potrzeby monitorowania i weryfikacji.

3. Dostępność świadectw charakterystyki energetycznej

Niezależny system kontroli weryfikuje dostępność świadectw charakterystyki energetycznej dla potencjalnych nabywców i najemców, aby dać im możliwość uwzględnienia charakterystyki energetycznej budynku przy podejmowaniu decyzji o zakupie lub najmie.

Niezależny system kontroli weryfikuje, czy wskaźnik i klasa charakterystyki energetycznej są eksponowane w mediach reklamowych.

4. Uwzględnienie typologii budynków

Niezależny system kontroli uwzględnia różne typologie budynków, w szczególności typologie budynków, które są najbardziej rozpowszechnione na rynku nieruchomości, takie jak domy jednorodzinne, wielorodzinne, lokale biurowe lub mieszczące usługi handlu detalicznego.

5. Informacje ujawniane publicznie

Państwa członkowskie regularnie publikują w krajowej bazie danych dotyczących świadectw charakterystyki energetycznej co najmniej następujące informacje na temat systemu jakości:

a) definicja ważności świadectwa charakterystyki energetycznej;

b) cele jakościowe systemu świadectw charakterystyki energetycznej;

c) wyniki oceny jakości, w tym liczba ocenionych świadectw i jej względna wielkość w stosunku do całkowitej liczby świadectw wydanych w danym okresie (według typologii);

d) środki awaryjne mające na celu poprawę ogólnej jakości świadectw charakterystyki energetycznej.

ZAŁĄCZNIK VII

Ramy metodologii porównawczej służące określeniu optymalnych pod względem kosztów poziomów charakterystyki energetycznej dla budynków i elementów budynków

Ramy metodologii porównawczej umożliwiają państwom członkowskim określenie charakterystyki energetycznej i emisyjności budynków i elementów budynków oraz ekonomicznych aspektów środków związanych z charakterystyką energetyczną i emisyjnością, a także ich połączenie w celu określenia poziomu optymalnego pod względem kosztów, tak aby osiągnąć cele zmniejszenia emisji i cele neutralności klimatycznej najpóźniej do 2030 r. oraz bezemisyjne zasoby budowlane najpóźniej do 2050 r.

Ramom metodologii porównawczej towarzyszą wytyczne dotyczące ich stosowania przy obliczaniu optymalnych pod względem kosztów poziomów charakterystyki energetycznej.

Ramy metodologii porównawczej pozwalają uwzględnić profile użytkowania, zewnętrzne warunki klimatyczne i ich przyszłe zmiany zgodnie z najlepszymi dostępnymi prognozami klimatycznymi, w tym fale ciepła i zimna, koszty inwestycyjne, kategorię budynku, koszty utrzymania i eksploatacji (w tym koszty energii i oszczędności energii) oraz – w stosownych przypadkach – zyski z wytworzonej energii, środowiskowe i zdrowotne skutki zużycia energii, i – w stosownych przypadkach – koszty gospodarowania odpadami, a także rozwój technologiczny. Ramy te powinny się opierać na odpowiednich normach europejskich odnoszących się do niniejszej dyrektywy.

Oprócz powyższego Komisja:

— opracowuje wytyczne towarzyszące ramom metodologii porównawczej; wytyczne te umożliwią państwom członkowskim podjęcie poniższych kroków;

— zapewnia informacje na temat szacunkowego rozwoju cen energii w dłuższej perspektywie.

W celu zastosowania ram metodologii porównawczej przez państwa członkowskie warunki ogólne wyrażone parametrami ustala się na poziomie państwa członkowskiego. Komisja w stosownych przypadkach wydaje państwom członkowskim zalecenia dotyczące ich poziomów optymalizacji kosztów.

Ramy metodologii porównawczej wymagają, by państwa członkowskie:

— zdefiniowały budynki referencyjne pod względem ich funkcjonalności i położenia geograficznego, w tym warunków klimatu wewnętrznego i zewnętrznego, oraz reprezentatywnych z tego punktu widzenia. Budynki referencyjne obejmują budynki mieszkalne i niemieszkalne, zarówno nowe, jak i już istniejące;

— zdefiniowały podlegające ocenie środki poprawy efektywności energetycznej dla budynków referencyjnych. Mogą to być środki dla poszczególnych budynków jako całości, dla poszczególnych elementów budynków lub dla połączenia elementów budynków;

— oceniły zapotrzebowanie na energię pierwotną i końcową i wynikające z niego emisje budynków referencyjnych, wobec których zastosowano zdefiniowane środki poprawy efektywności energetycznej;

— obliczyły koszty (tj. obecną wartość netto) środków poprawy efektywności energetycznej (o których mowa w tiret drugim) w trakcie spodziewanego ekonomicznego cyklu życia, stosowanych wobec budynków referencyjnych (o których mowa w tiret pierwszym) przy zastosowaniu zasad ram metodologii porównawczej.

Dokonując obliczenia kosztów środków poprawy efektywności energetycznej w trakcie spodziewanego ekonomicznego cyklu życia, państwa członkowskie oceniają opłacalność ekonomiczną różnych poziomów minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej. Pozwoli to na określenie optymalnych ekonomicznie poziomów wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej.

ZAŁĄCZNIK VIII

Wymagania dotyczące paszportów renowacji

1. Paszport renowacji zawiera:

   a) informacje o bieżącej charakterystyce energetycznej budynku;

   b) przedstawienie lub przedstawienia graficzne planu działania i etapów stopniowej gruntownej renowacji;

   c) informacje o odpowiednich krajowych wymaganiach, takich jak minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej budynków, minimalne normy charakterystyki energetycznej oraz obowiązujące w danym państwie członkowskim zasady dotyczące stopniowego wycofywania paliw kopalnych używanych w budynkach do ogrzewania i chłodzenia, w tym daty rozpoczęcia stosowania;

   d) zwięzłe wyjaśnienie optymalnego ustalenia kolejności etapów;

   e) informacje o każdym etapie, w tym:

      (i) nazwa i opis działań renowacyjnych w danym etapie, w tym odpowiednie opcje technologii, technik i materiałów, które mają zostać zastosowane;

      (ii) szacowane oszczędności energii w zużyciu energii pierwotnej i końcowej, wyrażone w kWh i w procentowej poprawie w porównaniu z zużyciem energii odnotowanym przed danym etapem;

      (iii) szacowane zmniejszenie operacyjnych emisji gazów cieplarnianych;

      (iv) szacowane oszczędności na rachunkach za energię, z dokładnym wskazaniem założeń dotyczących kosztów energii wykorzystanych w obliczeniach;

      (v) szacowana klasa charakterystyki energetycznej wskazana w świadectwie charakterystyki energetycznej, która ma zostać osiągnięta po zakończeniu danego etapu;

   f) informacje o ewentualnym podłączeniu do efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego;

   g) udział indywidualnego lub zbiorowego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych oraz zużycia energii ze źródeł odnawialnych na własne potrzeby, który według szacunków ma zostać zapewniony po renowacji;

   h) ogólne informacje o dostępnych możliwościach poprawy obiegu zamkniętego wyrobów budowlanych i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia wyrobów budowlanych, a także szersze korzyści związane ze zdrowiem i komfortem, jakością środowiska wewnętrznego oraz zwiększeniem zdolności przystosowawczych budynku do zmiany klimatu;

   i) informacje o dostępnym finansowaniu i linki do odpowiednich stron internetowych wskazujących źródła takiego finansowania;

   j) informacje o pomocy technicznej i usługach doradczych, w tym dane kontaktowe punktów kompleksowej obsługi i linki do ich stron internetowych.

2. Paszport renowacji może zawierać:

   a) orientacyjny harmonogram etapów;

   b) w odniesieniu do każdego z etapów:

      (i) szczegółowy opis technologii, technik i materiałów, które mają zostać zastosowane, ich zalety, wady i koszty;

      (ii) informacje o tym, jak po zakończeniu danego etapu ma wyglądać charakterystyka energetyczna budynku na tle minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej w budynkach poddawanych ważniejszej renowacji, wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii oraz wymagań dotyczących budynków bezemisyjnych, oraz informacje o tym, jak ma wyglądać charakterystyka energetyczna elementów budynków na tle minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej poszczególnych elementów budynków, jeżeli one istnieją;

(iii) szacowane koszty przeprowadzenia danego etapu;

(iv) szacowany okres zwrotu w przypadku danego etapu, z wszelkim dostępnym wsparciem finansowym i bez takiego wsparcia;

(v) szacowany czas niezbędny do zrealizowania danego etapu;

(vi) jeżeli są dostępne: wartości referencyjne emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia w odniesieniu do materiałów i sprzętu oraz linki do odpowiednich stron internetowych, na których można znaleźć te wartości;

(vii) szacowany czas trwania działań i szacowane koszty utrzymania;

c) niezależne moduły zawierające:

(i) informacje o typowych zawodach niezbędnych lub zalecanych do przeprowadzenia renowacji energetycznych (architekt, doradca, wykonawca, dostawca, instalator itd.) lub linki do odpowiednich stron internetowych;

(ii) wykaz architektów, doradców, wykonawców, dostawców lub instalatorów w danym obszarze, na której mogą się znaleźć tylko osoby spełniające określone warunki, np. dotyczące wyższych kwalifikacji albo oznakowań lub warunków certyfikacji, lub linki do odpowiednich stron internetowych;

(iii) warunki techniczne, których spełnienie jest niezbędne do optymalnego uruchomienia ogrzewania niskotemperaturowego;

(iv) informacje o tym, jak etapy renowacji i dodatkowe środki mogą poprawić gotowość budynków do obsługi inteligentnych sieci;

(v) wymagania techniczne i wymagania bezpieczeństwa dotyczące materiałów i robót;

(vi) założenia, na których oparto przedstawione obliczenia, lub linki do odpowiedniej strony internetowej, na której można znaleźć te założenia;

d) informacje o tym, jak uzyskać dostęp do cyfrowej wersji paszportu renowacji;

e) wszelkie poważniejsze renowacje budynku lub modułu budynku, o których mowa w art. 8 ust. 1, oraz każda modernizacja lub wymiana elementów budynku wchodzących w skład przegród zewnętrznych budynku i mających istotny wpływ na charakterystykę energetyczną przegród zewnętrznych budynku, o których mowa w art. 8 ust. 2, w przypadku gdy takie informacje zostały udostępnione ekspertowi sporządzającemu paszport renowacji;

f) informacje dotyczące bezpieczeństwa sejsmicznego, w przypadku gdy takie informacje dotyczące danego budynku zostały udostępnione ekspertowi;

g) na wniosek aktualnego właściciela budynku i w oparciu o udostępnione przez niego informacje: załącznik zawierający informacje dodatkowe, takie jak przystosowalność przestrzeni do zmieniających się potrzeb i wszelkie planowane renowacje.

3. W odniesieniu do statusu budynku poprzedzającego etapy renowacji w paszporcie renowacji uwzględnia się w możliwym zakresie informacje zawarte w świadectwie charakterystyki energetycznej.

4. Każdy miernik zastosowany do oszacowania wpływu etapów oparty jest na zestawie standardowych warunków.

ZAŁĄCZNIK IX

CZĘŚĆ A

Uchylona dyrektywa wraz z wykazem jej kolejnych zmian

(o której mowa w art. 36)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 75).	tylko art. 1
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).	tylko art. 53

CZĘŚĆ B

Terminy transpozycji do prawa krajowego i daty rozpoczęcia stosowania

(o których mowa w art. 36)

Dyrektywa	Termin transpozycji	Daty rozpoczęcia stosowania
2010/31/UE	9 lipca 2012 r.	w przypadku art. 2, 3, 9, 11, 12, 13, 17, 18, 20 i 27 – 9 stycznia 2013 r.; w przypadku art. 4–8, 14, 15 i 16 – 9 stycznia 2013 r. w odniesieniu do budynków zajmowanych przez instytucje publiczne i 9 lipca 2013 r. w odniesieniu do innych budynków
(UE) 2018/844	10 marca 2020 r.	

ZAŁĄCZNIK X

Tabela korelacji

Dyrektywa 2010/31/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 1	art. 1
art. 2 pkt 1	art. 2 pkt 1
—	art. 2 pkt 2
art. 2 pkt 2	art. 2 pkt 3
—	art. 2 pkt 5 i 6
art. 2 pkt 3, 3a, 4 i 5	art. 2 pkt 7–10
—	art. 2 pkt 12, 13 i 14
art. 2 pkt 6, 7, 8 i 9	art. 2 pkt 15–18
—	art. 2 pkt 19–22
art. 2 pkt 10	art. 2 pkt 23
—	art. 2 pkt 24–29
art. 2 pkt 11, 12, 13 i 14	art. 2 pkt 30–33
—	art. 2 pkt 34, 37–40 i 42
art. 2 pkt 15	art. 2 pkt 42
art. 2 pkt 15, 15a, 15b, 15c, 16 i 17	art. 2 pkt 43, 44, 47–50
art. 2 pkt 18	—
art. 2 pkt 19	art. 2 pkt 51
—	art. 2 pkt 52–64
art. 2 pkt 20	—
art. 2a	art. 3
art. 3	art. 4
art. 4	art. 5
art. 5	art. 6
art. 6 i 9	art. 7
art. 7	art. 8
—	art. 9
—	art. 12
art. 8 ust. 1, 9	art. 13
art. 8 ust. 2–8	art. 14
art. 8 ust. 10 i 11	art. 15
—	art. 16
art. 10	art. 17
art. 11	art. 19
art. 12	art. 20
art. 13	art. 21
—	art. 22
art. 14 i 15	art. 23

Dyrektywa 2010/31/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 16	art. 24
art. 17	art. 25
—	art. 26
art. 18	art. 27
art. 19	art. 28
art. 19a	—
art. 20	art. 29
art. 21	art. 30
art. 22	art. 31
art. 23	art. 32
art. 26	art. 33
art. 27	art. 34
art. 28	art. 35
art. 29	art. 36
art. 30	art. 37
art. 31	art. 38
Załącznik I	Załącznik I
—	Załącznik II
—	Załącznik III
Załącznik IA	Załącznik IV
—	Załącznik V
Załącznik II	Załącznik VI
Załącznik III	Załącznik VII
Załącznik IV	Załącznik IX
Załącznik V	Załącznik X